

ZARZĄDZENIE NR 54/2022
WÓJTA GMINY GNIEZNO

z dnia 6 lipca 2022 r.

w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami gminy konsultacji społecznych dotyczących projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030”

Na podstawie art. 6 ust. 3 - 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2021 r. 1057 ze zm.), w związku z uchwałą nr XLI/306/202 Rady Gminy Gniezno z dnia 30 września 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022- 2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz uchwały Nr XIX/129/2019 Rady Gminy Gniezno z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Gniezno, zarządzam, co następuje:

§ 1. 1. Ogłasza się konsultacje społeczne, których przedmiotem będzie projekt „Strategii Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030”

2. Celem konsultacji jest przedstawienie oraz poznanie opinii, zebranie uwag i propozycji zmian w zakresie projektu, o którym mowa w ust. 1.

§ 2. Projekt Strategii Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030 podlega konsultacjom:

- 1) z mieszkańcami Gminy Gniezno,
- 2) z lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, w szczególności z działającymi na terenie Gminy Gniezno organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami,
- 3) z sąsiednimi gminami Gminy Gniezno,
- 4) z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

§ 3. 1. Termin przeprowadzenia konsultacji ustalą od dnia 06.07.2022 r. do dnia 12.08.2022 r.

2. Nieprzekazanie opinii w terminie, o którym mowa w ust. 1 oznacza rezygnację z jej przedstawienia.

§ 4. Informacja o konsultacjach wraz z dokumentacją dotyczącą przedmiotu konsultacji, będzie dostępna od dnia 6 lipca 2022 r.:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej (<http://www.urzadgminy.gniezno.pl/gniezno/bip.html>)
- 2) na stronie internetowej Gminy Gniezno <http://www.urzadgminy.gniezno.pl/> (zakładka Urząd Gminy/Konsultacje społeczne)

§ 5. Konsultacje przeprowadzone zostaną w następujących formach:

- 1) pisemnej – poprzez przesłanie wniosków o wydanie opinii do samorządów i instytucji, o których mowa w § 2 pkt. 3-4
- 2) pisemnej oraz za pomocą formularza ankiety konsultacji społecznych - poprzez wskazanie uwag i opinii do projektu strategii, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszego Zarządzenia., dostępnego na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (<http://www.urzadgminy.gniezno.pl/gniezno/bip.html>) oraz na stronie internetowej Gminy Gniezno <http://www.urzadgminy.gniezno.pl/> (zakładka Urząd Gminy/ Konsultacje społeczne) w następujący sposób:
 - a) w siedzibie Urzędu Gminy Gniezno, w której zostanie wyłożony do wglądu wydrukowany projekt strategii, w dniach i godzinach funkcjonowania Urzędu;
 - b) elektronicznie poprzez formularz ankiety konsultacji społecznych, przesłany na adres e-mail Urzędu Gminy sekretariat@urzadgminy.gniezno.pl

§ 6. Osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie konsultacji oraz opracowanie jej wyników jest Hanna Wrzaskowska Sekretarza Gminy Gniezno, tel.: 61 424 57 55, e-mail: h.wrzaskowska@urzadgminy.gniezno.pl

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

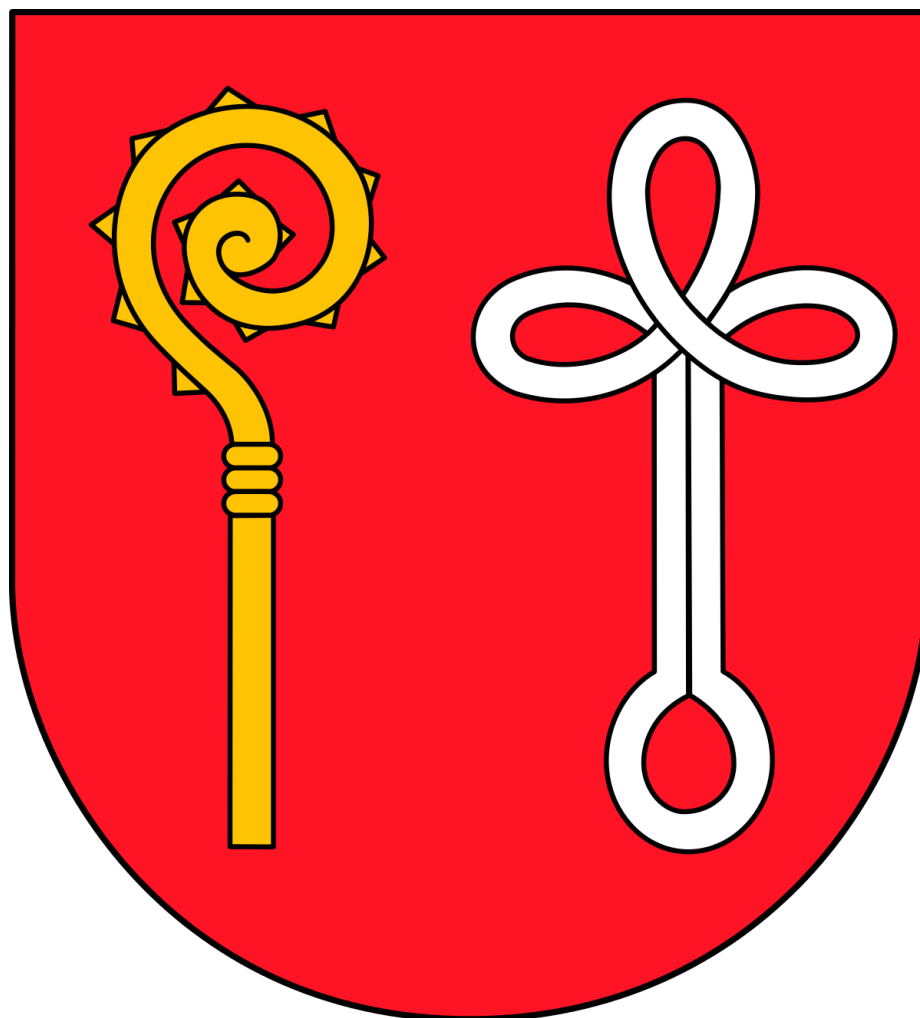
Wójt Gminy Gniezno

Maria Suplicka

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 54/2022

Wójta Gminy Gniezno

z dnia 6 lipca 2022 r.

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY GNIEZNO
NA LATA 2022-2030**

Gniezno 2022

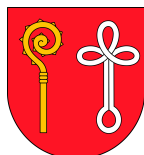

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GNIEZNO
NA LATA 2022-2030

Opracowane przez:

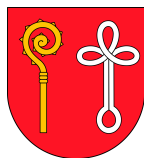

www.CentrumFunduszyUE.pl

Spis treści

1.	Wstęp.....	4
2.	Wnioski z diagnozy	5
3.	Misja i wizja rozwoju Gminy Gniezno	11
4.	Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	13
5.	Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych	17
6.	Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	21
7.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	28
8.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	38
9.	Obszary Strategicznej Interwencji.....	44
10.	System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	50
11.	Ramy finansowe i źródła finansowania	56
	Spis tabel:	63
	Spis map:	64

1. Wstęp

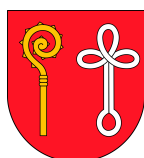
Strategia rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030 (dalej: Strategia) jest kluczowym dokumentem z punktu widzenia rozwoju Gminy. Stanowi długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju i przyjmujący takie cele operacyjne i kierunki działań, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych.

Konieczność zaktualizowania Strategii Rozwoju Gminy Gniezno wynika z wielu przesłanek. Jedną z nich jest rozwój gminy, któremu towarzyszą zmiany w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, a także powinność stworzenia nowego dokumentu, który ma odpowiadać oczekiwaniom i wyzwaniom współczesności. Ponadto Strategia musi być dostosowana do dokumentów strategicznych wyższego rzędu, jak strategia województwa czy krajowa strategia, których czas obowiązywania obejmuje lata do 2030 roku.

Strategia została opracowana z uwzględnieniem nowych przepisów wynikających z nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, które weszły w życie z dniem 13 listopada 2020 roku. Zmiany dotyczyły przede wszystkim procedury opracowywania strategii. Nowelizacja zdefiniowała nowe obowiązkowe rozdziały: m.in. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, obszary strategicznej interwencji oraz ramy finansowe strategii.

Podstawę prawną do opracowania Strategii rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030 stanowiły przepisy następujących aktów prawnych:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029).

2. Wnioski z diagnozy

Podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju gminy przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, co zostało wskazane w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Wnioski z diagnozy są zawarte w strategii.

W celu analizy informacji zebranych w diagnozie Gminy Gniezno dokonano analizy SWOT. Polega ona na określeniu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń mogących wpłynąć na rozwój Gminy.

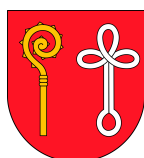
Analiza SWOT obejmuje identyfikację i ocenę:

- mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o pozytywnym charakterze - wszystko, to co stanowi potencjał Gminy Gniezno,
- słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze - wszystko to co, stanowi barierę rozwoju Gminy Gniezno,
- szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających pozytywny wpływ na dalszy rozwój Gminy Gniezno,
- zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych o charakterze negatywnym dla rozwoju Gminy Gniezno.

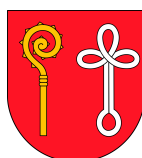
W poniższych tabelach przedstawiono efekty analizy SWOT dla Gminy Gniezno w oparciu o wyniki przeprowadzonej diagnozy jej sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Tabela 1 Analiza SWOT na podstawie diagnozy Gminy Gniezno dla sfery społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost liczby ludności,❖ wzrost gęstości zaludnienia,❖ wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym,❖ przewaga liczby osób w wieku przedprodukcyjnym nad osobami w wieku poprodukcyjnym,❖ dodatni przyrost naturalny,❖ dodatnie saldo migracji,❖ działalność żłobka,❖ rozbudowana sieć przedszkoli,❖ wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli,	<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym,❖ niski współczynnik skolaryzacji brutto,❖ wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny,❖ wzrost liczby osób korzystających z pomocy w postaci usług opiekuńczych,❖ brak ośrodka zdrowia na terenie Gminy,❖ brak apteki na terenie Gminy,

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost liczby uczniów szkół podstawowych,❖ wyniki egzaminów ósmoklasisty na poziomie porównywalnym z powiatem,❖ duży wzrost poziomu wyników egzaminu ósmoklasisty z j. angielskiego,❖ działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,❖ spadek liczby beneficjentów zasiłków: stałego, okresowego, celowego, rodzinnego,❖ spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej,❖ funkcjonowanie programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”,❖ działalność prywatnego Domu Pomocy Społecznej,❖ obowiązywanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,❖ funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego,❖ obowiązywanie Programu na rzecz osób starszych,❖ działalność trzech Klubów Seniora,❖ funkcjonowanie projektu „Aktywny Senior w gminie Gniezno”,<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost liczby budynków mieszkalnych i mieszkań,❖ wzrost liczby przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań,❖ duża przewaga przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań nad wskaźnikami z powiatu, województwa i kraju,❖ działalność czterech jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej,❖ spadek liczby pożarów,❖ osiem obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego,❖ działalność Gminnej Biblioteki Publicznej,❖ coroczna organizacja Dożynek Gminnych,	<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost liczby akcji ratowniczych podejmowanych przez Ochotnicze Straże Pożarne,❖ wzrost liczby miejscowych zagrożeń,❖ wzrost liczby fałszywych alarmów,❖ brak jednostki policyjnej na terenie Gminy,❖ deficyt budżetowy w ostatnich latach,❖ zadłużenie Gminy z tytułu kredytów i pożyczek,❖ wzrost wydatków Gminy.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ prężnie działające koła gospodyń wiejskich,❖ duża liczba obiektów sportowych,❖ działalność Uczniowskiego Koła Sportowego i Koła Szachowego,❖ cztery trasy nordic walking,❖ przebieg Szlaku Piastowskiego przez obszar Gminy,❖ frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2018 r. wyższa niż w powiecie, województwie i kraju,❖ działalność organizacji pozarządowych,❖ wzrost dochodów,❖ dochody własne na poziomie ok. 50% dochodów ogółem.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">❖ możliwość skorzystania ze świadczeń w ramach Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego,❖ możliwość pozyskiwania środków finansowych (w tym funduszy UE) na realizację projektów o charakterze społecznym, jak na przykład MALUCH+.	<ul style="list-style-type: none">❖ następstwa związane z pandemią koronawirusa

Źródło: opracowanie własne

Tabela 2 Analiza SWOT na podstawie diagnozy Gminy Gniezno dla sfery gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ współpraca ze społecznościami samorządowymi,❖ wzrost liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w Gminie,❖ wzrost dochodów własnych,❖ spadek bezrobocia do 2019 r.,❖ udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym mniejszy niż w powiecie, województwie i kraju	<ul style="list-style-type: none">❖ mała liczba średnich przedsiębiorstw❖ brak dużych przedsiębiorstw,❖ spadek liczby osób pracujących,❖ przewaga liczby kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych,❖ wzrost bezrobocia w 2020 r.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">❖ możliwość rozwoju sektora turystycznego,❖ tworzenie nowych miejsc pracy,❖ rozwój gospodarstw ekologicznych oraz specjalistycznych,	<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost bezrobocia,❖ następstwa spowodowane pandemią koronawirusa.

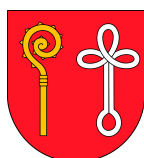

SZANSE	ZAGROŻENIA
❖ możliwość pozyskania środków finansowych (w tym funduszy UE)	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3 Analiza SWOT na podstawie diagnozy Gminy Gniezno dla sfery przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ korzystne położenie administracyjne i geograficzne,❖ posiadania aktów planistycznych, jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (246 planów miejscowych),❖ wzrost liczby osób korzystających z sieci wodociągowej,<ul style="list-style-type: none">❖ funkcjonowanie kilku stacji uzdatniania wody,❖ wzrost liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej,<ul style="list-style-type: none">❖ funkcjonowanie oczyszczalni ścieków,<ul style="list-style-type: none">❖ spory wzrost liczby osób korzystających z sieci gazowej❖ lokalizacja sieci transformatorowych na terenie Gminy,<ul style="list-style-type: none">❖ lokalizacja źródeł energii odnawialnej – elektrownia wiatrowa i biogazowa,❖ osiągnięcie większości ustawowych poziomów recyklingowych,<ul style="list-style-type: none">❖ funkcjonowanie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych,❖ duży odsetek (77%) dróg gminnych stanowią drogi asfaltowe i betonowe,❖ rozwinięta sieć dróg gminnych i powiatowych,<ul style="list-style-type: none">❖ przebieg dróg wojewódzkich i krajowych,❖ przebieg szlaków kolejowych,<ul style="list-style-type: none">❖ funkcjonowanie transportu publicznego,<ul style="list-style-type: none">❖ wysoka jakość gleb,❖ rozbudowana sieć hydrograficzna – liczne rzeki i jeziora,❖ występowanie obszaru Natura 2000,❖ występowanie pomników przyrody,	<ul style="list-style-type: none">❖ bardzo niski odsetek (6%) objęcia powierzchni Gminy planami miejscowymi,<ul style="list-style-type: none">❖ niewielki odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej,<ul style="list-style-type: none">❖ zanieczyszczanie wód powierzchniowych i podziemnych przez gospodarstwa domowe i rolnicze.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ posiadanie aktualnego Programu Ochrony Środowiska,❖ posiadanie Programu oczyszczania kraju z azbestu.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost znaczenia rolnictwa ekologicznego,❖ możliwość pozyskania środków finansowych (w tym funduszy UE) na inwestycje skierowane na infrastrukturę techniczną oraz ochronę środowiska, np. na infrastrukturę drogową czy termomodernizację budynków.	<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost emisji gazów cieplarnianych,❖ zmiany klimatu spowodowane globalnym ociepleniem.

Źródło: opracowanie własne

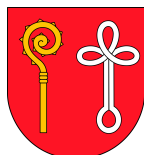
Podsumowując wyniki przeprowadzonej analizy SWOT, należy stwierdzić, że niewątpliwym atutem Gminy Gniezno jest jej położenie. Gmina umiejscowiona jest w niewielkiej odległości od największych ośrodków miejskich w województwie wielkopolskim, takich jak Gniezno i Poznań. Stanowi to atut przy podejmowaniu inicjatyw związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej.

Gmina Gniezno znajduje się w obrębie Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, co stwarza możliwości rozwoju społecznego i gospodarczego, w szczególności dzięki powiązaniom funkcjonalnym i przestrzennym z miastem Gniezno.

Do mocnych stron zalicza się również korzystną i stabilną sytuację demograficzną, w tym w szczególności dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji. Wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz przewaga ilości osób w wieku przedprodukcyjnym nad osobami w wieku poprodukcyjnym oznacza, że Gmina nie wpisuje się w postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego, który prowadzi do wielu niekorzystnych konsekwencji.

W Gminie Gniezno wzrasta systematycznie liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw, co sprawia, że obszar ten staje się interesujący osadniczo. Do roku 2019 widoczny był również spadek bezrobocia.

Przeprowadzona diagnoza ukazała potencjał Gminy Gniezno do rozwoju sektora turystycznego, który opiera się w szczególności bogactwie zasobów środowiska naturalnego. Atrakcyjność przyrodnicza związana jest w szczególności z występowaniem form ochrony

przyrody, w tym obszaru Natura 2000 oraz pomników przyrody. Istotne znaczenie mają zatem inwestycje skierowane na przyciągnięcie nowych mieszkańców, inwestorów oraz turystów. Ważne jest zatem podjęcie działań w celu zwiększenia dostępności komunikacyjnej Gminy.

W 2020 roku zauważono wzrost bezrobocia, na co wpływ miała z pewnością pandemia koronawirusa. Wśród bezrobotnych uwagę zwraca wysoki udział kobiet. Może to wynikać z niskich kwalifikacji zawodowych, braku aktywizacji zawodowej lub być związane z wychowaniem dzieci. Ważnym zadaniem dla Gminy jest podjęcie działań aktywizujących oraz pomocowych.

Istotne jest również skoncentrowanie się na zagrożeniach związanych z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego poprzez działania związane z poprawą jego stanu i jakości.

3. Misja i wizja rozwoju Gminy Gniezno

W procesie opracowywania i realizacji Strategii rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030 istotne jest wskazanie misji i wizji, których rolą jest uregulowanie przyszłych działań, do których zmierza Gmina, wyznaczenie kierunków rozwoju oraz sposobów jej postępowania.

Misja jest określeniem docelowego kierunku rozwoju ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, którymi kieruje się Gmina.

Misja Gminy Gniezno brzmi następująco:

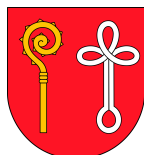
Misją Gminy Gniezno jest podnoszenie poziomu życia na terenie Gminy oraz wychodzenie naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców. Kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju, Gmina pragnie rozwijać gospodarkę oraz turystykę w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe.

Gmina Gniezno chcąc zwiększyć poziom swojej atrakcyjności dla mieszkańców, turystów i przedsiębiorców, musi podjąć działania ukierunkowane na trzy sfery: społeczną, gospodarczą i przestrzenną.

Wizja sformułowana w Strategii, jest projekcją przyszłości, do jakiej dąży samorząd i społeczność lokalna. Opisuje pożądany stan docelowy w perspektywie kilku lat oraz odpowiada zamierzeniom i oczekiwaniom, wynikającym z możliwości rozwoju i wykorzystania potencjału Gminy.

Wizja Gminy Gniezno brzmi następująco:

Gmina Gniezno - gmina atrakcyjna dla mieszkańców, turystów i inwestorów, tworząca warunki rozwoju społeczeństwa i zapewniająca miejsca pracy, dbająca o środowisko naturalne oraz przyciągająca swym dziedzictwem kulturowym oraz walorami środowiska przyrodniczego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GNIEZNO NA LATA 2022-2030

Sformułowana wizja Gminy Gniezno koncentruje się na korzystaniu z potencjałów Gminy oraz dbaniu o zasoby przyrodnicze. Istotną kwestią jest poprawa jakości życia mieszkańców, co z pewnością będzie miało wpływ na pozytywny odbiór Gminy przez społeczność lokalną.

4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Zgodnie z art. 10e ustawy o samorządzie gminnym strategia rozwoju gminy musi określać cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Ustawodawca ukierunkowuje na zdefiniowanie celów w trzech sferach, dla których wcześniej została opracowana diagnoza.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Gniezno oraz z uwzględnieniem wyników dokonanej analizy SWOT, wyszczególniono sześć celów strategicznych. Opracowane zostały również cele operacyjne, które służą sprecyzowaniu kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych.

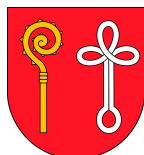
Poniżej zaprezentowano tabele zawierające cele strategiczne i cele operacyjne wyznaczające planowany rozwój gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Tabela 4 Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY 1:	
GMINA GNIEZNO ATRAKCYJNYM MIEJSCEM ZAMIESZKANIA	
Cele operacyjne:	
1.	Wzrost integracji społecznej
2.	Poprawa sytuacji zdrowotnej mieszkańców Gminy
3.	Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego
4.	Rozbudowa zasobu mieszkaniowego Gminy
5.	Rozwój oferty edukacyjnej
6.	Rozwój oferty kulturalno-sportowej

Źródło: opracowanie własne

Gmina Gniezno, aby stawać się atrakcyjnym miejscem zamieszkania musi stwarzać dogodne warunki do rozwoju społecznego. Działania związane z tym celem będą nakierowane

na integrację społeczną, poprawę sytuacji zdrowotnej mieszkańców, inwestycje w bezpieczeństwo publiczne, rozbudowę zasobu mieszkaniowego Gminy oraz rozwój oferty edukacyjnej i kulturalno-sportowej.

Tabela 5 Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY 2:	
ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIOM SPOŁECZNYM	
Cele operacyjne:	
1.	Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społecznością lokalną
2.	Wsparcie rodzin zmagających się z problemami

Źródło: opracowanie własne

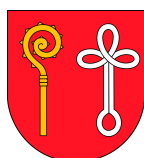
W wymiarze społecznym istotne dla Gminy Gniezno jest zapobieganie marginalizacji i wykluczeniom społecznym. Cel ten realizowany będzie poprzez integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze społecznością lokalną oraz wsparcie rodzin zmagających się z problemami, w szczególności wychowawczymi i alkoholowymi. Ponadto ważne jest podejmowanie działań rozwijających dostępne formy wsparcia dla osób potrzebujących pomocy.

Tabela 6 Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej

CEL STRATEGICZNY 3:	
GOSPODARKA UKIERUNKOWANA NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA	
Cele operacyjne:	
1.	Poprawa stanu i jakości środowiska naturalnego
2.	Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych mieszkańców Gminy Gniezno
3.	Odporność na zmiany klimatu
4.	Rozwój gospodarki komunalnej

Źródło: opracowanie własne

Rozwój gospodarczy ukierunkowany na ochronę środowiska stanowi cel strategiczny Gminy Gniezno, który zostanie zrealizowany przede wszystkim poprzez inwestycje w rozwój

gospodarki komunalnej, działania nakierowane na poprawę stanu i jakości środowiska naturalnego oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu. W dokumencie strategicznym ważne miejsce zajmuje dbałość o czystość środowiska i jej promowanie. Aby zwiększyć walory przyrodnicze i klimatyczne obszaru Gminy konieczne jest zwrócenie uwagi lokalnej społeczności na problemy związane z ekologią w ich codziennym życiu.

Tabela 7 Cel strategiczny i cel operacyjny w sferze gospodarczej

CEL STRATEGICZNY 4:	
AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH	
Cele operacyjne:	
1.	Podnoszenie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne

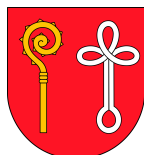
Istotną kwestią dla Gminy Gniezno jest aktywizacja osób bezrobotnych poprzez podnoszenie ich kompetencji zawodowych. Realizacja przedsięwzięć skupionych w obrębie tego celu poszerzy ofertę szkoleń zawodowych, doradztwa, pośrednictwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Powstaną nowe miejsca pracy w ramach organizacji pożytku publicznego, prac społecznie użytecznych oraz staży.

Tabela 8 Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej

CEL STRATEGICZNY 5:	
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
Cele operacyjne:	
1.	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej
2.	Ograniczenie emisji w transporcie
3.	Rozbudowa sieci wodno-ściekowej

Źródło: opracowanie własne

Celem strategicznym w wymiarze przestrzennym jest zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej. Infrastruktura techniczna jest istotnym czynnikiem wpływającym na jakość życia mieszkańców Gminy Gniezno, który powoduje wzrost atrakcyjności osadniczej.

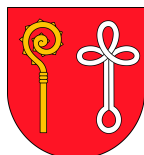
Powyższy cel realizowany będzie poprzez wzrost dostępności komunikacyjnej, działania ograniczające emisję w transporcie oraz rozbudowę gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 9 Cel strategiczny i cel operacyjny w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY 6:	
HARMONIJNY STAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
Cele operacyjne:	
1.	Kształtowanie ładu przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

Drugim celem strategicznym sformułowanym w wymiarze przestrzennym jest harmonijny rozwój stanu zagospodarowania przestrzennego. Istotne w tym zakresie jest podejmowanie działań związanych z kształtowaniem ładu przestrzennego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

5. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych

Kierunki działań są podstawą wdrażania strategii. Określenie kierunków działań to zdefiniowanie przedsięwzięć, które Gmina musi zrealizować, aby osiągnąć cele strategiczne.

Poniższe tabele przedstawiają kierunki działań umożliwiające osiągnięcie celów strategicznych i operacyjnych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Tabela 10 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze społecznym

CEL STRATEGICZNY 1:	
GMINA GNIEZNO ATRAKCYJNYM MIEJSCEM ZAMIESZKANIA	
Cele operacyjne	Kierunki działań
1.1: Wzrost integracji społecznej	Aktywizacja społeczności lokalnej
	Organizowanie współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności na rzecz lokalnej społeczności
1.2: Poprawa sytuacji zdrowotnej mieszkańców Gminy	Propagowanie wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych, w tym aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia
	Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej
1.3: Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego	Budowa oświetlenia drogowego na terenie Gminy
	Uzupełnienie oświetlenia drogowego na terenie Gminy, w tym w miejscowości Osiniec
1.4: Rozbudowa zasobu mieszkaniowego Gminy	Rozwój mieszkalnictwa socjalnego
1.5: Rozwój oferty edukacyjnej	Budowa budynku szkolno-przedszkolnego w miejscowości Wola Skorzęcka
	Budowa budynku szkolno-przedszkolnego w miejscowości Mnichowo
1.6: Rozwój oferty kulturalno-sportowej	Organizacja wydarzeń kulturalno-sportowych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze społecznym

CEL STRATEGICZNY 2:	
ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIOM SPOŁECZNYM	
Cele operacyjne	Kierunki działań
2.1: Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społecznością lokalną	Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych
	Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego
	Zwiększanie usług opiekuńczych i wolontariatu w zakresie pomocy osobom starszym wiekiem
	Znoszenie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz miejscach zamieszkania osób niepełnosprawnych
2.2: Wsparcie rodzin zmagających się z problemami	Zniżki dla rodzin wielodzietnych w opłatach za wywóz nieczystości stałych
	Przystąpienie do programu Wielkopolska Karta Rodziny
	Realizacja ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny
	Organizowanie pomocy dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczymi oraz problemami wychowawczymi - Asystent Rodziny
	Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin borykających się z problemami alkoholowymi i stosowania przemocy w rodzinie
	Inicjowanie działań mających na celu wsparcie dzieci - zajęcia pozaszkolne, ferie, półkolonie
	Organizowanie specjalistycznej pomocy psychologicznej dla osób wymagających wsparcia

Źródło: opracowanie własne

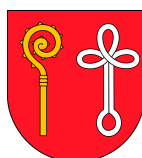

Tabela 12 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze gospodarczym

CEL STRATEGICZNY 3:	
GOSPODARKA UKIERUNKOWANA NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA	
Cele operacyjne	Kierunki działań
3.1: Poprawa stanu i jakości środowiska naturalnego	Inwentaryzacja źródeł ciepła i źródeł spalania paliw
	Wymiana źródeł ciepła na instalacje wysokosprawnych urządzeń grzewczych
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwianie
3.2: Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych mieszkańców Gminy Gniezno	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza
	Edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów
3.3: Odporność na zmiany klimatu	Dokonywanie zadrzewień śródpolnych i śródzagrodowych
	Konserwacja urządzeń melioracji podstawowych i szczegółowych
3.4: Rozwój gospodarki komunalnej	Budowa PSZOK wraz ze ścieżką edukacyjną
	Budowa Zakładu Komunalnego
	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze gospodarczym

CEL STRATEGICZNY 4:	
AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH	
Cele operacyjne	Kierunki działań
4.1: Podnoszenie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych	Organizacja szkoleń zawodowych, doradztwa, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy
	Tworzenie miejsc pracy w ramach organizacji pożytku publicznego, prac społecznie użytecznych oraz staży

Źródło: opracowanie własne

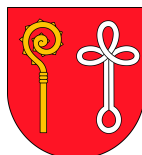

Tabela 14 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze przestrzennym

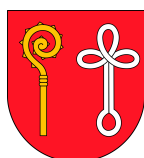
CEL STRATEGICZNY 5:	
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
Cele operacyjne	Kierunki działań
5.1: Zwiększenie dostępności komunikacyjnej	Budowa nowych dróg na obszarze Gminy
	Modernizacja istniejącej sieci drogowej
5.2: Ograniczenie emisji w transporcie	Budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych
	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych
5.3: Rozbudowa sieci wodno-ściekowej	Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy
	Wykonanie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w miejscowości Jankówko
	Wykonanie dokumentacji technicznej związanej z modernizacją oczyszczalni ścieków

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze przestrzennym

CEL STRATEGICZNY 6:	
HARMONIJNY STAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
Cele operacyjne	Kierunki działań
6.1: Kształtowanie ładu przestrzennego	Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
	Opracowywanie oraz zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

6. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

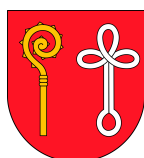
Zgodnie z art. 10e ustawy o samorządzie gminnym strategia rozwoju gminy określa oczekiwane rezultaty zaplanowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Oczekiwane rezultaty to wszelkie przewidywalne i niemożliwe do przewidzenia skutki realizacji strategii. Istotne jest określenie odpowiednich wskaźników służących monitorowaniu postępów realizacji strategii dla wszystkich rezultatów.

W poniższych tabelach przedstawiono oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla planowanych działań w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Tabela 16 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze społecznym

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
CEL STRATEGICZNY 1:		
GMINA GNIEZNO ATRAKCYJNYM MIEJSCEM ZAMIESZKANIA		
Cel operacyjny 1.1. Wzrost integracji społecznej		
Aktywizacja społeczności lokalnej	Wzrost aktywności społecznej Integracja mieszkańców	Liczba projektów obywatelskich
Organizowanie współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności na rzecz lokalnej społeczności	Wzrost aktywności organizacji społecznych	Liczba organizacji współpracujących Liczba zorganizowanych działań na rzecz lokalnej społeczności
Cel operacyjny 1.2. Poprawa sytuacji zdrowotnej mieszkańców Gminy		
Propagowanie wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych, w tym aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia	Wzrost poziomu zdrowia społeczności lokalnej	Liczba kampanii promocyjnych Liczba osób objętych wsparciem
Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej	Wzrost poziomu zdrowia społeczności lokalnej	Liczba osób korzystających z opieki zdrowotnej

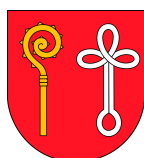

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Cel operacyjny 1.3. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego		
Budowa oświetlenia drogowego na terenie Gminy	Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego	Liczba zbudowanego oświetlenia drogowego na terenie Gminy
Uzupełnienie oświetlenia drogowego na terenie Gminy	Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego	Liczba uzupełnionego oświetlenia na terenie Gminy
Cel operacyjny 1.4. Rozbudowa zasobu mieszkaniowego Gminy		
Rozwój mieszkalnictwa socjalnego	Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom potrzebującym wsparcia	Liczba osób korzystających z mieszkań socjalnych
Cel operacyjny 1.5. Rozwój oferty edukacyjnej		
Budowa budynku szkolno-przedszkolnego w miejscowości Wola Skorzęcka	Poszerzenie oferty edukacyjnej	Liczba zbudowanych budynków szkolno-przedszkolnych w miejscowości Wola Skorzęcka
Budowa budynku szkolno-przedszkolnego w miejscowości Mnichowo	Poszerzenie oferty edukacyjnej	Liczba zbudowanych budynków szkolno-przedszkolnych w miejscowości Mnichowo
Cel operacyjny 1.6. Rozwój oferty kulturalno-sportowej		
Organizacja wydarzeń kulturalno-sportowych	Wzrost atrakcyjności oferty kulturalno-sportowej	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno-sportowych

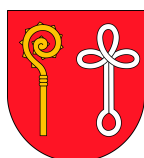
Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze społecznym

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
CEL STRATEGICZNY 2:		
ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIOM SPOŁECZNYM		
Cel operacyjny 2.1. Integracja osób starszych i niepełnosprawnych z społecznością lokalną		
Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych	Wzrost aktywności społecznej wśród osób starszych i niepełnosprawnych	Liczba działań na rzecz promowania aktywności

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych	Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społecznością lokalną	Liczba programów wsparcia
Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego	Pomoc rodzinom z problemami	Liczba powstałych placówek wsparcia dziennego
Zwiększanie usług opiekuńczych i wolontariatu w zakresie pomocy osobom w starszym wieku	Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób w starszym wieku Zwiększenie dostępności wolontariatu w zakresie pomocy osobom w starszym wieku	Liczba osób w starszym wieku, które korzystały z usług opiekuńczych Liczba osób w starszym wieku, które korzystały z pomocy wolontariuszy
Znoszenie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz miejscach zamieszkania osób niepełnosprawnych	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej i prywatnej dla osób niepełnosprawnych	Liczba zniesionych barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej Liczba zniesionych barier architektonicznych w miejscach zamieszkania osób niepełnosprawnych
Cel operacyjny 2.2. Wsparcie rodzin zmagających się z problemami		
Zniżki dla rodzin wielodzietnych w opłatach za wywóz nieczystości stałych	Pomoc rodzinom wielodzietnym	Liczba rodzin wielodzietnych, którym udzielono zniżek w opłatach za wywóz nieczystości stałych
Przystąpienie do programu Wielkopolska Karta Rodziny	Pomoc rodzinom wielodzietnym	Liczba rodzin korzystających z Wielkopolskiej Karty Rodziny
Realizacja ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny	Wsparcie rodzin wielodzietnych	Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny Lista partnerów Karty Dużej Rodziny na terenie Gminy
Organizowanie pomocy dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczymi oraz problemami wychowawczymi - Asystent Rodziny	Pomoc rodzinom z problemami	Liczba osób korzystających ze wsparcia Asystenta Rodziny

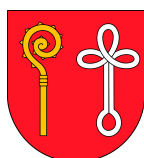

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin borykających się z problemami alkoholowymi i stosowania przemocy w rodzinie	Pomoc rodzinom z problemami	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia
Inicjowanie działań mających na celu wsparcie dzieci - zajęcia pozaszkolne, ferie, półkolonie	Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci	Liczba dzieci objętych wsparciem
Organizowanie specjalistycznej pomocy psychologicznej dla osób wymagających wsparcia	Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej dla osób wymagających wsparcia	Liczba godzin wsparcia psychologicznego Liczba osób objętych wsparciem

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze gospodarczym

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
CEL STRATEGICZNY 3:		
GOSPODARKA UKIERUNKOWANA NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA		
Cel operacyjny 3.1. Poprawa stanu i jakości środowiska naturalnego		
Inwentaryzacja źródeł ciepła i źródeł spalania paliw	Poprawa jakości ochrony środowiska	Odsetek zinventaryzowanych źródeł ciepła Odsetek zinventaryzowanych źródeł spalania paliw
Wymiana źródeł ciepła na instalacje wysokosprawnych urządzeń grzewczych	Poprawa efektywności energetycznej	Liczba wymienionych źródeł ciepła
Usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwianie	Poprawa jakości ochrony środowiska	Masa usuniętego azbestu
Cel operacyjny 3.2. Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych mieszkańców Gminy Gniezno		
Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza	Wzrost znaczenia ekologii	Liczba przeszkolonych osób Liczba ulotek

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza	Wzrost znaczenia ekologii	Liczba odsłon dedykowanej strony internetowej
Edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów	Wzrost znaczenia ekologii	Liczba przeszkolonych osób Liczba rozpowszechnionych ulotek Liczba odsłon dedykowanej strony internetowej
Cel operacyjny 3.3. Odporność na zmiany klimatu		
Dokonywanie zadrzewień śródpolnych i śródzagrodowych	Poprawa stanu środowiska naturalnego	Liczba nowych nasadzeń
Konserwacja urządzeń melioracji podstawowych i szczegółowych	Poprawa stanu środowiska naturalnego	Liczba km urządzeń poddanych konserwacji
Cel operacyjny 3.4. Rozwój gospodarki komunalnej		
Budowa PSZOK wraz ze ścieżką edukacyjną	Poprawa stanu środowiska	Liczba zbudowanych PSZOK Liczba zbudowanych ścieżek edukacyjnych przy PSZOK
Budowa Zakładu Komunalnego	Poprawa stanu środowiska	Liczba wybudowanych Zakładów Komunalnych
Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy	Poprawa stanu środowiska	Odsetek zinwentaryzowanych zbiorników bezodpływowych Odsetek zinwentaryzowanych przydomowych oczyszczalni ścieków

Źródło: opracowanie własne

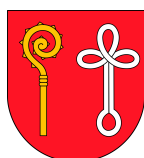
Tabela 19 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze gospodarczym

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
CEL STRATEGICZNY 4:		
AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH		
Cel operacyjny 4.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych		
Organizacja szkoleń zawodowych, doradztwa, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy	Spadek bezrobocia	Liczba zorganizowanych szkoleń zawodowych
Tworzenie miejsc pracy w ramach organizacji pożytku publicznego, prac społecznie użytecznych oraz staży	Spadek bezrobocia	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach organizacji pożytku publicznego Liczba osób korzystających z prac społecznie użytecznych Liczba osób korzystających ze staży

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działań, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze przestrzennym

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
CEL STRATEGICZNY 5:		
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ		
Cel operacyjny 5.1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej		
Budowa nowych dróg na obszarze Gminy	Zwiększenie stopnia skomunikowania Gminy	Długość zbudowanych dróg
Modernizacja istniejącej sieci drogowej	Poprawa stanu infrastruktury drogowej	Długość zmodernizowanych dróg
Cel operacyjny 5.2. Ograniczenie emisji w transporcie		
Budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych	Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza	Liczba wybudowanych stacji ładowania
Budowa ścieżek pieszo-rowerowych	Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza	Długość zbudowanych ścieżek pieszo-rowerowych

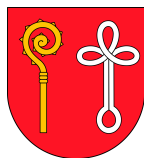
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Budowa ścieżek pieszo-rowerowych	Zwiększenie komfortu pieszych i rowerzystów	Długość zbudowanych ścieżek pieszo-rowerowych
Cel operacyjny 5.3. Rozbudowa sieci wodno-ściekowej		
Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy	Poprawa jakości infrastruktury wodociągowej	Długość zbudowanej sieci wodociągowej
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy	Poprawa jakości infrastruktury kanalizacyjnej	Długość zbudowanej sieci kanalizacji sanitarnej
Wykonanie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w miejscowości Jankówko	Zwiększenie dostępności infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	Odsetek gospodarstw domowych z dostępem do sieci wodno-kanalizacyjnej w miejscowości Jankówko
Wykonanie dokumentacji technicznej związanej z modernizacją oczyszczalni ścieków	Poprawa jakości infrastruktury ściekowej	Liczba wykonanej dokumentacji technicznej związanej z modernizacją oczyszczalni ścieków

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze przestrzennym

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
CEL STRATEGICZNY 6:		
HARMONIJNY STAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO		
Cel operacyjny 6.1. Kształtowanie ładu przestrzennego		
Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Uporządkowanie przestrzeni	Liczba zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Opracowywanie oraz zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Uporządkowanie przestrzeni	Liczba zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Liczba opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obrazuje kierunki rozwoju przestrzennego Gminy, wskazuje obszary istotne z punktu widzenia rozwoju jednostki oraz rodzaje powiązań pomiędzy poszczególnymi obszarami, a także ukazuje schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

System transportowy

Składa się na niego sieć dróg krajowych (droga ekspresowa S5, droga nr 5 i droga nr 15), wojewódzkich (droga nr 190, droga nr 197), powiatowych i gminnych, a także sieć kolejowa, w której skład wchodzi trzy linie kolejowe (linia nr 281, linia nr 353 oraz linia nr 377).

Droga ekspresowa S5 zgodnie z zamiarem ma połączyć Olsztyn, autostradę A1 (węzeł Nowe Marzy) oraz Bydgoszcz, Poznań i Wrocław. Stanowi między innymi wschodnią obwodnicę Poznania oraz północno-zachodnią obwodnicę Bydgoszczy.

Droga krajowa nr 5 przebiega przez województwa kujawsko-pomorskie, wielkopolskie i dolnośląskie. Początek drogi to węzeł Nowe Marzy, a koniec to miejscowość Lubawka na granicy z Czechami.

Droga krajowa nr 15 przebiega przez województwa dolnośląskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie oraz warmińsko-mazurskie. Łączy Trzebnicę z Ostródą.

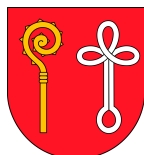
Droga wojewódzka nr 190 łączy drogę wojewódzką nr 188 w Krajence z Gniezmem. Jej długość to 104 km.

Droga wojewódzka nr 197 łączy drogę wojewódzką nr 196 koło Sławy Wielkopolskiej z Gniezmem. Jej długość to 32 km.

Linia kolejowa nr 281 jest częściowo zelektryfikowana. Łączy Oleśnicę z Chojnicami przez miejscowości: Milicz, Krotoszyn, Jarocin, Września, Gniezno, Janowiec Wielkopolski, Nakło nad Notecią i Więcbork.

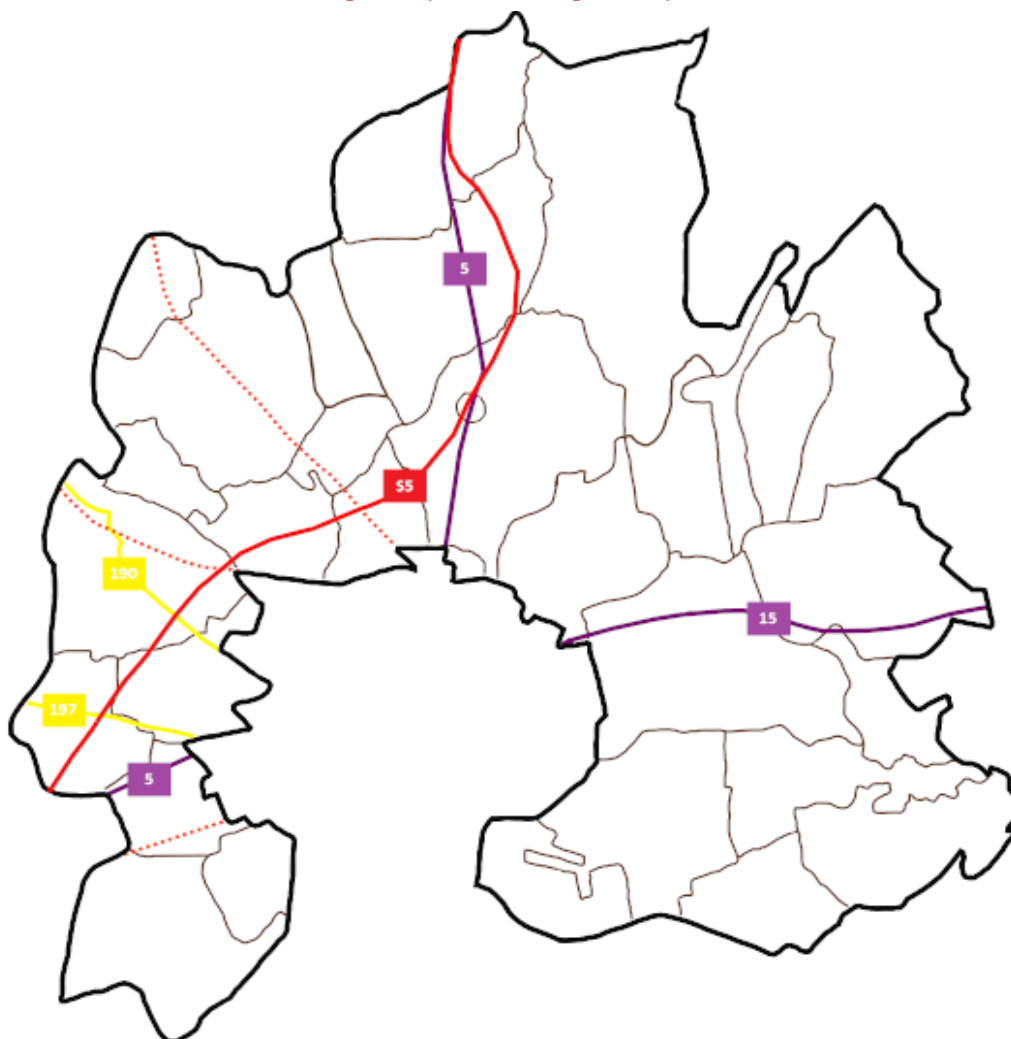
Linia kolejowa nr 353 przebiega przez województwa wielkopolskie, kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie. Łączy stację Poznań-Wschód ze stacją Skandawa.

Linia kolejowa nr 377 łączy stację Gniezno Winiary ze stacją Sława Wielkopolska.

Mapa przedstawia najważniejsze elementy systemu transportowego w Gminie Gniezno.

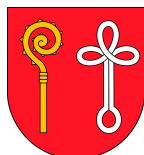
Mapa 1 System transportowy w Gminie Gniezno

LEGENDA:

- Granice gminy
- Granice sołectw
- Droga ekspresowa
- nr drogi ekspresowej
- Droga krajowa
- nr drogi krajowej
- Droga wojewódzka
- nr drogi wojewódzkiej
- Linia kolejowa

Źródło: opracowanie własne

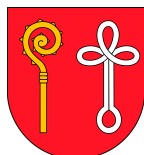

System przyrodniczy

Na obszarze Gminy Gniezno występują liczne rzeki, jeziora oraz zbiorniki wodne.

Rzeki zlokalizowane w Gminie to: Wełna, Wełnianka, Wrześnica, Dębina, Struga Dębowiecka oraz Struga Sadowiecka. Ponadto Gmina leży w granicach zlewni rzek Wełny, Wrześnicy i Noteci

Jeziora i zbiorniki wodne stanowią część Pojezierza Gnieźnieńskiego, są to następujące jeziora: Wierzbiczańskie, Jankowskie, Strzyżewskie, Piotrowskie, Wełnickie, Głębocek, Pyszczynek, Buczek, Modrze, Mrzygłód, Małe Sykule, Ławiczno i Biskupiec.

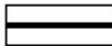

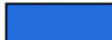

Mapa przedstawia sieć wodną występującą w Gminie Gniezno.

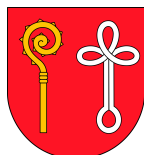
Mapa 2 Sieć wodna na obszarze Gminy Gniezno

LEGENDA:

- Granice gminy
- Granice sołectw
- Linia rzeki
- Jezioro, zbiornik wodny

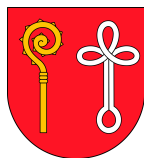
Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z centralnym rejestrem form ochrony przyrody na terenie Gminy Gniezno występuje Obszar Natura 2000 oraz dwa pomniki przyrody.

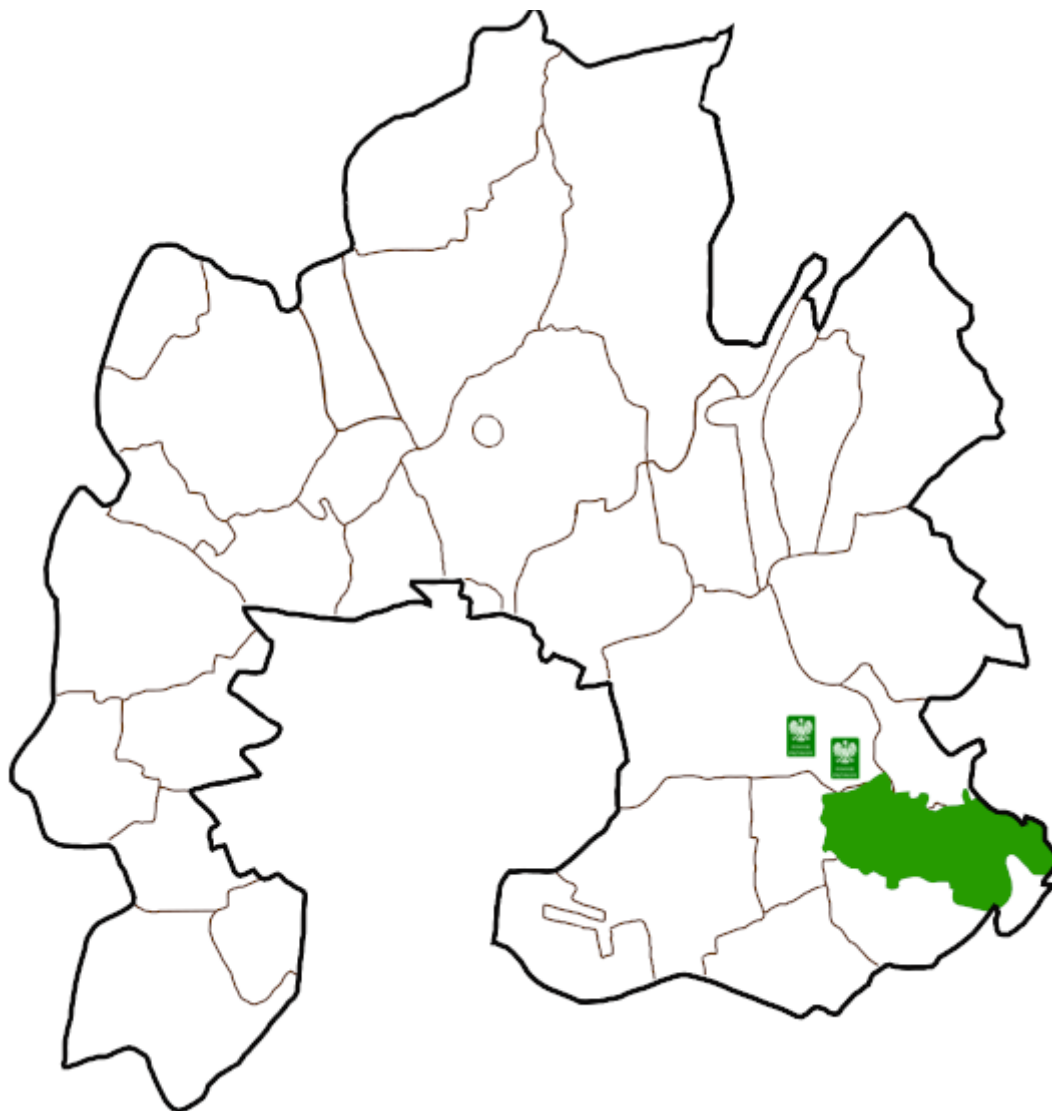
Obszar Natura 2000 swoim zasięgiem obejmuje jezioro Wierzbiczańskie oraz tereny przyległe, a także jeziora Ostrowickie, Skorzęcińskie, Powidzkie, Kosewskie i Ostrowskie oraz fragment doliny rzeki Noteci.

Pomniki przyrody zlokalizowane w Gminie to grupy drzew, w pierwszym przypadku są to dwa jarzęby brekinie, a w drugim trzy lipy drobnolistne. Oba pomniki znajdują się w Jankowie Dolnym.

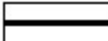

Mapa prezentuje formy ochrony przyrody występujące w Gminie Gniezno.

Mapa 3 Formy ochrony przyrody

LEGENDA:

- Granice gminy
- Granice sołectw
- Pomnik przyrody
- Obszar Natura 2000

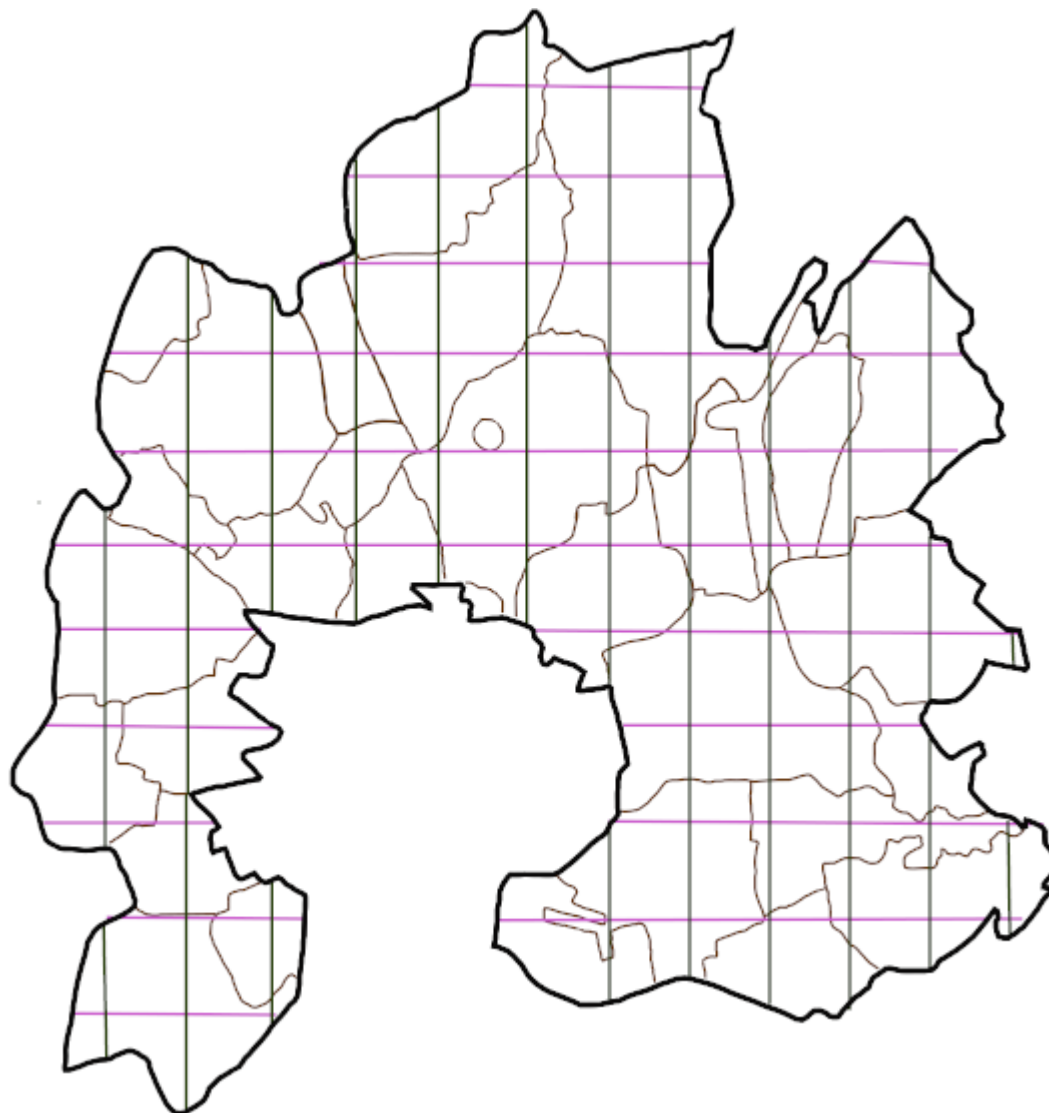
Źródło: opracowanie własne

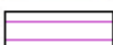

Obszary kluczowe dla interwencji

Na poziomie regionalnym Gmina Gniezno została zaliczona do Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Mapa przedstawia zakres terytorialny wspomnianych Obszarów Strategicznej Interwencji.

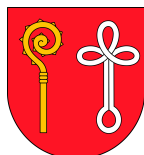
Mapa 4 Obszary Strategicznej Interwencji

LEGENDA:

- **Granice gminy**
- **Granice sołectw**
- **OSI Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny**
- **OSI Poznański Obszar Metropolitalny**

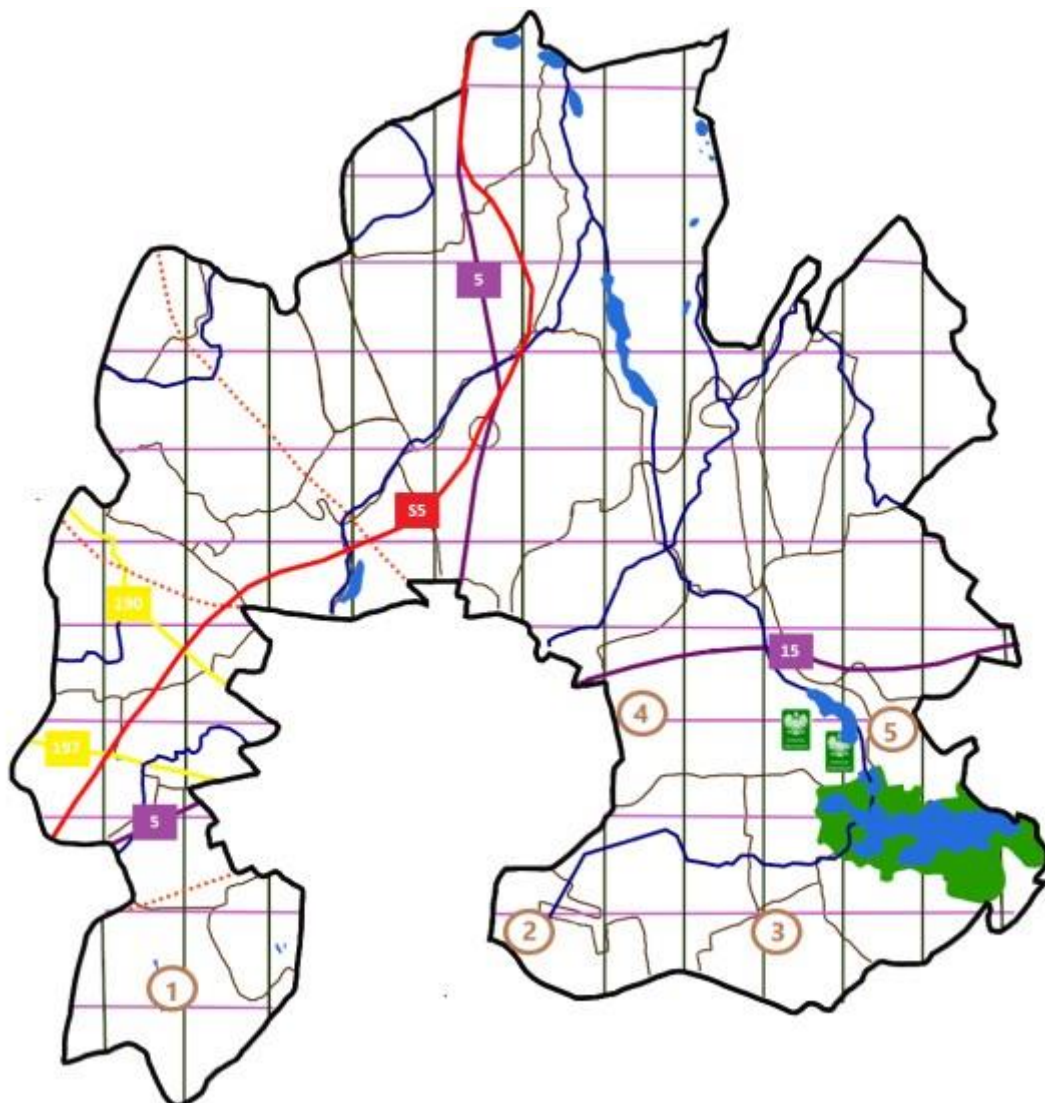
Źródło: opracowanie własne

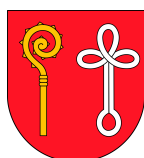

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Na mapie przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który został opracowany dla Gminy Gniezno. Zaprezentowano na nim część przedsięwzięć zaplanowanych przez Gminę w celu realizacji Strategii.

Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

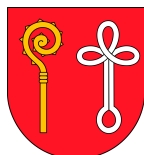
LEGENDA:

	Granice gminy
	Granice sołectw
	Droga ekspresowa
	nr drogi ekspresowej
	Droga krajowa
	nr drogi krajowej
	Droga wojewódzka
	nr drogi wojewódzkiej
	Linia kolejowa
	Linia rzeki
	Jeziro, zbiornik wodny
	Pomnik przyrody
	Obszar Natura 2000
	OSI Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny
	OSI Poznański Obszar Metropolitalny

- ① Budowa budynku szkolno-przedszkolnego w miejscowości Mnichowo
- ② Uzupelnienie oświetlenia drogowego w miejscowości Osiniec
- ③ Budowa budynku szkolno-przedszkolnego w miejscowości Wola Skorzęcka
- ④ Wykonanie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- ⑤ Budowa PSZOK wraz ze ścieżką edukacyjną

Gmina Gniezno zamierza podjąć więcej działań, jednak na moment sporządzania Strategii nie została dokładnie ustalona lub w niektórych przypadkach obejmują swoim zakresem cały obszar Gminy. Są to następujące przedsięwzięcia:

- budowa oświetlenia drogowego na terenie Gminy
- uzupełnienie oświetlenia drogowego na terenie Gminy,
- rozwój sieci placówek wsparcia dziennego,
- znoszenie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz miejscach zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwianie,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GNIEZNO NA LATA 2022-2030

- dokonywanie zadrzewień śródpolnych i śródzagrodowych,
- budowa Zakładu Komunalnego,
- budowa nowych dróg na obszarze Gminy,
- modernizacja istniejących sieci drogowych,
- budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych,
- budowa ścieżek pieszo-rowerowych,
- budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy.

8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej stanowią obowiązkowy element Strategii, zgodnie z treścią ustawy o samorządzie gminnym. Zostały one określone na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, czyli dokumentu gminnego dotyczącego kreowania polityki przestrzennej.

W Gminie Gniezno obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gniezno, które zostało wprowadzone uchwałą nr 119/XI/200 Rady Gminy Gniezno z dnia 28 lutego 2000 r., a następnie zmienione na mocy uchwały nr XV/90/2019 Rady Gminy Gniezno z dnia 26 września 2019 r.

Obszary chronione przyrodniczo

Ze względu na swoją wartość wymagają one szczególnej ochrony. Przede wszystkim istotne jest podjęcie kompleksowych działań, uwzględniających wszystkie elementy środowiska oraz zachodzące między nimi relacje. Przykładowo Gmina Gniezno powinna prowadzić monitoring środowiskowy, egzekwować opłaty za korzystanie ze środowiska, podjąć działania restytucyjne i ochronne (np. tworzenie odpowiedniej ilości korytarzy ekologicznych w układzie komunikacyjnym), wprowadzać zadrzewienia na tereny rekreacyjne, dostosować klasy czystości wód powierzchniowych do wymogów prawnych, etc.

Wielkopolska Dolina Kopalna

Ze względu na ochronę zasobów wód na obszarze zasobowym wód podziemnych tzw. Wielkopolskiej Doliny Kopalnej wprowadzono zakaz lokalizacji obiektów mogących stanowić zagrożenie oraz szczególnie szkodliwych dla środowiska lub mogących pogorszyć jego stan, jak np. składowisk odpadów, wylewisk, magazynowania chemii rolniczej. Ponadto należy dążyć do: uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, uzyskania planowanych klas czystości wód powierzchniowych, ulepszenia lokalnych form utylizacji ścieków w rejonach rozproszonego osadnictwa. Wprowadzono również maksymalną powierzchnię terenów zielonych wzdłuż drobnych cieków, dróg, granic własności, z dużym udziałem zieleni wysokiej.

Rzeźba terenu Gminy

Cała ukształtowana powierzchnia Gminy Gniezno wymaga ochrony. Szczególną ochroną powinny zostać objęte narażone na erozję wodną bezdrzewne zbocza dolin wzdłuż doliny Wełny, doliny Strugi Gnieźnieńskiej oraz zbocza terenów uprawianych rolniczo. Zaleca się stosowanie fitomelioracji w formie dostosowanej do lokalnych warunków środowiska na wskazanych wyżej obszarach.

Tereny lasów, zadrzewień i korytarzy ekologicznych

Wszystkie naturalne i seminaturalne obszary zielone, będące w użytkowaniu leśnym, łąkowym oraz nieużytki, oczka wodne, parki, otoczenia jezior i zadrzewienia objęte są ochroną. Ponadto rekomenduje się zwiększenie powierzchni lasów i zadrzewień poprzez między innymi wykorzystanie przepuszczalności gleb czy tworzenie zieleni przy dolinach, zboczach, polach, użytkach zielonych, ciekach, rowach i drogach. W odniesieniu do obrzeży lasów wskazuje się stworzenie tzw. drzwi do lasu oraz utworzenie tzw. wododziałowej sieci autonomicznych korytarzy pasowych zieleni wysokiej i krzewiastej. Dodatkowo na obszarach leśnych zaleca się wyznaczenie szlaków pieszych i rowerowych, wydzielenie parku leśnego, a także wprowadzenie zakazów dotyczących penetracji w najcenniejsze rejony lasu.

Zabytkowe parki podworskie

Ochronie podlega krajobraz założenia parkowego oraz przyrodnicza zawartość parku. Ochronę nad parkami sprawuje Wojewódzki Konserwator Zabytków oraz Wojewódzki Konserwator Przyrody.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody podlegają ochronie prawnej Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. Wskazuje się, że znaczna ilość drzew zlokalizowanych na terenie Gminy Gniezno powinna zostać objęta ochroną prawną.

Ochrona powietrza

W zakresie ochrony powietrza na obszarach zainwestowanych oraz wskazanych do zainwestowania wprowadzono wymóg prowadzenia działań ograniczających zagrożenia sanitarno-zdrowotne ze źródeł stałych – kotłowni poprzez skuteczne ograniczenie emisji przy źródle lub na drodze stopniowego przechodzenia na źródła niskoemisyjne lub zeroemisyjne.

Ponadto w przypadku inwestycji związanych z infrastrukturą drogową wskazano stosowanie odpowiednich pasów zadrzewień w celu ograniczenia zanieczyszczeń oraz emisji hałasu.

Grunty rolne

Są to zwarte kompleksy gleb wysokich klas stanowiące rolniczą przestrzeń produkcyjną. Ponadto należą do nich tereny o glebach niższych klas, ponieważ ze względu na otoczenie gleb cennych dla rolnictwa one również wymagają ochrony i co do zasady nie powinny być przeznaczane pod zabudowę. O wyłączeniu tych gruntów z użytkowania rolniczego decydują względy społeczne i ekonomiczne. Przeznaczenie ich na cele nierolnicze dokonywane jest w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o ustaleniu warunków zabudowy.

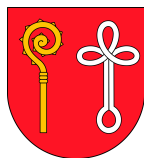
Na gruntach rolnych objętych ochroną prawną przewiduje się:

- prowadzenie bez ograniczeń produkcji rolnej w rozumieniu gospodarki polowej przy jednoczesnym przestrzeganiu przepisów w zakresie ochrony środowiska,
- maksymalne łączenie gospodarstw w celu tworzenia dużych areałów rolnych,
- zabudowę zagrodową w sytuacjach, gdy wielkość gospodarstwa rolnego związanego z tą zabudową przekracza średnią wielkość gospodarstw rolnych w Gminie.

Na terenach tych należy utrzymać i wzbogacić efekty produkcyjne oraz podejmować działania w kierunku kształtowania specyficznego krajobrazu rolniczej przestrzeni produkcyjnej i nadania mu cech ekologicznych.

W odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej gospodarczej zalecane jest powielanie lokalnych wzorców – zespoły budynków tworzące podwórza, wykorzystywanie materiałów rodzimych w przypadku małej architektury (np. drewno jako wypełnienie płotów czy podmurówki z kamienia naturalnego) oraz stosowanie indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.

W stosunku do obszarów rolnych sugeruje się przede wszystkim: minimum jednostronne obsadzenie zielenią (zróżnicowaną pod względem wysokości i doboru gatunków) dolinek cieków, wytyczenie ścieżek spacerowych wzdłuż cieków oraz ochronę istniejących, naturalnych, drobnych form terenu i obsadzenie ich niedostępną zielenią krzewiastą.

Tereny osadnicze

Tereny osadnicze powinny zachować ciągłość przestrzenną oraz ciągłość kulturową w stosunku do istniejących terenów zainwestowanych. Ponadto muszą one stanowić przestrzeń o wysokich walorach użytkowych i estetycznych.

Wyznaczono je w szczególności na obszarach południowo-zachodnich oraz południowo-wschodnich Gminy, czyli w następujących wsiach: Mnichowo, Dalki, Skierszewo, Piekary, Obora, Pyszczyń, Pyszczynek, Osiniec, Szczytniki Duchowne, Wola Skorzęcka, Jankowo Dolne, Lulkowo, Goślinowo. Co istotne tereny osadnicze występują również w innych miejscowościach, jednakże ich zasięg przestrzenny zawężony jest przez inne funkcje.

Studium ustala wytyczne w odniesieniu do nowej zabudowy, a mianowicie:

- preferowany jest zwarty układ osadniczy, który umożliwi lepszą obsługę urządzeniami infrastruktury technicznej,
- sprecyzowanie lokalnych elementów kompozycji urbanistycznej, które wynikają z ukształtowania terenu oraz odziedziczonych idei kształtowania przestrzeni, jak na przykład charakterystyczne budynki czy wnętrza ulic i placów,
- nawiązanie zabudowy projektowanej do zabudowy istniejącej obejmujące w szczególności zachowanie linii zabudowy regionalnej, całych obiektów oraz detali architektonicznych.

Tereny turystyczne

Obejmują działki letniskowe, usługi sportu i rekreacji, zieleń związane z rekreacją oraz ogrody działkowe. Tereny działek letniskowych należy projektować w formie małych zespołów działek, które zostaną oddzielone od siebie pasami leśnymi, a te następnie połączone z siecią ekologiczną na zewnątrz układu. Obiekty kubaturowe zlokalizowane na terenach turystycznych powinny pod względem architektonicznym nawiązywać do tradycyjnych form zabudowy. Na obszary te należy wprowadzić zieleń, na przykład w formie zadrzewień wzdłuż cieków i dróg. Ponadto wskazuje się, że wsie wskazane do turystyki, czyli przede wszystkim Strzyżewo Paczkowe, Strzyżewo Smykowe, Ganina Dębowiec, Wełnica, Lulkowo, Jankowo Dolne, Wierzbiczany, powinny być wyposażone w obiekty i urządzenia obsługi turystów oraz dobrze przygotowane pod względem sanitarnym i estetycznym.

Infrastruktura drogowa

Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami istotne jest uwzględnienie: strefy uciążliwości drogi dla stałych użytkowników sąsiadujących obszarów, zagrożenia dla upraw, budowli oraz narażenie na degradację stałych elementów środowiska naturalnego.

Włączenie nowych układów komunikacyjnych powinno odbywać się za pomocą projektowanych dróg lokalnych (poza pasem drogowym dróg wojewódzkich oraz krajowych) i istniejących skrzyżowań.

Natomiast w odniesieniu do tras rowerowych biegnących wzdłuż dróg powiatowych i gminnych o małym natężeniu wprowadzono jedynie wymóg oznakowania. Z kolei przy drogach powiatowych o większym ruchu samochodowym należy zabezpieczyć teren w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla ścieżek rowerowych wydzielonych poza jezdnią.

Sieć elektroenergetyczna

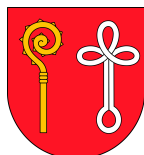
Na terenie Gminy planowana jest rozbudowa sieci elektroenergetycznej niskiego, średniego i wysokiego napięcia wraz z budową nowych stacji transformatorowych.

Sieć gazowa

Gmina Gniezno posiada dokument dotyczący sieci gazowej pn. „Koncepcja programowa gazyfikacji”, który zakłada zasilanie miejscowości na terenie Gminy z dwóch stacji oraz doprowadzenie gazu do odbiorców gazociągami średniego ciśnienia i zastosowanie indywidualnych reduktorów domowych. Zalecane jest pozostawienie miejsca w pasach chodnikowych i pasach zieleni pod gazociągi rozdzielcze. Ponadto wprowadza się nakaz zachowania strefy bezpieczeństwa od gazociągów i stacji redukcyjno-pomiarowych.

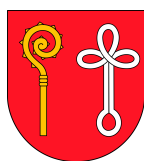
Gospodarka wodno-ściekowa

Zalecane jest podjęcie działań porządkująco-naprawczo-ochronnych dla poprawy czystości wód powierzchniowych, które przede wszystkim powinny obejmować: wprowadzenie bezwzględnego zakazu odprowadzania zanieczyszczeń wód otwartych i gruntu, uregulowanie stanu formalno-prawnego wszystkich jednostek pobierających wodę i odprowadzających ścieki, wprowadzenie biologicznych barier ochronnych wzdłuż brzegów cieków i jezior oraz dążenie do maksymalnego wykorzystania możliwości magazynowania,

retencjonowania wody. Ponadto ze względu na ochronę zasobów wodnych konieczne jest wprowadzenie ścisłej ochrony terenów źródłiskowych wszystkich wód powierzchniowych, w szczególności rzek Wełny, Wrześnicy, Wrześnianki oraz obszarów bezodpływowych w rejonie wsi Jankówko i Pyszczynek.

Tereny cenne hydrologicznie należy chronić przed zmianą użytkowania i odprowadzaniem do nich zanieczyszczeń, a także przed uszczelnianiem terenu.

9. Obszary Strategicznej Interwencji

Obszary Strategicznej Interwencji (dalej: OSI) to obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne – co wynika z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego jako Obszary Strategicznej Interwencji wymienia: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wschodnią Polskę oraz Śląsk.

Gmina Gniezno nie została objęta żadnym z krajowych OSI.

Możliwe jest także wyznaczenie Obszarów Strategicznej Interwencji na poziomie regionalnym, które dokonywane jest przez samorząd wojewódzki. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku określa następujący katalog wspomnianych obszarów:

- Poznański Obszar Metropolitalny jako Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego,
- Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jako Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Regionalnego,
- Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny, Koniński Obszar Funkcjonalny, Leszczyński Obszar Funkcjonalny, Piłski Obszar Funkcjonalny jako Miejskie Obszary Funkcjonalne Ośrodków Subregionalnych,
- Wschodni Obszar Funkcjonalny,
- Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
- Wschodni Obszar Funkcjonalny,
- Miasta średnie tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Gmina Gniezno została zaliczona do Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego.

W obrębie Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego znalazły się gminy: Czarniejewo, Gniezno, Kłecko, Łubowo, Niechanowo, Witkowo oraz miasto Gniezno, które jednocześnie pełni funkcję lidera obszaru.

Obszar ten charakteryzuje się dużym zasobem dziedzictwa kulturowego, są to m.in. obszary i obiekty zabytkowe związane z początkiem państwa polskiego, jak również architektura sakralna czy szlaki kulturowe (np. Szlak Piastowski). Ponadto istotnym potencjałem są zasoby środowiska przyrodniczego, w tym w szczególności formy ochrony przyrody, które dają możliwość uprawiania turystyki pieszej, rowerowej czy wodnej. Atutem obszaru jest także bogata oferta edukacyjna na poziomie szkolnictwa wyższego. Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny ma również wysoki potencjał rolniczy. Jedną z najważniejszych mocnych stron obszaru stanowi bardzo dobra dostępność komunikacyjna (w tym przede wszystkim do głównego ośrodka wojewódzkiego – Poznania) oraz funkcjonowanie ważnej linii kolejowej.

Poza ogromnym potencjałem, Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny posiada też pewne bariery rozwojowe. Jedną z nich jest zagrożenie zubożenia zasobów wód podziemnych wskutek intensywnej eksploatacji wód. Ponadto pewne ograniczenie dotyczące zagospodarowania przestrzennego stanowią obszary cenne przyrodniczo (formy ochrony przyrody, tereny łąk, lądowe drogi migracji zwierząt czy grunty orne o najwyższej przydatności) oraz obszary cenne kulturowo (związane z początkiem państwa polskiego).

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego w oparciu o wyznaczone cele strategiczne określiła kluczowe kierunki działań dla Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego, które przyczynią się do jego rozwoju.

W wymiarze społecznym istotne są następujące kierunki działań:

- poprawa dostępu do wysokiej jakości usług podstawowej opieki zdrowotnej,
- wsparcie rozwoju funkcji turystycznej z poszanowaniem zasobów przyrodniczych i kulturowych,
- zapobieganie marginalizacji mieszkańców.

W zakresie rozwoju gospodarczego kluczową rolę odgrywają działania:

- rozwój terenów inwestycyjnych,
- rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa i towarzyszącego mu przemysłu rolno-spożywczego,
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw,

- wzrost kompetencji mieszkańców i umiejętności oczekiwanych przez pracodawców.

W odniesieniu do polityki przestrzennej najważniejsze są:

- rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych,
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, przeciwdziałanie suszy hydrologicznej,
- prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej.

Dla Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego opracowano Koncepcję rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego Gniezna. Na podstawie powyższego dokumentu dla Gminy Gniezno istotne są działania dotyczące w szczególności:

- wzmocnienia i wykorzystania walorów kulturowych jako stymulatorów rozwoju społeczno-gospodarczego (w tym zwiększanie i rozprzestrzenianie potencjału Szlaku Piastowskiego, rozwijanie i promocja stref aktywności kulturowo-turystycznych oraz rozwijanie turystyki pielgrzymkowej),
- rozwoju turystyki aktywnej i wypoczynkowej (obejmuje on: kształtowanie przestrzeni turystycznych, wzmocnienie oferty aktywnego wypoczynku, bazy noclegowej i gastronomicznej, rozwijanie turystyki rowerowej, wodnej, konnej i kolejowej),
- zapewnienia wysokiej jakości środowiska (poprzez ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych, ochronę i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz przeciwdziałanie pogorszeniu jakości środowiska),
- konsolidacji i współpracy w dążeniu do rozwoju gospodarczego (polegające na wzmocnieniu atrakcyjności inwestycyjnej miasta Gniezna i pozostałych jednostek osadniczych oraz wykorzystaniu potencjału terenów wiejskich),
- kształtowania ładu przestrzennego (za pomocą regulowania procesów urbanizacyjnych, kształtowania zielonego pierścienia, kreowania wysokiej jakości przestrzeni publicznych, rewitalizację obszarów zdegradowanych, przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom),
- kształtowania efektywnej i sprawnej obsługi komunikacyjnej (za sprawą budowy, rozbudowy i modernizacji dróg oraz rozwoju zintegrowanego transportu zbiorowego).

Poznański Obszar Metropolitalny położony jest w centralnej części Wielkopolski i ze względu na swoje położenie skupia największą część potencjału rozwojowego województwa. Atutami Obszaru jest dobra dostępność komunikacyjna, potencjał gospodarczy, kulturowy i turystyczny, a także niski poziom bezrobocia.

Na podstawie celów strategicznych wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego możliwe jest określenie następujących kierunków działań w odniesieniu do Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego:

- ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego,
- rozwój turystyki,
- zwiększenie dostępności do usług społecznych,
- podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej,
- zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw,
- przeciwdziałanie emigracji zarobkowej,
- podniesienie jakości kształcenia,
- podnoszenie jakości życia ludzi młodych,
- poprawa dostępności komunikacyjnej,
- wytyczanie ścieżek rowerowych,
- działania na rzecz racjonalnej gospodarki odpadami,
- zagospodarowanie wód opadowych,
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, Wielkopolska 2020+ poza trzema miejskimi obszarami funkcjonalnymi wymienia także wiejski obszar funkcjonalny oraz określa granice obszarów interwencji. Dla Gminy Gniezno istotne znaczenie mają:

- obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych
- obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej
- obszary cenne przyrodniczo
- obszary ochrony krajobrazów kulturowych
- obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych

Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych

Mają one szczególne znaczenie dla rozwoju Wielkopolski oraz najważniejszych miast w województwie. Gminy wchodzące w ich skład znajdują się w strefie bezpośredniego oddziaływania ze strony najważniejszych ośrodków rozwojowych regionu, co przynosi zarówno pozytywne, jak i negatywne konsekwencje. Zauważalne jest tam przede wszystkim silne zjawisko suburbanizacji oraz zjawisko kongestii.

Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej

Obszar ten dotyczy gleb wysokiej jakości, które wymagają zapewnienia oraz zachowania charakteru rolniczego, co jest istotne ze względu na tzw. „bezpieczeństwo żywnościowe” rejonu Wielkopolski oraz całego kraju, ale również na wpływ na gospodarkę oraz środowisko. Kluczowe jest przede wszystkim przeciwdziałanie presji inwestycyjnej na tereny rolnicze oraz wspieranie działań służących ochronie środowiska, ochronie gleb.

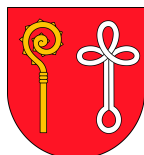
Obszary cenne przyrodniczo

Obejmuje on wszystkie gminy położone na terenie województwa wielkopolskiego. Priorytetowe znaczenie ma w tym przypadku prawidłowe funkcjonowanie środowiska oraz zachowanie różnorodności biologicznej.

Obszary ochrony krajobrazów kulturowych

Ochrona dziedzictwa kulturowego umożliwia zrównoważony rozwój i wpływa na rozpoznawalność oraz atrakcyjność miast i obszarów wiejskich. Ze względu na specyfikę przedmiotów ochrony dokonano podziału obszaru na cztery typy:

- gminy, w granicach których zlokalizowane są obiekty o najważniejszych wartościach,
- gminy, w granicach których znajdują się historyczne układy przestrzenne miast i wsi,
- gminy, w granicach których występują obszary cenne kulturowo,
- gminy, w granicach których przebiegają szlaki kulturowe o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.

Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych

W granicach obszaru znajdują się wszystkie gminy położone na terenie województwa wielkopolskiego. Zgodnie z raportami Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej w Polsce, Wielkopolska należy do regionów zagrożonych występowaniem suszy. Istotne są w związku z tym przedsięwzięcia ukierunkowane na ochronę zasobów wód.

10. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

System realizacji strategii określa przede wszystkim:

- podmioty zaangażowane w realizację strategii,
- podział zadań,
- zasady współpracy,
- proponowane mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii,
- wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

W odniesieniu do podmiotów odpowiedzialnych za realizację strategii najbardziej istotna jest zasada „trójkąta współpracy”, która oznacza prowadzenie wspólnych działań na rzecz społeczności lokalnej gminy reprezentantów trzech sektorów: publicznego, społecznego i biznesowego.

Sektor publiczny jest reprezentowany przez organy władzy gminy, a także przez urząd gminy wraz z jednostkami organizacyjnymi oraz przez administrację rządową.

Sektor społeczny obejmuje przede wszystkim mieszkańców gminy, organizacje pozarządowe, liderów społecznych i osoby publiczne oraz reprezentantów młodzieży i seniorów.

Sektor biznesowy uwzględnia natomiast przedsiębiorców, kluczowych pracodawców oraz zrzeszenia gospodarcze.

W procesie realizacji strategii największą rolę odgrywają następujące podmioty:

- wójt – jako organ wykonawczy zarządza realizacją podejmowanych działań przez wyznaczone podmioty,
- rada gminy – jako organ uchwałodawczy jest wsparciem merytorycznym w zakresie osiągnięcia zamierzonych celów,
- podmiot zarządzający wdrażaniem strategii – może być to osoba, zespół lub komórka w ramach urzędu gminy, który za koordynację całego procesu,

- komórki w ramach urzędu gminy oraz jednostki gminne,
- wykonawcy i partnerzy realizacyjni.

Współpraca powyższych podmiotów powinna przede wszystkim opierać się na zasadach partnerstwa, otwartości, zintegrowanej aktywności, transparentności czy efektywności.

Istotne jest także określenie mechanizmów oraz narzędzi służących realizacji strategii, które mogą w szczególności przyjąć charakter:

- wdrożeniowy – np. gminne strategii, plany, projekty;
- organizacyjno-zarządczy – np. regulaminy wydziałów, jednostek organizacyjnych;
- finansowy – np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe;
- prawny – np. odpowiednie uchwały rady, akty prawa miejscowego;
- dotyczący planowania przestrzennego – np. plany miejscowe;
- społeczny – np. konsultacje społeczne;
- kadrowy – np. dobre praktyki;
- koordynacyjny – np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym;
- kontrolny – np. aktualizacja ewidencji i rejestrów.

Dobór odpowiedniego narzędzia powinien być dopasowany do potrzeb danej gminy oraz wynikać z doświadczenia jego wykorzystania, w tym również przez inne jednostki samorządowe.

Obowiązkowym elementem są wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, czyli obligatoryjnych oraz fakultatywnych planów i programów funkcjonujących w gminie. Tabela przedstawia dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Gniezno razem z odniesieniem do ich aktualności.

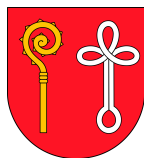
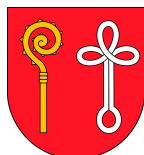

Tabela 22 Dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Gniezno

Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Szczegóły
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gniezno	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr 119/XI/200 Rady Gminy Gniezno z dnia 28 lutego 2000 r., a następnie zmieniony na mocy uchwały nr XV/90/2019 Rady Gminy Gniezno z dnia 26 września 2019 r.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Na terenie Gminy Gniezno obowiązuje 249 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
Gospodarka komunalna	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Gniezno obejmujący lata 2020-2024	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XXVII/193/2020 Rady Gminy Gniezno z dnia 27 sierpnia 2020 r.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program ochrony środowiska dla Gminy Gniezno na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XXVIII/202/2020 Rady Gminy Gniezno z dnia 24 września 2020 r.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Gniezno	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XXVII/197/2016 Rady Gminy Gniezno z dnia

Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Szczegóły
		29 listopada 2016 r., następnie zmieniony uchwałą nr XLV/356/2022 Rady Gminy Gniezno z dnia 27 stycznia 2022 r.
	Program usuwania wyrobów zawierających azbest z tereny Gminy Gniezno na lata 2021-2032	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XLVI/368/2022 Rady Gminy Gniezno z dnia 24 lutego 2022 r.
Polityka społeczna	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gniezno na lata 2021-2028	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XLIV/346/2021 Rady Gminy Gniezno z dnia 21 grudnia 2021 r.
	Gminny program na rzecz osób starszych na lata 2022- 2028	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XLIII/222/2021 Rady Gminy Gniezno z dnia 25 listopada 2021 r.
	Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XLIV/345.2021 Rady Gminy Gniezno z dnia 21 grudnia 2021 r.
	Program działań na rzecz rodzin wielodzietnych pn. „Gmina Gniezno przyjazna rodzinom 3+”	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XIX/126/29 Rady Gminy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GNIEZNO
NA LATA 2022-2030

Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Szczegóły
		Gniezno z dnia 30 grudnia 2019 r.
Oświata	Strategia Rozwoju Oświaty Gminy Gniezno na lata 2020-2025	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XX/133/2020 Rady Gminy Gniezno z dnia 30 stycznia 2020 r.
Rozwój lokalny	Program współpracy Gminy Gniezno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2022 rok	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XLIII/329/2021 Rady Gminy Gniezno z dnia 25 listopada 2021 r.
Finanse publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Gniezno	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XLIV/341/2021 Rady Gminy Gniezno z dnia 21 grudnia 2021 r.
	Uchwała budżetowa na 2022 rok	Dokument obowiązujący przyjęty uchwałą nr XLV/343/2021 Rady Gminy Gniezno z dnia 21 grudnia 2021 r.

Źródło: opracowanie własne

System monitorowania i ewaluacji polega na systematycznym gromadzeniu danych dotyczących stopnia realizacji poszczególnych celów. Obejmuje także dokonywanie analiz i wyciąganie wniosków, które mogą stanowić podstawę do aktualizacji Strategii.

Monitoringowi podlegają konkretne działania podejmowane i realizowane przez Gminę Gniezno w odniesieniu do przyjętych celów, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników ich osiągnięcia.

W celu określenia efektywności działań zostaną porównane wartości bazowe (określone na moment poprzedzający rozpoczęcie wdrażania Strategii) z wartościami docelowymi (wyznaczone jako pożądane wartości osiągnięte w wyniku realizacji Strategii). Informacje te będą pozyskiwane z poszczególnych referatów Urzędu Gminy Gniezno oraz innych podmiotów odpowiedzialnych za realizację Strategii.

Jedną z form monitorowania Strategii jest Raport o stanie gminy, który zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym jest dokumentem obligatoryjnym. Obejmuje on podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację strategii, programów, planów i uchwał rady gminy.

Z kolei ewaluacja prowadzona jest w celu oceny jakości i efektów podejmowanych działań. Dokonywana jest przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów, w tym przede wszystkim brana jest pod uwagę: skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość i trafność.

Możemy wyróżnić między innymi następujące rodzaje ewaluacji:

- ex-ante – która jest dokonywana przed uchwaleniem ostatecznej wersji strategii,
- on-going, która jest przeprowadzana w trakcie wdrażania strategii,
- ex-post – która jest realizowana po zakończeniu realizacji strategii,
- mid-term, która może być wykonana w połowie realizacji strategii.

11. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, strategia rozwoju gminy musi określać ramy finansowe i źródła finansowania.

Podczas tworzenia ram finansowych Strategii Rozwoju Gminy Gniezno wzięto pod uwagę analizę dochodów i wydatków Gminy w ostatnich kilku latach, zadłużenia Gminy oraz zapisy wieloletniej prognozy finansowej.

Gmina Gniezno w ostatnich latach (okres badawczy obejmował lata 2015-2020) notowała systematyczny wzrost dochodów, co można uznać za bardzo pozytywną sytuację. Ponadto ze względu na stały wzrost wydatków i ich przewagę nad ilością dochodów w Gminie występował deficyt. Jest to zjawisko negatywne i wymaga poprawy.

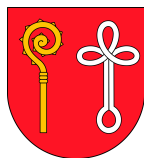
Na dzień 31 grudnia 2021 r. Gmina Gniezno posiadała zadłużenie z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji w wysokości 28 301 000,00 zł.

Zgodnie z zapisami Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Gniezno przyjętej uchwałą nr XLIV/341/2021 Rady Gminy Gniezno z dnia 21 grudnia 2021 r. zarówno dochody, jak i wydatki Gminy Gniezno mają stopniowo rosnąć. Ponadto co bardzo istotne sytuacja finansowa Gminy zdecydowanie się polepszy i w każdym roku objętym Prognozą Gmina powinna notować dodatnie saldo.

Na podstawie analizy finansowej Gminy Gniezno wydaje się, że większość kosztów realizacji Strategii jest w zasięgu budżetu Gminy, jednakże konieczne jest także pozyskanie środków finansowych z innych źródeł.

W zakresie oszacowania możliwości realizacji strategii istotne jest określenie potencjalnych źródeł finansowania, które Gmina Gniezno ma możliwość wykorzystać podczas podejmowania konkretnych działań. Na podstawie zaplanowanych przedsięwzięć wyznaczonych w Strategii Rozwoju Gminy Gniezno można wskazać następujące potencjalne źródła finansowania:

- środki własne Gminy Gniezno,
- środki krajowe,
- środki funduszy celowych, np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarczy antykryzysowych,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze norweskie oraz fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- kredyty bankowe, pożyczki, obligacje.

Środki finansowe mogą być pozyskane z budżetu państwa w ramach programów opracowywanych przez poszczególne ministerstwa. Są to przykładowo programy „Senior+” czy „Dostępność+”.

Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 umożliwia otrzymanie wsparcia finansowego na realizację zadań własnych gminy dotyczących prowadzenia i zapewnienia miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+” (są to Dienne Domy „Senior+” oraz Kluby „Senior+”). Najważniejszym celem Programu jest wzrost aktywności seniorów, czyli osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60 lat i więcej, w funkcjonowanie społeczności lokalnej. Jednostki samorządowe mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach otwartego konkursu ofert. Środki finansowe mogą zostać przeznaczone na utworzenie i/lub wyposażenie ośrodka wsparcia, a także zapewnienie odpowiedniej działalności już istniejących ośrodków wsparcia „Senior+”.

Natomiast najważniejszym celem Programu „Dostępność+” jest wzrost jakości życia oraz zapewnienie niezależności dla osób o szczególnych potrzebach, w tym osób starszych i osób z trwałymi lub czasowymi trudnościami w zakresie mobilności lub percepcji. Obejmuje on działania dokonywane w ośmiu obszarach: architektura, transport, edukacja, służba zdrowia, cyfryzacja, usługi, konkurencyjność i koordynacja. Budżet Programu wynosi ok. 23 miliardy złotych w okresie realizacji, czyli w latach 2018-2025.

Gmina Gniezno zamierza podjąć działania dotyczące infrastruktury drogowej, w związku z czym może skorzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg. Jego celem jest utworzenie nowoczesnej i bezpiecznej sieci dróg na poziomie lokalnym, a w szczególności poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz parametrów technicznych infrastruktury drogowej, a przy tym poprawa i wzrost atrakcyjności oraz dostępności terenów inwestycyjnych. Dofinansowanie udzielane jest między innymi na:

- budowę, przebudowę i remont dróg gminnych oraz powiatowych,

- poprawę bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla pieszych,
- budowę mostów zlokalizowanych w ciągach dróg gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich.

W przypadku przedsięwzięć dotyczących ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej istnieje możliwość skorzystania ze wsparcia finansowego udzielanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Środki finansowe mogą być przeznaczane w szczególności na inwestycje o charakterze ponadregionalnym, które mają kluczowe znaczenie dla środowiska naturalnego, a przede wszystkim na zadania w zakresie likwidacji zanieczyszczeń wody, powietrza i ziemi, przeciwdziałania zagrożeniom środowiska; ochrony przyrody i leśnictwa; edukacji ekologicznej. Beneficjentami wsparcia są między innymi jednostki samorządowe, przedsiębiorstwa, podmioty publiczne, organizacje społeczne oraz osoby fizyczne. Dofinansowanie może mieć formę pożyczki, dotacji lub innej formy dofinansowania.

Ponadto podczas realizacji działań w zakresie ochrony środowiska Gmina Gniezno może pozyskać środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Wsparcie finansowe udzielanie jest przede wszystkim na inwestycje ukierunkowane na:

- ochronę wód i gospodarki wodnej,
- ochronę powierzchni ziemi i gospodarki odpadami,
- ochronę atmosfery,
- ochronę przyrody i krajobrazu,
- monitoring środowiska,
- zapobieganie i likwidację nadzwyczajnych zagrożeń środowiska,
- wspomaganie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej,
- edukację ekologiczną.

Pandemia koronawirusa stanowiła wyzwanie dla samorządów, które przede wszystkim muszą mierzyć się z jej następstwami społecznymi i gospodarczymi. Jednostki samorządów terytorialnych mogą skorzystać z programów realizowanych przez państwo w celu zniwelowania negatywnych skutków Covida.

Przede wszystkim w ramach Polskiego Ładu działa Program Inwestycji Strategicznych, dzięki któremu gminy, miasta, powiaty oraz województwa w całej Polsce mogą otrzymać wsparcie finansowe na realizację inwestycji publicznych. Program obejmuje aż 30 obszarów gospodarki, w tym w szczególności działania dotyczące infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, modernizacji źródeł ciepła na zeroemisyjne, tworzenia żłobków oraz przedszkoli.

Ponadto kluczowe znaczenie odgrywa w tym miejscu Fundusz Odbudowy, który oferuje środki finansowe w formie bezzwrotnych grantów i niskooprocentowanych pożyczek. Budżet wynosi ponad 723,8 mld euro, a Polska ma otrzymać do dyspozycji ok. 58 mld euro, z czego prawie 24 mld euro dotacji i ok. 34 mld euro pożyczki. Podstawę do przyznania dofinansowania stanowi Krajowy Plan Odbudowy, zgodnie z którym Polska zamierza przeznaczyć wsparcie na inwestycje w obszarach:

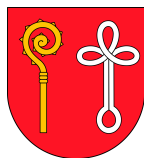
- transformacji cyfrowej,
- odporności i konkurencyjności gospodarki,
- energii i zmniejszenie energochłonności,
- dostępności i jakości systemu ochrony zdrowia,
- zielonej i inteligentnej mobilności,
- infrastruktury drogowej,

Istotne jest, że do Planu mogą zostać włączone reformy i inwestycje rozpoczęte 1 lutego 2020 r., ale ich realizacja musi zakończyć się w sierpniu 2026 r.

Gmina Gniezno ma szansę korzystać również ze środków Unii Europejskiej dzięki programom regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym. W perspektywie na lata 2021-2027 przewidziane są środki w wysokości około 76 mld euro.

Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmuje następujące fundusze:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)**, który ma łagodzić dysproporcje regionów europejskich oraz zmniejszać ograniczenia rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji,
- **Fundusz Spójności (FS)**, który ma służyć redukowaniu dysproporcji społecznych i gospodarczych oraz promowaniu zasady zrównoważonego rozwoju,
- **Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+)**, który ma zwiększać spójność społeczną i gospodarczą, opowiadać na wyzwania rynku pracy oraz wyzwania

społeczne, a także stymulować zrównoważony rozwój gospodarczy poprzez inwestycje w kapitał ludzki,

- **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)**, który ma łagodzić skutki społeczne oraz ekonomiczne transformacji energetycznej,
- **Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR)**, który ma wspierać społeczności nadmorskie.

W celu realizacji założeń Umowy Partnerstwa, czyli dokumentu określającego cele i sposób inwestowania funduszy unijnych, zawartego pomiędzy Polską a Unią Europejską, najważniejsze jest wyznaczenie programów regionalnych oraz krajowych. Na moment sporządzania Strategii nie są znane programy regionalne. Natomiast wśród krajowych programów możemy wyróżnić:

- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKs)**, który ma wpłynąć na rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, a także wspierać inwestycje obejmujące transport, służbę zdrowia i dziedzictwo kulturowe; planowany budżet to ponad 25 mld euro,
- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)**, którego założeniem jest wsparcie projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz zwiększających konkurencyjność polskiej gospodarki; planowany budżet to 7,9 mld euro,
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)**, który ma przyczynić się do poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych czy ochrony zdrowia; planowany budżet to ponad 4 mld euro,
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)**, którego celem jest wsparcie cyfryzacji w zakresie zwiększenia dostępności e-usług oraz zapewnienia cyberbezpieczeństwa; planowany budżet to 2 mld euro,
- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej**, który jest programem dla makroregionu Polska Wschodnia; planowany budżet to ok. 2,5 mld euro,
- **Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE)**, który zostanie przeznaczony na szkolenia dla beneficjentów programów, rozwój krajowego

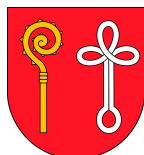

systemu informatycznego dotyczącego projektów unijnych oraz działania informacyjno-promocyjne; planowany budżet to 0,5 mld euro,

- **Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST)**, który ma stanowić pomoc na rzecz transformacji regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego; planowany budżet to 4,4 mld euro,
- **Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ)**, którego celem jest zapewnienie pomocy żywnościowej w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz podjęcie działań zmierzających do włączenia społecznego osób znajdujących się w trudnej sytuacji, których dochód nie przekracza określonego procentowo kryterium uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej; planowany budżet to 0,475 mld euro,
- **Fundusze Europejskie dla Rybactwa**, którego zadaniem jest przede wszystkim promowanie zrównoważonego rybołówstwa i ochrony żywych zasobów morza, zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego, rozwój zrównoważonej niebieskiej gospodarki, a także zapewnienie zdrowego stanu, bezpieczeństwa i czystości mórz oraz oceanów; planowany budżet to 0,5 mld euro,
- **Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej**, w ramach którego wsparcie otrzymają projekty realizowane wspólnie przez partnerów z różnych krajów Europy (co najmniej dwa państwa Unii Europejskiej); planowany budżet to 0,56 mld euro.

Dokonano również podziału funduszy na programy regionalne, w ramach, których województwo wielkopolskie, na którego obszarze zlokalizowana jest Gmina Gniezno, otrzyma środki w wysokości 1,67 mld euro. Ponadto sześć regionów, w tym województwo wielkopolskie, otrzyma 4,4 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji i polityki spójności.

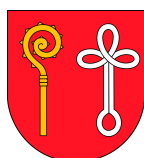
Inną bezzwrotną pomoc finansową są fundusze europejskie – Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy. Ich podstawowym celem jest zmniejszenie różnic społecznych i ekonomicznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a także wzmocnienie stosunków pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem beneficjentem. W zamian za udzieloną pomoc państwa-

darczyńcy mają możliwość korzystania z rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, pomimo braku członkostwa.

Gmina Gniezno może również pozyskać środki w postaci kredytów, pożyczek oraz emisji obligacji, które oferowane są przykładowo przez Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Gospodarstwa Krajowego, a także banki komercyjne. W przypadku korzystania ze zwrotnych źródeł finansowania istotne jest wzięcie pod uwagę kosztów pozyskania środków oraz warunków współpracy z daną instytucją finansową.

Wspomniane potencjalne źródła finansowania to jedynie przykładowe sposoby realizacji Strategii Rozwoju Gminy Gniezno. Należy zaznaczyć, że władze samorządowe powinny corocznie dopasowywać konkretne możliwości wsparcia finansowego do działań przewidzianych w Strategii, by móc jak najlepiej zrealizować założone cele.

Spis tabel:

Tabela 1 Analiza SWOT na podstawie diagnozy Gminy Gniezno dla sfery społecznej	5
Tabela 2 Analiza SWOT na podstawie diagnozy Gminy Gniezno dla sfery gospodarczej	7
Tabela 3 Analiza SWOT na podstawie diagnozy Gminy Gniezno dla sfery przestrzennej	8
Tabela 4 Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej	13
Tabela 5 Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej	14
Tabela 6 Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej	14
Tabela 7 Cel strategiczny i cel operacyjny w sferze gospodarczej	15
Tabela 8 Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej	15
Tabela 9 Cel strategiczny i cel operacyjny w sferze społecznej	16
Tabela 10 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze społecznym	17
Tabela 11 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze społecznym	18
Tabela 12 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze gospodarczym	19
Tabela 13 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze gospodarczym	19
Tabela 14 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze przestrzennym	20
Tabela 15 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze przestrzennym	20
Tabela 16 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze społecznym	21
Tabela 17 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze społecznym	22
Tabela 18 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze gospodarczym	24
Tabela 19 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze gospodarczym	26

Tabela 20 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działań, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze przestrzennym.....	26
Tabela 21 Cel strategiczny i cele operacyjne, kierunki działania, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze przestrzennym.....	27
Tabela 22 Dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Gniezno	52

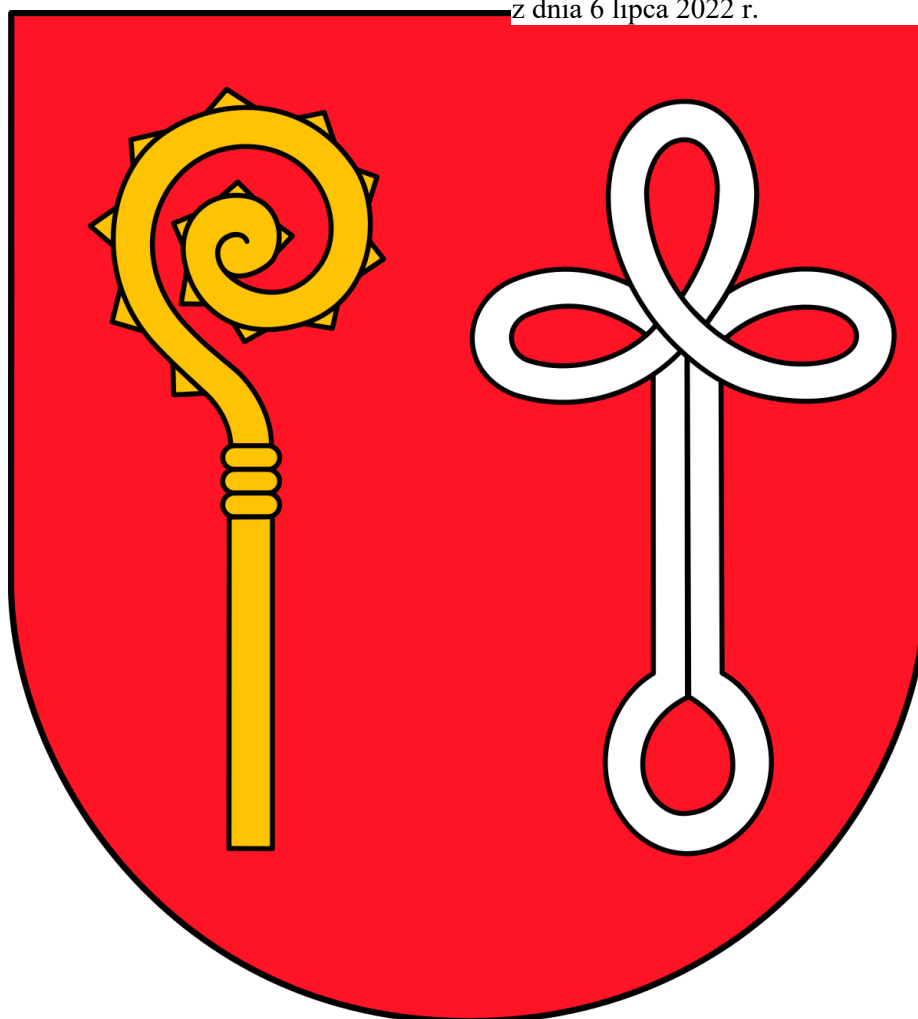
Spis map:

Mapa 1 System transportowy w Gminie Gniezno.....	29
Mapa 2 Sieć wodna na obszarze Gminy Gniezno	31
Mapa 3 Formy ochrony przyrody	33
Mapa 4 Obszary Strategicznej Interwencji.....	34
Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	35

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Nr 54/2022

Wójta Gminy Gniezno

z dnia 6 lipca 2022 r.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO**

Gniezno 2022

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Sfera społeczna	5
2.1 Demografia	5
2.2 Edukacja i wychowanie	16
2.3 Pomoc społeczna	23
2.4 Ochrona zdrowia	32
2.5 Gospodarka mieszkaniowa	34
2.6 Bezpieczeństwo publiczne	36
2.7 Kultura, sport i rekreacja	38
2.8 Kapitał społeczny	41
2.9 Finanse i administracja	43
2.10 Analiza SWOT sfery społecznej	47
3. Sfera gospodarcza	50
3.1 Potencjał gospodarczy	50
3.2 Przedsiębiorczość	52
3.3 Rynek pracy	55
3.4 Analiza SWOT sfery gospodarczej	58
4. Sfera przestrzenna	60
4.1 Położenie administracyjne i geograficzne	60
4.2 Uwarunkowania przestrzenne	64
4.3 Infrastruktura techniczna	66
4.4 Transport i komunikacja	72
4.5 Środowisko naturalne	73
4.5 Analiza SWOT sfery przestrzennej	77
5. Analiza SWOT	79
Spis tabel	80
Spis map	82

1. Wstęp

Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wprowadza dla podmiotu opracowującego strategię rozwoju obowiązek przygotowania diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Diagnozę opracowano na podstawie materiałów i danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), które zgromadzono w ramach Banku Danych Lokalnych GUS, a także materiałów pochodzących z Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Gniezno. Ponadto w procesie opracowywania Diagnozy wykorzystano obowiązujące dokumenty wykonawcze Gminy Gniezno.

Diagnoza została przeprowadzona w trzech sferach:

- ❖ Sferze społecznej, która objęła analizę procesów demograficznych, sektorów edukacji, ochrony zdrowia, mieszkalnictwa, kultury, sportu oraz innych istotnych aspektów życia mieszkańców,
- ❖ Sferze gospodarczej, która objęła analizę potencjału gospodarczego, rynku pracy oraz przedsiębiorczości,
- ❖ Sferze przestrzennej, która objęła analizę środowiska naturalnego, infrastruktury technicznej oraz zagospodarowania przestrzennego.

Dane zostały zaprezentowane w sposób dynamiczny, co oznacza, że diagnoza obejmuje stan aktualny, stan poprzedzający stan aktualny (wykorzystano dane z lat 2015-2020 oraz z 2021, gdy były dostępne) oraz stan przewidywany w postaci prognoz (jeśli takie były dostępne), a także sposób porównawczy, co oznacza, że dane analizowano w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski. Diagnoza została oparta na najbardziej aktualnych danych dostępnych w momencie jej tworzenia.

2. Sfera społeczna

2.1 Demografia

W ostatnim dwudziestoleciu miało miejsce wiele istotnych procesów demograficznych. Przede wszystkim nastąpiła zmiana wzorców tworzenia rodziny, postaw i zachowań prokreacyjnych, która wyrażała się w szczególności przez: spadek liczby i natężenia urodzeń, zmniejszenie liczby zawieranych małżeństw, wzrost liczby rozwodów i urodzeń pozamałżeńskich oraz wzrost średniego wieku kobiet rodzących dzieci. Ponadto nastąpił przyływ ludności na obszary wiejskie.

Samorządy w swoich działaniach powinny uwzględniać procesy demograficzne, ponieważ mają one wpływ na wiele sfer i mogą zarówno stanowić szansę, jak i zagrożenia.

Analizy stanu ludności i procesów demograficznych dokonano w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego. Istotne jest, że dane te w niektórych sytuacjach mogą się różnić od stanu faktycznego oraz informacji pochodzących ze statystyk gminnych.

Stan ludności

Zgodnie z danymi przedstawionymi w poniższej tabeli liczba mieszkańców w 2020 r. w Gminie Gniezno wynosiła 12644 osoby, w tym 6377 kobiet i 6267 mężczyzn, co oznacza, że współczynnik feminizacji (relacja liczby kobiet do liczby mężczyzn pomnożona przez 100) wynosi 102. Jest on niższy w porównaniu do powiatu gnieźnieńskiego (105), województwa wielkopolskiego (106) oraz całego kraju (107). Istotne jest jednak, że przewaga mężczyzn w większości przypadków występuje jedynie w młodszych grupach, a z wiekiem sytuacja się odwraca i w najstarszych rocznikach liczba kobiet przekracza liczbę mężczyzn. W Gminie Gniezno również mamy do czynienia z takim przypadkiem, w grupach 60 lat i więcej występuje przewaga kobiet. Wynika to przede wszystkim z większej umieralności i krótszego trwania życia męskiej części społeczeństwa.

Tabela 1 Stan ludności według płci oraz współczynnik feminizacji w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	11 130	11 364	11 614	11 951	12 268	12 644
kobiety	5 568	5 690	5 824	5 999	6 170	6 377
mężczyźni	5 562	5 674	5 790	5 952	6 098	6 267
współczynnik feminizacji	100	100	101	101	101	102

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Poniższa tabela przedstawia stan ludności w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski.

Tabela 2 Stan ludności w Gminie Gniezno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	11 130	11 364	11 614	11 951	12 268	12 644
powiat gnieźnieński	145 085	145 211	145 333	145 317	145 418	145 068
województwo wielkopolskie	3 475 323	3 481 625	3 489 210	3 493 969	3 498 733	3 496 450
Polska	38 437 239	38 432 992	38 433 558	38 411 148	38 382 576	38 265 013

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza stanu ludności w Gminie Gniezno przedstawionego w powyższej tabeli wykazała tendencję wzrostową. Wzrost liczby ludności może wynikać ze zwiększenia się liczby urodzeń spadku liczby zgonów lub zwiększenia imigracji. W przypadku Gminy Gniezno, na podstawie analizy wszystkich danych dotyczących demografii, można wnioskować, że największy wpływ w tej kwestii miał ogólny wzrost zameldowań, zarówno z miast, jak i ze wsi. Ponadto dane przedstawione w powyższej tabeli pokazują, że wzrost stanu ludności do 2019 r. następował także na poziomie powiatu oraz województwa. Jedynie w 2020 r. wystąpiła odwrotna sytuacja, spowodowana zapewne zwiększoną umieralnością społeczeństwa w wyniku Covid-19. Warto zaznaczyć, że tylko na poziomie krajowym zauważalny jest stały spadek ilości mieszkańców. Podsumowując, w całym województwie wielkopolskim w odróżnieniu do innych regionów Polski, odnotowuje się stopniowy przyrost liczby ludności.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY GNIEZNO

Zgodnie z Prognozą ludności gmin na lata 2017-2030 sporządzoną przez GUS (dalej: Prognoza GUS) w Gminie Gniezno nadal będzie następował przyrost ludności.

Istotne jest, że zjawiskiem charakterystycznym dla Wielopolski jest suburbanizacja, w wyniku której systematycznie wzrasta liczba mieszkańców obszarów wiejskich oraz mniejszych miast zlokalizowanych w pobliżu największych ośrodków miejskich. Przykładem tego jest Gmina Gniezno. Proces suburbanizacji może stwarzać zarówno możliwość rozwoju, jak i powodować problemy. Przykładowo powoduje wzrost kosztów budowy i utrzymania infrastruktury technicznej, transportowej i społecznej czy przekształcenia cennych terenów rolniczych i leśnych na tereny zurbanizowane.

Gęstość zaludnienia

W Gminie Gniezno nastąpił znaczny wzrost gęstości zaludnienia (liczba osób, która przypada na 1 km² powierzchni ogólnej danego obszaru, np. gminy), do czego przyczynił się zdecydowany wzrost liczby ludności na obszarze Gminy w ostatnich kilku latach. Poniższa tabela przedstawia, jak wskaźnik gęstości zaludnienia przedstawiał się w Gminie Gniezno, powiecie gnieźnieńskim, województwie wielkopolskim i Polsce w latach 2015-2020.

Tabela 3 Gęstość zaludnienia w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	62	64	65	67	69	71
powiat gnieźnieński	116	116	116	116	116	116
województwo wielkopolskie	117	117	117	117	117	117
Polska	123	123	123	123	123	122

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza danych ukazała, że jedynie na poziomie Gminy Gniezno nastąpił wzrost gęstości zaludnienia. Jest ona jednak sporo niższa niż na innych szczeblach, co wynika z tego, że obszary wiejskie w porównaniu z miastami są słabiej zaludnione i mają mniejszą gęstość zaludnienia. W powiecie oraz województwie wartość gęstości zaludnienia jest niezmienna od kilku lat, natomiast na poziomie krajowym zmniejszyła się w 2020 r.

Ekonomiczne grupy wiekowe

Ważną kwestią dla analizy procesów demograficznych jest podział ludności według tzw. ekonomicznych grup wiekowych. Wyróżniamy trzy takie grupy:

- ❖ Ludność w wieku przedprodukcyjnym – osoby w wieku 0-17 lat,
- ❖ Ludność w wieku produkcyjnym – mężczyźni w wieku 18-64 lata oraz kobiety w wieku 18-59 lat – jest to w korelacji z osiągnięciem wieku emerytalnego,
- ❖ Ludność w wieku poprodukcyjnym – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Tabele poniżej przedstawiają, jak wskaźnik grup wiekowych w Gminie Gniezno przedstawiał się w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz całego kraju.

Tabela 4 Stan ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	2 648	2 730	2 798	2 876	2 951	3 027
powiat gnieźnieński	28 576	28 581	28 799	28 863	28 953	28 950
województwo wielkopolskie	665 584	667 280	672 300	675 946	679 113	681 826
Polska	6 901 795	6 895 878	6 920 652	6 935 523	6 948 706	6 953 639

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza danych przedstawiona w tabeli dotyczącej ludności w wieku przedprodukcyjnym pokazuje, że w każdej jednostce nastąpił wzrost ilości ludności. Jest to zjawisko pozytywne. Ponadto warto zauważyć, że w przypadku Gminy Gniezno ilość osób w wieku przedprodukcyjnym przeważa ilość ludności w wieku poprodukcyjnym., co nie ma miejsca na innych szczeblach.

**Tabela 5 Stan ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Gniezno w latach
2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju**

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	ogółem	7 100	7 156	7 265	7 415	7 570	7 789
	kobiety	3 367	3 376	3 430	3 508	3 587	3 684
	mężczyźni	3 733	3 780	3 835	3 907	3 983	4 105
powiat gnieźnieński	ogółem	90 680	89 749	88 693	87 802	86 950	86 061
	kobiety	42 502	41 986	41 451	41 013	40 544	40 178
	mężczyźni	48 178	47 763	47 242	46 789	46 606	45 883
województwo wielkopolskie	ogółem	2 175 703	2 158 619	2 139 386	2 121 596	2 104 475	2 087 026
	kobiety	1 028 554	1 018 594	1 007 613	997 949	988 856	981 421
	mężczyźni	1 147 149	1 140 025	1 131 773	1 123 647	1 115 619	1 105 605
Polska	ogółem	24 002 168	23 767 614	23 517 643	23 269 725	23 025 927	22 771 440
	kobiety	11 313 549	11 183 323	11 046 895	10 916 765	10 794 491	10 683 707
	mężczyźni	12 688 619	12 584 291	12 470 748	12 352 960	12 231 436	12 087 733

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza danych przedstawiona w tabeli dotyczącej ludności w wieku produkcyjnym pokazuje, że tylko w przypadku Gminy Gniezno nastąpił wzrost ilości osób we wspomnianej ekonomicznej grupie wiekowej, natomiast w innych jednostkach wystąpił zdecydowany spadek.

Tabela 6 Stan ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	ogółem	1 382	1 478	1 551	1 660	1 747	1 828
	kobiety	926	985	1 031	1 094	1 148	1 200
	mężczyźni	456	493	520	566	599	628
powiat gnieźnieński	ogółem	25 829	26 881	27 841	28 652	29 515	30 057
	kobiety	17 666	18 242	18 794	19 256	19 689	19 957
	mężczyźni	8 163	8 639	9 047	9 396	9 826	10 100
województwo wielkopolskie	ogółem	634 036	655 726	677 524	696 427	715 145	727 598
	kobiety	433 080	445 358	457 847	468 166	478 081	483 823
	mężczyźni	200 956	210 368	219 677	228 261	237 064	243 775
Polska	ogółem	7 533 276	7 769 500	7 995 263	8 205 900	8 407 943	8 539 934
	kobiety	5 165 837	5 299 176	5 424 333	5 536 816	5 639 299	5 694 774
	mężczyźni	2 367 439	2 470 324	2 570 930	2 669 084	2 768 644	2 845 160

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza danych przedstawiona w tabeli dotyczącej ludności w wieku poprodukcyjnym pokazuje, że w każdej jednostce nastąpił wzrost ilości osób należących do wspomnianej ekonomicznej grupy wiekowej.

Podsumowując, dane przedstawione w powyższych tabelach ukazały, że jedynie na poziomie Gminy Gniezno nie mamy do czynienia z trendem starzenia się społeczeństwa, który wynika głównie z niskiej dzietności oraz wydłużającego się okresu trwania życia. Zjawisko to może mieć negatywny wpływ na sytuację społeczną i gospodarczą jednostek samorządowych. Wpływa to głównie na finanse samorządów, przykładowo poprzez wzrost kosztów związanych ze służbą zdrowia, opieką społeczną oraz zapewnieniem odpowiednich warunków życia osobom starszym. W Gminie Gniezno mamy natomiast bardzo pozytywną sytuację, jaką jest wzrost ilości osób w wieku produkcyjnym oraz przewaga ilości osób w wieku przedprodukcyjnym nad ilością osób w wieku poprodukcyjnym. Zgodnie z Prognozą GUS sytuacja ta będzie nadal występować w Gminie.

Przyrost naturalny

Przyrost naturalny oznacza różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie. Z dodatnim przyrostem naturalnym mamy do czynienia, gdy w analizowanym okresie liczba urodzeń jest wyższa niż liczba zgonów (wartości powyżej 0). Natomiast z ujemnym przyrostem, inaczej nazywanym ubytkiem naturalnym mamy do czynienia, gdy liczba zgonów jest wyższa niż liczba urodzeń (wartości poniżej 0).

Tabela poniżej ilustruje, jak wskaźnik przyrostu naturalnego prezentował się w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski.

Tabela 7 Przyrost naturalny w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	urodzenia żywe na 1000 ludności	12,26	12,34	11,25	11,41	11,51	9,33
	zgony na 1000 ludności	9,05	5,86	6,28	6,30	6,13	6,76
	przyrost naturalny	3,20	6,48	4,97	5,11	5,38	2,57
powiat gnieźnieński	urodzenia żywe na 1000 ludności	10,23	10,89	11,67	10,64	11,02	9,75
	zgony na 1000 ludności	9,54	9,00	9,75	10,21	9,63	11,95
	przyrost naturalny	0,68	1,89	1,93	0,43	1,39	-2,19
województwo wielkopolskie	urodzenia żywe na 1000 ludności	10,58	10,99	11,61	11,11	10,72	10,25
	Zgony na 1000 ludności	9,55	9,30	9,54	10,06	9,80	11,43

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
województwo wielkopolskie	Przyrost naturalny	1,03	1,70	2,06	1,05	0,92	-1,18
Polska	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,60	9,95	10,46	10,11	9,77	9,26
	Zgony na 1000 ludności	10,27	10,10	10,48	10,78	10,67	12,45
	Przyrost naturalny	-0,67	-0,15	-0,02	-0,68	-0,91	-3,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza danych dotyczących przyrostu naturalnego wykazała, że w Gminie Gniezno od lat występuje dodatni przyrost naturalny, co jest bardzo pożądanym zjawiskiem, zwłaszcza ze względu na powszechnie występujący trend starzenia się społeczeństwa. Ważne jest, że w przypadku Gminy jest on dużo wyższy niż w powiecie, województwie i Polsce. Warto również wspomnieć, że w 2020 r. przyrost naturalny w każdej analizowanej jednostce terytorialnej zanotował spory spadek, na co zapewne największy wpływ miała zwiększona umieralność spowodowana pandemią koronawirusa.

Zgodnie z Prognozą GUS w Gminie Gniezno nadal ma występować dodatni przyrost naturalny. Sytuacja ta ma wystąpić w większości gmin leżących w bezpośrednim sąsiedztwie większych miast (powyżej 50 tys.)

Przy analizie przyrostu naturalnego istotny jest również tzw. współczynnik dzietności, który oznacza przeciętną liczbę dzieci, którą urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (czyli 15-49 lat).

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Poniższa tabela przedstawia, jak kształtował się współczynnik dzietności w latach 2015-2020 na poziomie krajowym oraz w poszczególnych województwach.

Tabela 8 Współczynnik dzietności w latach 2015-2020 w kraju i wszystkich województwach

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	1,289	1,357	1,453	1,435	1,419	1,378
dolnośląskie	1,206	1,286	1,361	1,367	1,357	1,333
kujawsko-pomorskie	1,249	1,318	1,411	1,374	1,369	1,380
lubelskie	1,257	1,271	1,372	1,348	1,324	1,271
lubuskie	1,253	1,326	1,430	1,353	1,326	1,271
łódzkie	1,260	1,324	1,409	1,396	1,349	1,339
małopolskie	1,320	1,397	1,486	1,499	1,487	1,449
mazowieckie	1,409	1,482	1,570	1,564	1,570	1,529
opolskie	1,124	1,201	1,288	1,255	1,273	1,225
podkarpackie	1,199	1,254	1,372	1,369	1,336	1,296
podlaskie	1,226	1,303	1,401	1,393	1,374	1,307
pomorskie	1,412	1,506	1,625	1,598	1,598	1,531
śląskie	1,258	1,323	1,424	1,389	1,360	1,324
świętokrzyskie	1,181	1,203	1,258	1,262	1,235	1,177
warmińsko-mazurskie	1,228	1,284	1,412	1,361	1,322	1,274
wielkopolskie	1,384	1,466	1,579	1,552	1,537	1,507
zachodniopomorskie	1,218	1,296	1,372	1,332	1,299	1,254

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 24.01.2022 r.)

Jak wynika z powyższej tabeli, w województwie wielkopolskim (na którego terenie leży Gmina Gniezno) współczynnik wynosi ok. 1,5 przewyższając przy tym wartości krajowe. Jednocześnie plasuje je na trzecim miejscu, tuż po województwach pomorskim i mazowieckim.

Warto zaznaczyć, że do 2017 r. we wszystkich województwach następował wzrost wartości współczynnika (w trzech przypadkach aż do 2018 r., a nawet 2019 r.), ale później mamy do czynienia jedynie ze spadkiem. Jednakże zgodnie z Prognozą GUS współczynnik miał wciąż wzrastać, nie nastąpiło to jednak zapewne ze względu na sytuację powstałą w wyniku pandemii koronawirusa.

Niska wartość współczynnika oznacza brak zapewnienia prostej zastępowalności pokoleń (która występuje, gdy współczynnik jest na poziomie ok. 2), a co za tym idzie starzenie się społeczeństwa. Ponadto może przyczynić się do wystąpienia ujemnego przyrostu naturalnego.

Migracje ludności

Przez migracje należy rozumieć zarówno ruch ludności wynikający ze zmiany miejsca zamieszkania w obrębie państwa (np. ze wsi do miasta, z miasta do wsi), jak i migrację międzynarodową oraz trwałą. Migracje mają istotne znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego zarówno w skali regionalnej, jak i lokalnej.

Procesy migracyjne istotnie wpływają na sytuację społeczno-gospodarczą gmin, w szczególności, że najczęściej dotyczą osób młodych z dobrym wykształceniem i wysokimi kwalifikacjami zawodowymi.

Skutkiem emigracji jest m.in. ubytek ludzi młodych i wykwalifikowanych pracowników, co wpływa równocześnie na przyspieszenie procesu starzenia się społeczeństwa.

Podczas analizy wykorzystano podział migracji na wewnętrzne, czyli w obrębie danego państwa oraz zewnętrzne (inaczej zagraniczne), czyli poza granice państwa.

Tabela na kolejnej stronie przedstawia salda migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Gniezno w latach 2015-2020. Istotne jest, że statystyki dotyczące migracji nie w każdym przypadku prezentują stan faktyczny, ponieważ wiele osób podczas zmiany miejsca swojego pobytu, nie zmienia jednocześnie oficjalnego miejsca zameldowania, co ma znaczenie przy analizie wskaźnika migracji.

*Tabela 9 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Gniezno
w latach 2015-2020*

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
saldo migracji ogółem	0 ^x	183	163	280	262	317
saldo migracji ogółem na 1000 ludności	0,00 ^x	16,25	14,21	23,84	21,69	25,49
saldo migracji wewnętrznych	228	183	162	278	261	312
saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	20,9	16,2	14,1	23,7	21,6	25,1
saldo migracji zagranicznych	0 ^x	0	1	2	1	5
saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	0,00 ^x	0,00	0,09	0,17	0,08	0,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza powyższych danych wykazała, że w Gminie Gniezno występuje dodatnie saldo migracji, co oznacza, że odpływ ludności z Gminy jest mniejszy niż napływ spoza Gminy. Jest to zjawisko pozytywne i pożądane.

Zgodnie z Prognozą GUS przez najbliższe lata saldo migracji w Gminie Gniezno wciąż będzie dodatnie.

Od początku lat 90. XX w. coraz mniej osób przenosiło się ze wsi do miast, a w 2000 r. po raz pierwszy na obszarach wiejskich zanotowano dodatnie saldo migracji. Dotyczyło to, jednakże dużych miast i terenów wiejskich wokół nich. Ludzie zaczęli przenosić się na obszary podmiejskie w celu ucieczki od hałaśliwych i drogich miast. Taka tendencja w zasadzie utrzymuje się dziś, co pokazuje przykład Gminy Gniezno. Zostało to zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 10 Stan zameldowań i wymeldowań w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
zameldowania ogółem	345	322	313	450	404	429
zameldowania z miast	291	265	256	375	341	356
zameldowania ze wsi	54	57	56	72	62	68
wymeldowania ogółem	117	139	150	170	142	112
wymeldowania do miast	79	108	110	126	116	76
wymeldowania na wieś	38	31	40	43	26	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza powyższych danych potwierdza tezę zainteresowania osiedlaniem się na obszarach wiejskich – w Gminie Gniezno z miast zameldowuje się dużo więcej osób niż ze wsi. Warto podkreślić, że w latach 2015-2020 w Gminie nie zanotowano żadnych wymeldowań za granicę.

Jednakże warto zaznaczyć, że od wielu lat trwa także przepływ ludności z miast małych do dużych. Wyjeżdżają w szczególności ludzie młodzi w poszukiwaniu pracy, o którą dużo łatwiej w większych ośrodkach miejskich. W większości przypadków na początku wyjeżdżają w celu kontynuowania nauki w szkole średniej lub na uczelni wyższej, ale po latach spędzonych w większym mieście absolwenci nie chcą wracać do rodzinnych miejscowości, ponieważ nie widzą tam perspektyw na osiedlenie się. Istotne jest więc zadbanie o to, by Gmina Gniezno stanowiła miejsce atrakcyjne osiedleńczo, przede wszystkim dla osób młodych, którzy stanowią największy kapitał.

2.2 Edukacja i wychowanie

Realizacja zadań oświatowych stanowi jedno z najistotniejszych zadań publicznych. Edukacja młodego pokolenia jest bowiem bardzo istotna zarówno dla społeczności lokalnej, jak i rozwoju samorządów. Z tego powodu samorzady przeznaczają coraz więcej środków na kształcenie.

Jednym ze źródeł finansowania oświaty jest subwencja oświatowa. Gmina Gniezno systematycznie otrzymuje coraz większą kwotę w ramach wspomnianego środka finansowego – w ciągu lat wzrosła o ponad 2 mln złotych.

Większość zadań związanych z edukacją – od poziomu przedszkola aż do szkół ponadpodstawowych – została przekazana jednostkom terytorialnym na poziomie lokalnym, a mianowicie gminom oraz powiatom. Ustawa Prawo oświatowe za zadanie własne gminy uznaje zakładanie i prowadzenie:

- ❖ Publicznych przedszkoli (wliczając w to przedszkola z oddziałami specjalnymi i integracyjnymi),
- ❖ Przedszkoli integracyjnych i specjalnych,
- ❖ Innych form wychowania przedszkolnego,
- ❖ Szkół podstawowych (wliczając w to szkoły z oddziałami specjalnymi i integracyjnymi),
- ❖ Szkół podstawowych integracyjnych.

Organy prowadzące publiczne jednostki systemu oświaty muszą im zapewnić warunki do działania, w tym bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki. Ponadto muszą umożliwić kształcenie specjalne, przeprowadzać remonty i inwestycje w obiektach szkolnych, zapewnić obsługę administracyjną, prawną, finansową oraz organizacyjną szkół i placówek oraz wyposażyć je w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych czy przeprowadzania egzaminów.

Gmina Gniezno w ramach polityki oświatowej, chcąc zapewnić jak najlepsze warunki edukacji dla najmłodszych mieszkańców, podejmuje następujące działania:

- ❖ Systematycznie rozbudowywana jest sieć przedszkolna,
- ❖ Opieka przedszkolna zapewniana jest wszystkim zainteresowanym,
- ❖ Uruchomiono samorządowy żłobek, planowana jest kolejna inwestycja w tym zakresie,
- ❖ We wszystkich szkołach funkcjonują świetlice szkolne,
- ❖ We wszystkich placówkach zapewnione jest żywienie dla dzieci,
- ❖ Funkcjonuje sprawny system dowozów.

Wczesna opieka

Wczesna opieka obejmuje dzieci pomiędzy 20 tygodniem a 3 rokiem życia. Podlega ona Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki społecznej, co wyróżnia ją na tle innych etapów edukacji. Zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 opieka ta może przyjąć formę

żłobka, klubu dziecięcego, punktu opieki dziennej lub opieki przez nianię. Jednostki samorządowe mogą tworzyć i prowadzić żłobki i kluby dziecięce oraz zatrudniać opiekunów dziennych.

Zgodnie z informacjami dostępnymi na portalu Empatia w Gminie Gniezno od 2020 r. funkcjonuje jeden Gminny Żłobek w miejscowości Zdziechowa, do którego obecnie zapisanych jest 30 dzieci (na 30 możliwych miejsc). Oznacza to, że dzieci objętych opieką jest mały odsetek, ponieważ wszystkich dzieci do lat 3 w Gminie w 2020 r. było 416. W Gminie Gniezno nie działa żaden klub dziecięcy ani punkt opieki dziennej.

Żłobek w Zdziechowie zaczął funkcjonować z dniem 1 września 2020 r. dzięki dofinansowaniom z programu „Maluch+” oraz Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Edukacja przedszkolna

Edukacja przedszkolna dotyczy dzieci między 3 a 7 rokiem życia, jednak w szczególnych przypadkach mogą z niej skorzystać również dzieci dwuipółletnie oraz maksymalnie dziewięcioletnie. Reforma oświatowa z 2016 r. wprowadziła obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci w wieku lat 6, który może zostać zrealizowany w przedszkolu, w innej formie wychowania przedszkolnego lub w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej. Ważne jest, że gminy muszą zapewnić miejsca edukacji przedszkolnej dla dzieci zamieszkałych na ich obszarze w celu odbycia obowiązkowego przygotowania przedszkolnego.

Na terenie Gminy Gniezno znajdują się 3 oddziały przedszkolne:

- ❖ W Szkole Podstawowej im. Obrońców Gniezna i Ziemi Gnieźnieńskiej w Goślinowie,
- ❖ W Szkole Podstawowej w Mnichowie (będącej filią Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół w Szczytnikach Duchownych),
- ❖ W Szkole Podstawowej im. ks. Leona Formanowicza w Modliszewku (będącej filią Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19 w Zdziechowie).

Ponadto działają dwa przedszkola: Przedszkole w Szczytnikach Duchownych (będące częścią Zespołu Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Szczytnikach Duchownych) i Przedszkole w Jankowie Dolnym (będące częścią Zespołu Szkół w Jankowie Dolnym) oraz

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Zespół Przedszkoli w Zdziechowie, na który składają się: Przedszkole w Zdziechowie, Przedszkole w Pyszczyńcu oraz Przedszkole w Oborze.

Poniższa tabela przedstawia stan przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych na terenie Gminy Gniezno w latach 2015-2020. Istotne jest, że w 2015 r. objęte wychowaniem przedszkolnym były dzieci między 3 a 5 rokiem życia, natomiast w latach 2016-2020 były to dzieci między 3 a 6 rokiem życia, wynika to z reformy oświatowej.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość przedszkoli i oddziałów przedszkolnych	6	6	6	6	8	8
ilość oddziałów	19	19	21	21	23	23
ilość dzieci uczęszczających do przedszkola	310	353	377	403	435	446
ilość dzieci w wieku przedszkolnym	437	612	621	646	640	651
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	70,9	57,7	60,7	62,4	67,9	68,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 31.01.2022 r.)

Analiza danych przedstawionych w powyższej tabeli pokazała, że w Gminie Gniezno systematycznie wzrasta ilość dzieci uczęszczających do przedszkola, ale wciąż stanowią jedynie 2/3 dzieci w wieku przedszkolnym. Warto zaznaczyć, że odsetek ten cały czas rośnie, co jest pozytywnym zjawiskiem.

Edukacja szkolna

Szkoła podstawowa jest powszechna i obowiązkowa. Zgodnie z reformą oświatową, która obowiązuje od 2017 r., obowiązek szkolny obejmuje dzieci pomiędzy 7 a 15 rokiem życia. Jednakże na wniosek rodziców możliwe jest przyjęcie do szkoły pod określonymi warunkami dziecka sześciolatniego.

Dzięki tzw. rejonizacji, czyli wyznaczaniu obwodów szkolnych, dzieci mają zagwarantowane na mocy ustawy prawo dostępu do publicznej szkoły podstawowej. Wspomniane obwody stanowią ustaloną prawnie część obszaru danej gminy i mogą obejmować

swoim zakresem całą miejscowość, jej część lub kilka miejscowości. Zgodnie z ustawą Prawo oświatowe podział obszaru gminy na obwody jest dokonywany przez ustalenie planu sieci publicznych szkół podstawowych. Istotne jest w tej kwestii, że gminy posiadają obowiązek zorganizowania bezpłatnego dowozu dzieci do szkoły lub opłacenia transportu publicznego w sytuacji, gdy uczeń mieszka w odległości większej niż 3 km (klasy I-IV) lub 4 km (klasy V-VIII) od miejsca siedziby szkoły.

Na obszarze Gminy Gniezno funkcjonują następujące szkoły podstawowe:

- ❖ Szkoła Podstawowa im. Obrońców Gniezna i Ziemi Gnieźnieńskiej w Goślinowie,
- ❖ Szkoła Podstawowa w Szczytnikach Duchownych (wchodząca w skład Zespołu Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Szczytnikach Duchownych),
- ❖ Filialna Szkoła Podstawowa w Mnichowie (wchodząca w skład Zespołu Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Szczytnikach Duchownych),
- ❖ Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Jankowie Dolnym (będąca częścią Zespołu Szkół w Jankowie Dolnym),
- ❖ Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19 w Zdziechowie,
- ❖ Filialna Szkoła Podstawowa im. ks. Leona Formanowicza w Modliszewku (będąca filią Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19 w Zdziechowie).

Reforma oświatowa z 2016 r. zmieniła strukturę dotychczasowego systemu edukacji poprzez wprowadzenie 8-klasowej szkoły podstawowej w miejsce 6-letniej szkoły podstawowej i 3-letniego gimnazjum. W związku z tym, na mocy uchwały nr XXXIV/228/2017 Rady Gminy z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, swoją działalność zakończyły następujące gimnazja:

- ❖ Publiczne Gimnazjum w Jankowie Dolnym prowadzone w Publicznej Szkole Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Jankowie Dolnym,
- ❖ Publiczne Gimnazjum w Szczytnikach Duchownych prowadzone w Publicznej Szkole Podstawowej w Szczytnikach Duchownych,
- ❖ Publiczne Gimnazjum w Zdziechowie prowadzone w Publicznej Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19 w Zdziechowie.

Poniższa tabela przedstawia stan szkół podstawowych w Gminie Gniezno na przełomie lat 2015-2020.

Tabela 11 Szkoły podstawowe w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość szkół	7	7	7	7	7	7
ilość oddziałów	45	42	47	47	52	55
ilość uczniów	702	651	761	864	908	957
ilość absolwentów	79	77	-	-	92	91

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 20.01.2022 r.)

Analiza powyższych danych wykazała, że nastąpił wzrost ilości oddziałów oraz ilości uczniów, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem. Jednakże należy zaznaczyć, że w 2021 r. zmalała ilość szkół podstawowych w Gminie. Mianowicie Rada Gminy Gniezno po uzyskaniu pozytywnej opinii Wielkopolskiego Kuratora Oświaty podjęła uchwałę nr XXXV/260/2021 z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19 w Zdziechowie poprzez likwidację podporządkowanej jej Filialnej Szkoły Podstawowej im. Celestyna Freineta w Oberze.

Należy podkreślić, że liczba miejsc w poszczególnych placówkach oświatowych jest wystarczająca i adekwatna do stanu obecnego zamieszkania Gminy.

Współczynnik skolaryzacji

Współczynnik skolaryzacji brutto oznacza relację liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby osób w grupie wiekowej odpowiadającej temu poziomowi. Wylicza się go w celu oceny aktywności edukacyjnej społeczeństwa. W szkołach podstawowych jego wartość jest bliska 100%, co wynika z obowiązkowej nauki na tym poziomie edukacji.

Poniższa tabela przedstawia jak wskaźnik współczynnika skolaryzacji brutto prezentował się w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w porównaniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski.

*Tabela 12 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Gniezno w latach 2015-2020
w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju*

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	62,07	63,39	62,33	61,58	62,44	63,38
powiat gnieźnieński	93,82	98,26	96,82	96,29	96,09	95,36
województwo wielkopolskie	94,21	98,90	96,82	96,29	96,09	95,36
Polska	90,94	96,62	95,24	95,46	95,13	95,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 17.01.2021 r.)

W przypadku Gminy Gniezno, jak wynika z tabeli powyżej, wynosi on około 60%. Może to oznaczać, że nie wszyscy uczniowie realizują obowiązek szkolny, ale również, że część dzieci zameldowanych w Gminie uczęszcza do szkół w innych gminach lub poza granicami państwa. Na innych poziomach współczynnik wynosi około 95%.

Egzamin ósmoklasisty

Egzamin ósmoklasisty stanowi obowiązkowy sprawdzian wiedzy uczniów kończących w danym roku szkołę podstawową. Przeprowadzają go Centralna Komisja Egzaminacyjna oraz Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (w przypadku Gminy Gniezno była to OKE Poznań). Swoim zakresem obejmuje trzy przedmioty obowiązkowe, czyli język polski, matematykę oraz język obcy nowożytny. Jest przeprowadzany od 2019 r.

W tabeli przedstawiono, jak w latach 2019-2021 wypadały wyniki egzaminów ósmoklasisty uzyskane przez uczniów z Gminy Gniezno w porównaniu do wyników z powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz całego kraju.

*Tabela 13 Wyniki egzaminów ósmoklasisty w Gminie Gniezno w latach 2015-2020
w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju*

		2019	2020	2021
Gmina Gniezno	j. polski	57	52	53
	matematyka	44	35	40
	j. angielski	54	50	64
powiat gnieźnieński	j. polski	57	52	53
	matematyka	39	39	42
	j. angielski	53	47	60
województwo wielkopolskie	j. polski	61	57	58
	matematyka	43	44	45
	j. angielski	56	51	63
Polska	j. polski	63	59	60
	matematyka	45	46	47
	j. angielski	59	54	66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu (dostęp: 17.01.2022 r.)

Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty wykazała, że uczniowie Gminy Gniezno uzyskiwali wyniki na poziomie równym lub wyższym w przypadku powiatu oraz na poziomie niższym niż wojewódzki czy krajowy. Istotne jest, że w 2021 roku nastąpił wzrost poziomu wyników w odniesieniu do dwóch poprzednich lat, w szczególności z języka angielskiego (wzrost o 14%). Ze względu na krótki zakres czasowy badania utrudniona jest jednoznaczna ocena poziomu umiejętności uczniów. Warto podkreślić, że w ostatnich latach najlepsze wyniki w Gminie Gniezno osiągała Szkoła Podstawowa w Goślinowie, co wynika z raportów o stanie gminy.

2.3 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna ma na celu wsparcie osób i rodzin w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne

możliwości i środki. Pomaga osobom i rodzinom w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach, a także wspiera ich w procesie usamodzielnienia się i integracji ze środowiskiem.

Zadanie pomocy społecznej jest wykonywane zarówno na szczeblu rządowym, jak i samorządowym, przy współpracy partnerskiej z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami i związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, co wynika bezpośrednio z ustawy o pomocy społecznej. Wspomniana ustawa wskazuje otwarty katalog sytuacji, w których można udzielić pomocy społecznej, a mianowicie: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, przemoc w rodzinie, uzależnienia.

Pomoc społeczna może przyjąć formę wsparcia finansowego, rzeczowego lub usługowego. Gmina, wypełniając zadania z zakresu pomocy społecznej powinna w szczególności tworzyć gminny system profilaktyki i opieki nad dziećmi i rodziną, udzielać schronienia, zapewniać posiłki osobom potrzebującym i dzieciom, przyznawać i wypłacać zasiłki, zapewniać miejsca w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia, współpracować z powiatowym urzędem pracy, itd.

Istotne jest, by pomoc społeczna była prowadzona w korelacji z innymi obszarami działań gminy, jak na przykład ochrona zdrowia, oświata czy rynek pracy.

Jednostką organizacyjną Gminy Gniezno realizującą zadanie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Gnieźnie. Działa on w dwóch rejonach opiekuńczych:

- ❖ Pierwszy rejon: Braciszewo, Dalki, Jankowo Dolne, Jankówko, Kalina, Lubochnia, Lulkowo, Mnichowo, Obora, Obórka, Osiniec, Piekary, Pyszczynek, Skierszewo, Szczytniki Duchowne, Wierzbiczany, Wola Skoprzecka;
- ❖ Drugi rejon: Dębówiec, Ganina, Goślinowo, Krzyszczewo, Łabiszynek, Mączniki, Modliszewo, Modliszewko, Napoleonowo, Pyszczyń, Strzyżewo Kościelne, Strzyżewo Paczkowe, Strzyżewo Smykowe, Wehnica, Winiary, Zdziechowa.

Do głównych powodów korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Gminy Gniezno można przede wszystkim zaliczyć: ubóstwo, długotrwałą lub ciężką chorobę oraz niepełnosprawność, a w dalszej kolejności bezrobocie, potrzebę ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm.

Świadczenia materialne

Zasiłek stały to świadczenie pieniężne wypłacane przez pomoc społeczną, które ma na celu pomoc osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek ten jest przyznawany, gdy:

- ❖ Dochód osoby samotnej nie przekracza kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- ❖ Dochód osoby pozostającej w rodzinie oraz dochód na jednego członka rodziny nie przekracza kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Z zasiłku nie mogą skorzystać osoby, u których występuje zbieg prawa do zasiłku stałego oraz: renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku przysługującego osobie samotnie wychowującej dziecko.

Zgodnie z raportami o stanie gminy w 2018 r. 25 osób otrzymało zasiłek stały, w 2019 r. – również 25 osób, a w 2020 r. - 19 osób, co oznacza, że nastąpił spadek ilości beneficjentów powyższego świadczenia w stosunku do lat poprzednich.

Zasiłek okresowy to świadczenie pieniężne przeznaczone dla osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż kryterium ustawowe oraz o pieniężnych zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych. Wypłacany on jest ze środków pochodzących z budżetu państwa.

Prawo do zasiłku przysługuje:

- ❖ Osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 710 zł,
- ❖ Osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł,
- ❖ Rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zgodnie z raportami o stanie gminy w 2018 r. z zasiłku okresowego skorzystało 17 rodzin, które otrzymały powyższą pomoc finansową z tytułu bezrobocia i długotrwałej choroby. W 2019 r. było to 15 rodzin, a w 2020 r. jedynie 9. Wynika z tego, że nastąpił spadek ilości beneficjentów powyższego świadczenia w stosunku do lat poprzednich.

Inną formą pomocy finansowej jest zasiłek celowy, który stanowi jednorazowe świadczenie pieniężne skierowane dla osób i rodzin w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb, jak na przykład zakup żywności, leków, opału, odzieży czy konieczne remonty, naprawy

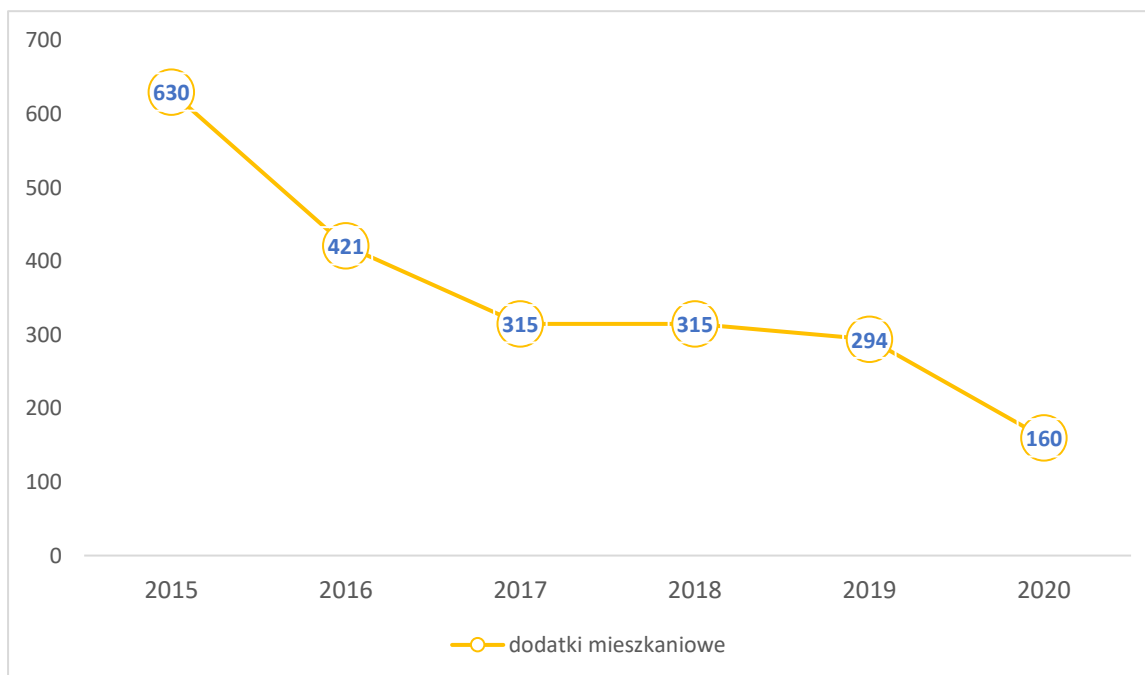
w mieszkaniu/domu. Zasiłek ten jest wypłacany ze środków pochodzących ze środków własnych gminy.

Zgodnie z raportami o stanie gminy w 2018 r. wypłacono zasiłek celowy dla 124 rodzin, w 2019 r. – dla 118 rodzin, a w 2020 r. – dla 104 rodzin. Oznacza to, że również w tym przypadku nastąpił spadek ilości beneficjentów powyższego świadczenia w stosunku do lat poprzednich.

Kolejną możliwością wsparcia jest dodatek mieszkaniowy. Ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz rozporządzenie w sprawie dodatków mieszkaniowych stanowią podstawę do przyznania i wypłaty powyższego świadczenia. Osoby, które mają zamiar ubiegać się o dodatek muszą jednocześnie spełnić kryterium dochodowe i metrażowe oraz posiadać tytuł prawny do lokalu.

Poniższy wykres przedstawia ilość beneficjentów dodatku mieszkaniowego w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.

Wykres 1 Beneficjenci dodatku mieszkaniowego w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 18.01.2022 r)

Analiza wykresu dotyczącego dodatków mieszkaniowych wykazała znaczny spadek ilości osób otrzymujących dodatek mieszkaniowy. Jest to zjawisko pozytywne, ponieważ wskazuje, że ich sytuacja materialna prawdopodobnie się polepszyła i nie mają potrzeby korzystania z pomocy społecznej w powyższej postaci.

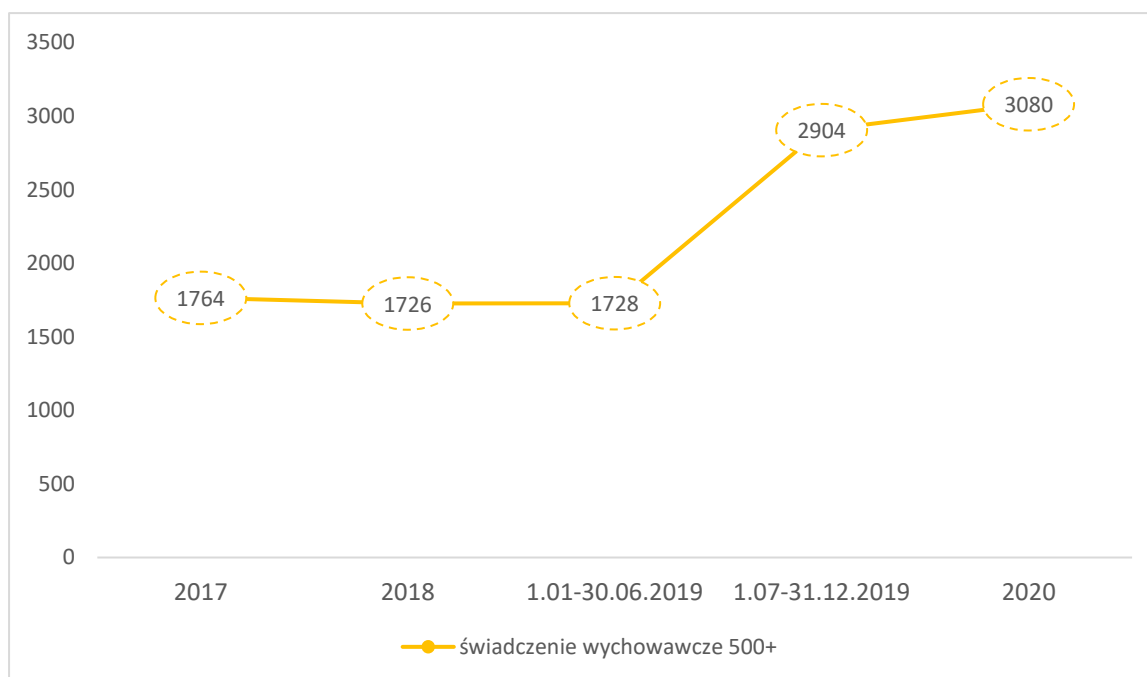

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również Program „Dobry Start 300+”. Świadczenie to jest wypłacane raz w roku na dziecko, które uczy się w szkole, aż do momentu ukończenia przez nie 20 roku życia albo 24 roku życia w przypadku dzieci niepełnosprawnych uczących się. Świadczenie wynosi 300 zł i jest niezależne od dochodu. Ważną kwestią jest, że powyższy program nie obejmuje dzieci uczęszczających do przedszkola, dzieci realizujących obowiązkowe przygotowanie przedszkolne oraz studentów.

Mieszkańcom Gminy przysługuje także pomoc finansowa w ramach Rządowego Programu „Rodzina 500+”, który jest realizowany od 2016 r. Świadczenie to od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko od momentu narodzin do ukończenia przez nie 18 roku życia, bez względu na dochód rodziny. Wynosi ono 500 zł. Warto zaznaczyć, że od 1 stycznia 2022 r. obsługę przyjmowania i rozpatrywania wniosków oraz przyznawania świadczenia przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto wnioski do ZUS można złożyć wyłącznie drogą elektroniczną przez Internet, a wypłata świadczenia będzie się odbywać tylko w formie bezgotówkowej, na wskazany rachunek bankowy.

Poniższy wykres prezentuje ilość dzieci, na które rodziny w Gminie Gniezno w latach 2017-2020 otrzymały świadczenie wychowawcze. Ze względu na zmianę przepisów dotyczących kryteriów przyznawania świadczenia rok 2019 r. został podzielony na dwa okresy, tj. 1 stycznia – 30 czerwca oraz 1 lipca – 31 grudnia.

Wykres 2 Beneficjenci świadczenia wychowawczego 500 + w Gminie Gniezno w latach 2017-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 25.02.2022 r.)

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Analiza danych przedstawionych na wykresie pokazała, że dzięki likwidacji kryterium dochodowego dużo większa ilość osób mogła skorzystać ze świadczenia wychowawczego 500+.

Rodziny mogą również starać się o otrzymanie zasiłku rodzinnego, który przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- ❖ 18 roku życia lub
- ❖ Nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia
- ❖ 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności

Głównym kryterium w przypadku zasiłku rodzinnego jest dochód na osobę, który nie może przekroczyć 674 zł albo 764 zł w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Poniższa tabela prezentuje liczbę świadczeniobiorców zasiłku rodzinnego w Gminie Gniezno w latach 2015-2020. Wynika z niej, że w ciągu kilku ostatnich lat zmalała ilość wypłacanych zasiłków rodzinnych, co można uznać za pozytywną sytuację.

Tabela 14 Liczba świadczeniobiorców zasiłku rodzinnego w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

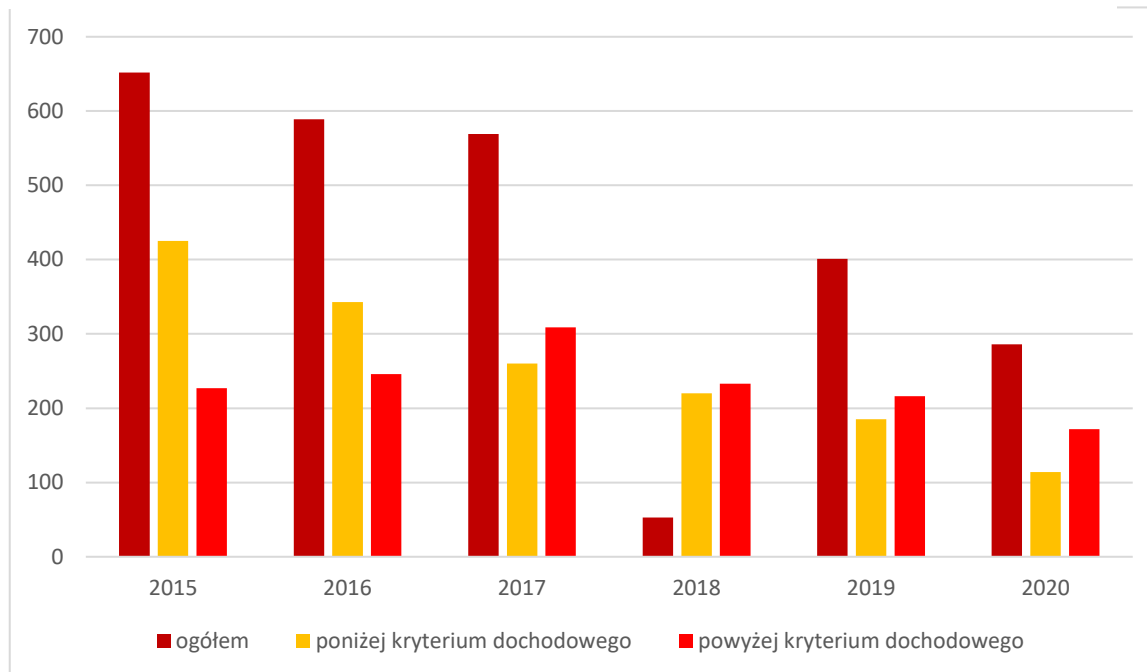
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	423	479	459	447	392	327
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem	854	877	930	907	817	688
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	786	805	862	841	767	644
udział dzieci w wieku do lat 17, na które dzieci otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	30,4	29,9	31,1	29,7	26,4	21,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 18.01.2022 r.)

Kolejny wykres przedstawia liczbę osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.

Wykres 3 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 18.01.2022 r.)

Analiza danych przedstawionych na powyższym wykresie ukazała spadek ilości beneficjentów pomocy społecznej, co można uznać za pozytywne zjawisko, ponieważ oznacza to, że sytuacja tych osób się poprawiła i w związku z tym nie muszą korzystać z pomocy społecznej.

Na mocy ustawy o dodatku osłonowym wprowadzono świadczenie w ramach tarczy antyinflacyjnej. Jego zadaniem jest zniwelowanie rosnących cen energii, gazu i żywności. Przysługuje gospodarstwom domowym, których przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwach jednoosobowych albo 1500 zł na osobę w gospodarstwach wieloosobowych.

Wysokość powyższego świadczenia będzie wynosić kolejno:

- ❖ Dla jednoosobowego gospodarstwa domowego – 400 lub 500 zł,
- ❖ Dla gospodarstwa domowego 2-3 osobowego – 600 lub 750 zł,
- ❖ Dla gospodarstwa domowego 4-5 osobowego – 850 lub 1062,50 zł,
- ❖ Dla gospodarstwa domowego 6 i więcej osobowego – 1150 lub 1437,50 zł.

Kwota dofinansowania zależna jest od źródła ogrzewania. Będzie ono przyznawane nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, a kwota świadczenia będzie pomniejszona o kwotę tego przekroczenia. Wniosek o dodatek osłonowy można składać w dwóch terminach, a mianowicie: I termin – do 31 stycznia 2022 r., a II termin – od 1 lutego do 31 października 2022 r. Osoby, które złożyły wniosek w I terminie otrzymają wypłatę w dwóch równych ratach, tj. do 31 marca i 2 grudnia 2022 r. Natomiast osoby, które złożą wniosek po 31 stycznia ale do 31 października 2022 r. otrzymają wypłatę 100% dodatku do 2 grudnia 2022 r.

Praca socjalna

Praca socjalna, którą świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, może w szczególności przyjmować formy:

- ❖ Zabezpieczania przed skutkami silnych mrozów,
- ❖ Kontakt z podopiecznymi,
- ❖ Pomocy w załatwianiu zasiłków,
- ❖ Pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych,
- ❖ Zachęcania osób zagrożonych uzależnieniami do podjęcia leczenia,
- ❖ Zapewniania usług opiekuńczych osobom starszym,
- ❖ Pomocy w uzyskaniu porad psychologicznych i prawnych,
- ❖ Pomocy w procedurach związanych z różnymi wnioskami.

W Gminie Gniezno funkcjonuje rządowy program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”, w ramach którego GOPS w Gnieźnie zapewnia dożywianie dzieci (wychowujących się w rodzinie o trudnej sytuacji materialnej) w szkołach. Warto zauważyć, że ilość beneficjentów powyższego programu systematycznie spada, co może wynikać zarówno z polepszającej się sytuacji materialnej rodzin, jak i konieczność przejścia uczniów na naukę zdalną w konsekwencji pandemii koronawirusa.

W ramach wsparcia rodziny gminy mogą oferować pomoc asystenta rodziny, który działa na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jego zadaniem jest praca z rodzinami z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, najczęściej wielodzietnymi, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. W Gminie Gniezno z pomocy asystenta rodziny na przestrzeni ostatnich lat korzystała różna ilość rodzin. W 2016 r. było to 5 rodzin, przez dwa następne lata żadna, w 2019 r. - 6 rodzin, a w 2020 r. – 4 rodziny.

Zadaniem własnym gminy jest kierowanie mieszkańców gmin do domów pomocy społecznej oraz ponoszenie opłat za ich pobyt w przypadku niewywiązywania się z obowiązku opłaty przez danego mieszkańca gminy albo jego bliskich. W takiej sytuacji Gminie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych wydatków na wspomniany cel. Gmina Gniezno corocznie ponosi opłaty za kilkanaście osób przebywających w domu pomocy społecznej.

Na terenie Gminy Gniezno działa obecnie jeden prywatny Dom Pomocy Społecznej. Oferuje on miejsca zarówno na pobyt długoterminowy, jak i czasowy. Ponadto umożliwia pobyt dzienny dla osób, które wymagają opieki oraz organizuje zabiegi rehabilitacyjne.

Pomoc w postaci usług opiekuńczych z kolei przysługuje osobom, które wymagają pomocy innych osób z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny, a takiej pomocy są pozbawione lub nie może im jej zapewnić rodzina. Swoim zakresem obejmuje w szczególności pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zleconą przez lekarze oraz pomoc w utrzymaniu odpowiedniej kondycji psychicznej i fizycznej. Zgodnie z raportem Gminy za 2020 r. w Gminie Gniezno jedynie dwie osoby skorzystały z takiej pomocy. W latach poprzednich nikt nie korzystał z takiej formy wsparcia.

Gmina Gniezno realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022. W ramach powyższego programu została powołana Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której głównym zadaniem jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych i zapobiegających powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz wsparcie osób uzależnionych i ich bliskich.

W celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny. Jego głównym zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz specjalistów działających w tej dziedzinie. Wspomnianymi podmiotami są jednostki pomocy społecznej, gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, Policja, placówki oświaty i ochrony zdrowia. Narzędziem pracy z ofiarami przemocy w rodzinie jest w szczególności „Niebieska Karta”

W 2021 r. Gmina Gniezno uchwaliła gminny Program na rzecz osób starszych na lata 2022-2028.

W 2019 r. w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 złożono projekt utworzenia Klubu Seniora w świetlicy wiejskiej w Piekarach dla 30 osób. Uroczyste otwarcie, a przy tym rozpoczęcie działalności nastąpiło w styczniu 2020 r. Klub ten stanowi ośrodek wsparcia dla osób w wieku powyżej 60 lat, w którym organizowane są cotygodniowe zajęcia (zarówno artystyczne, jak i fizyczne) dla osób starszych. Jego celem jest bowiem aktywizacja osób po 60 roku życia, które są nieaktywne zawodowo.

Dzięki środkom z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz w ramach Wielkopolskiego Programu Operacyjnego Gmina Gniezno wzięła udział w projekcie „Aktywny Senior w Gminie Gniezno”, w wyniku czego utworzono dwa kolejne Kluby Seniora w miejscowościach Wierzbiczany i Mnichowo (każdy dla 40 osób). Swoją działalność rozpoczęły we wrześniu 2021 r. Seniorzy mogą wziąć udział m.in. w zajęciach ruchowych, muzyczno-tanecznych, manualnych, komputerowych, spotkaniach ze specjalistami czy wyjazdach do kina, teatru, opery.

2.4 Ochrona zdrowia

Ochrona zdrowia stanowi jeden z najważniejszych obszarów działalności organów rządowych i samorządowych, dlatego spoczywa na nich obowiązek zapewnienia społeczeństwu równego dostępu do opieki medycznej, niezależnie od ich sytuacji finansowej.

W zakresie ochrony zdrowia podstawowymi zadaniami samorządów terytorialnych są:

- ❖ Tworzenie strategii rozwojowej dotyczącej zdrowia społeczności danej jednostki administracyjnej,
- ❖ Pełnienie funkcji właściciela publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- ❖ Realizacja programów dotyczących profilaktyki chorób i promocji zdrowia,
- ❖ Zabezpieczenie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej,
- ❖ Walka z uzależnieniami,
- ❖ Zapewnienie równego dostępu do świadczeń zdrowotnych.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zasad i warunków, jakim powinien odpowiadać minimalny plan zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, Gminy powinny zabezpieczyć dostępność do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa i ginekologii oraz stomatologii.

Z kolei ustawa o zakładach opieki zdrowotnej przypisuje funkcję organów założycielskich dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej gminom. Na obszarze Gminy Gniezno nie funkcjonuje żadna przychodnia ani apteka.

Gminy zajmują się prowadzeniem działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Zadanie to jest realizowane w szczególności poprzez:

- ❖ uchwalanie i wykonywanie programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- ❖ powoływanie komisji do spraw przeciwdziałania alkoholizmowi,
- ❖ ustalanie liczby punktów sprzedaży napojów zawierających alkohol i zasad ich rozmieszczenia.

Gmina Gniezno posiada Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022. Jest on okresowo aktualizowany. Program ten stanowi integralną część Strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz uwzględnia zadania, które wynikają z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz narkomanii. Są to w szczególności:

- ❖ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych,
- ❖ udzielanie rodzinom, w których występuje problem uzależnień pomocy społecznej i prawnej, a przede wszystkim ochrony przed przemocą w rodzinie,
- ❖ prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie dotyczącym problemów alkoholowych i narkomanii, przede wszystkim dla dzieci oraz młodzieży,
- ❖ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, które zajmują się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii.

Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego do zadań gmin należy realizacja usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Gminy mogą przede wszystkim udostępniać takim osobom miejsca w środowiskowych domach samopomocy oraz wraz z innymi jednostkami organizować i prowadzić działania w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.

Zadaniem gmin jest również zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi, którego realizacja może m.in. polegać na rozpoznawaniu i śledzeniu sytuacji epidemiologicznej czy działaniach przeciwepidemicznych i zapobiegawczych.

Ponadto gminy mają w obowiązku pokrywać wydatki na świadczenia zdrowotne osób bezdomnych oraz innych, niemających żadnych źródeł utrzymania i nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym, co wynika z ustawy o pomocy społecznej.

2.5 Gospodarka mieszkaniowa

Mieszkanie to dobro pierwszej potrzeby i jedna z najważniejszych wartości człowieka. Jego brak może przynieść wiele negatywnych skutków, jak bezdomność, wykluczenie społeczne czy uzależnienia. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym do zadań własnych gmin należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, między innymi dotyczy to gminnego budownictwa mieszkaniowego i gospodarki nieruchomościami, co łączy się z szerszym pojęciem gospodarki mieszkaniowej. Ponadto zadanie gmin dotyczące zaspokajania potrzeb mieszkaniowych społeczeństwa zostało sformułowane w Konstytucji RP. Zgodnie z powyższym aktem władze publiczne powinny przede wszystkim przeciwdziałać bezdomności, wspierać rozwój budownictwa socjalnego oraz popierać działania mieszkańców zmierzające do uzyskania własnego mieszkania.

Zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, gminy mają obowiązek zapewniać lokale socjalne i lokale zamienne oraz zaspokajać potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Wspomniane lokale stanowią majątek gmin i tworzą ich zasób mieszkaniowy.

Wspomniana wyżej ustawa wskazuje, że rada gminy może uchwalać:

- ❖ wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy,
- ❖ zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy,
- ❖ zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu.

Zasoby mieszkaniowe gmin przedstawiają poziom i jakość życia mieszkańców i pośrednio wpływają na zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy.

Gmina Gniezno posiada obecnie w swoim zasobie mieszkaniowym około 40 lokali mieszkalnych oraz 3 lokale socjalne. Wszystkie wspomniane mieszkania posiadają ogrzewanie, instalację wodną oraz kanalizację. Ponadto w zasobie Gminy znajdują się również świetlice

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

wiejskie (aktualnie 18). Stanowią one miejsce spotkań mieszkańców zrzeszonych, np. w kołach gospodyń wiejskich, a także są udostępniane w ramach najmu dla osób organizujących różne uroczystości rodzinne (jedynie świetlica w Ganinie ze względu na niewielki rozmiar nie jest wykorzystywana w tym celu).

Poniższa tabela przedstawia liczbę budynków mieszkalnych w Gminie Gniezno w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego i całego kraju w latach 2015-2020.

Tabela 15 Budynki mieszkalne w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	2 550	2 657	2 779	2 936	3 220	3 257
powiat gnieźnieński	20 415	20 778	21 129	21 564	22 495	22 400
województwo wielkopolskie	576 650	584 732	593 278	602 450	623 786	623 949
Polska	6 244 730	6 308 344	6 375 734	6 443 611	6 629 920	6 636 883

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 19.01.2022 r.)

Analiza danych zawartych w powyższej tabeli wykazała systematyczny wzrost całkowitej liczby budynków mieszkalnych w Gminie Gniezno. Identyfikacja jest zauważalna również w powiecie, województwie i kraju. Jest to zjawisko pozytywne i pożądane.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę mieszkań w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w porównaniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego i Polski.

Tabela 16 Mieszkania w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	3 167	3 280	3 420	3 600	3 798	3 991
powiat gnieźnieński	48 265	48 909	49 520	50 260	51 030	51 902
województwo wielkopolskie	1 178 080	1 193 477	1 211 485	1 230 512	1 251 729	1 272 339
Polska	14 119 452	14 272 010	14 439 777	14 615 112	14 812 774	15 015 333

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 19.01.2022 r.)

Analiza danych z powyższych tabeli pokazała, że wraz ze wzrostem liczby budynków mieszkalnych, nastąpił wzrost ilości mieszkań w Gminie Gniezno, co zaobserwowano także na poziomie powiatu, województwa i kraju. Jest to sytuacja korzystna dla Gminy, ponieważ wskazuje na zainteresowanie mieszkańców osiedlaniem się na jej obszarze.

Poniższa tabela przedstawia przeciętną powierzchnię użytkową mieszkań w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego i całego kraju.

Tabela 17 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	100,3	101,0	101,7	102,6	103,0	103,5
powiat gnieźnieński	72,7	73,0	73,3	73,6	73,9	74,3
województwo wielkopolskie	80,9	81,2	81,3	81,5	81,6	81,8
Polska	73,6	73,8	74,0	74,2	74,4	74,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 19.01.2022 r.)

Analiza powyższych danych ukazała, że przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie znacznie przekraczała średnie wartości na poziomie powiatu, województwa oraz Polski, co zdecydowanie można uznać za walor Gminy.

2.6 Bezpieczeństwo publiczne

Straż pożarna

Na obszarze Gminy Gniezno funkcjonują 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnej, które działają w następujących miejscowościach: Mnichowo, Modliszewo, Zdziechowa i Strzyżewo Smykowe. Dwie z jednostek – OSP Modliszewo i OSP Zdziechowa – są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej ich zadaniem jest ochrona osób, mienia i środowiska przed pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Poniższa tabela przedstawia ilość akcji ratowniczych podejmowanych przez OSP w Gminie Gniezno w latach 2018-2020.

Tabela 18 Ilość akcji ratowniczych podejmowanych przez OSP w Gminie Gniezno w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
ogółem	162	152	171
pożary	62	49	36
miejscowe zagrożenia	97	94	116
falszywe alarmy	3	9	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Analiza powyższych danych wykazała, że w ciągu kilku lat zmalała ilość pożarów, co jest korzystnym zjawiskiem. Jednakże wzrosła liczba miejscowych zagrożeń, tj. związanych przede wszystkim z kolizjami i wypadkami drogowymi, pompowaniem wody oraz usuwaniem skutków silnych wiatrów i nawałnic. Ponadto nastąpił spory wzrost ilości fałszywych alarmów.

Policja

W Gminie Gniezno nie funkcjonuje żadna jednostka policyjna. Jednakże działa tam dwóch dzielnicowych, którzy podlegają Komendzie Powiatowej Policji w Gnieźnie.

Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa to interaktywne narzędzie opracowane na podstawie wyników konsultacji społecznych przeprowadzonych wśród obywateli całego kraju. Umożliwia zapoznanie się z najważniejszymi informacjami dotyczącymi bezpieczeństwa i zagrożeń w danej lokalizacji. Konsultacje społeczne przeprowadzone w Gminie Gniezno wykazały następujące propozycje i wnioski mieszkańców:

- ❖ odciążenie drogi w miejscowości Jankowo Dolne i zmiana jej kategorii,
- ❖ zwiększenie ilości etatów funkcjonariuszy policji dla KPP Gniezno,
- ❖ zwiększenie ilości patroli w miejscowości Wełnica,
- ❖ kontrole prędkości samochodów ciężarowych w miejscowości Lubochnia,
- ❖ bezpieczeństwo na drodze w Modliszewie przy zjeździe do miejscowości Zdziechowa,
- ❖ zaśmiecanie i dewastacja przystanku autobusowego w miejscowości Wierzbiczany,

- ❖ zbyt duże natężenie ruchu pojazdów ciężarowych na drodze do Szczytnik Duchownych,
- ❖ nieprawidłowe parkowanie pojazdów w godzinach porannych przy szkole w Szczytnikach Duchownych.

2.7 Kultura, sport i rekreacja

Zabytki

Na obszarze Gminy Gniezno znajduje się osiem obiektów, które zostały wpisane do Rejestru zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego. Są to następujące obiekty:

- ❖ zajazd w Jankowie Dolnym – z 1905 r.,
- ❖ wiatrak „holender” w Jankowie Dolnym – z 1986 r.,
- ❖ zespół dworski (dwór i park) w Łabiszynku – z połowy XIX w.,
- ❖ park w Modliszewie – z XVIII w.,
- ❖ park w Oborze,
- ❖ kościół parafialny pw. Zwiastowania NMP w Strzyżewie Kościelnym – z 1848 r.,
- ❖ cmentarz przykościelny w Strzyżewie Kościelnym,
- ❖ zespół dworski (dwór i park) w Zdziechowie – z 1870 r.

Biblioteka publiczna

Samorządową instytucję kulturalną na terenie Gminy Gniezno jest Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Zdziechowie. Została utworzona na mocy uchwały nr XLIX/336/2013 Rady Gminy Gniezno z dnia 18 grudnia 2013 r. Posiada filię w Jankowie Dolnym. Do jej zadań należy zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców oraz upowszechnianie wiedzy i kultury. Biblioteka realizuje wspomniane zadanie poprzez organizację konkursów czytelniczych, spotkania z najmłodszymi czytelnikami oraz organizację zajęć dla uczniów oraz seniorów.

Biblioteki posiadają łącznie 8 stanowisk komputerowych z bezpłatnym dostępem do internetu udostępnionych dla czytelników.

Poniższa tabela przedstawia stan działalności biblioteki publicznej w Gminie Gniezno na przestrzeni lat 2015-2020.

Tabela 19 Działalność bibliotek publicznych w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość bibliotek i fili	2	2	2	2	2	2
ilość woluminów	24 275	24 142	24 597	24 979	24 829	24 623
ilość czytelników w ciągu roku	429	424	420	409	216	230
ilość wypożyczeń na zewnątrz	10 891	10 521	10 163	9 932	8 484	847

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 20.01.2022 r.)

Analiza danych zaprezentowanych w tabeli powyżej wykazała, że od 2019 r. zmalała nieznacznie ilość woluminów w księgozbiorze biblioteki. Istotny jest również spadek ilości czytelników i ilości wypożyczeń, najbardziej zauważalny w latach 2019-2020, na co zdecydowany wpływ miała pandemia koronawirusa.

Kultura

Corocznie w Gminie Gniezno organizowane są Dożynki Gminne. Jest to religijno-ludowe święto, które w Gminie obchodzone jest od 2006 r. Tradycyjnie zawsze rozpoczyna się mszą św. w intencji rolników. W programie dożynek znajdują się również: korowód dożynkowy, tzw. „obrządek chleba” oraz występy artystyczne. Wydarzenie to stanowi integrację gminnej społeczności i stwarza możliwość pielęgnowania tradycji.

Sport

W Gminie Gniezno znajdują się trzy hale sportowe zlokalizowane w miejscowościach: Jankowo Dolne, Szczytniki Duchowne i Zdziechowa. Odbywają się w nich imprezy sportowe organizowane przez Gminę, a mianowicie:

- ❖ w hali sportowej w Zdziechowie - halowy turniej piłki nożnej OldboyCup, gdzie drużyny rywalizują o puchar wójta Gminy Gniezno,
- ❖ w Szczytnikach Duchownych – olimpiada przedszkolaków.

Na terenie Gminy znajduje się 36 obiektów stanowiących siłownie plenerowe i place zabaw.

Ponadto Gmina posiada dwa profesjonalnie wyposażone obiekty sportowe na wolnym powietrzu, są to:

- ❖ Orlik w Mnichowie z boiskami do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki oraz z kortem tenisowym,
- ❖ Obiekt przy świetlicy wiejskiej w Piekarach z boiskami do piłki nożnej i kortem tenisowym.

W Gminie funkcjonuje również Uczniowski Klub Sportowy w Zdziechowie, w ramach którego działają dwie drużyny piłki nożnej – w Zdziechowie i Jankowie Dolnym. Uczniowie biorą udział w wielu turniejach, podczas których odnoszą wiele sportowych sukcesów. Przykładowo w 2019 r. podczas IV Mistrzostw Polski LSO w Piłce Nożnej Halowej drużyna UKS zajęła I miejsce.

Przy Szkole Podstawowej w Zdziechowie działa także Koło Szachowe „Szach i Mat”. W jego zajęciach bierze udział około 40 uczniów, a część z nich osiąga sukcesy w ogólnopolskich rozgrywkach.

Aktywny wypoczynek

W ramach projektu „Utworzenie ścieżek Nordic Walking w Gminie Gniezno – sołectwo Lubochnia” powstały cztery trasy nordic walking na terenach międzyleśnych okalających sołectwo Lubochnia. Są one zróżnicowane pod względem atrakcyjności, stopnia trudności oraz długości. Projekt ten został zrealizowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej „SIEDLISSKO” w porozumieniu z Nadleśnictwem Gniezno.

Popularnym miejscem wypoczynku zarówno wśród okolicznych mieszkańców, jak i przyjezdnych jest Jezioro Wierzbiczańskie. Posiada ono bardzo dobrze rozwiniętą linię brzegową z licznymi zatokami oraz stromymi brzegami. Na południowej stronie funkcjonują dzikie kąpieliska. Atrakcyjność otoczenia Jeziora stanowi istotny potencjał inwestycyjny Gminy. Ponadto ze względu na liczne występowanie unikalnych roślin oraz ostoi ptactwa wodnego i błotnego istnieją podstawy do objęcia go ochroną prawną w formie rezerwatu krajobrazowego albo zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Przez obszar Gminy Gniezno przebiega Szlak Piastowski. Jest to niezwykle interesująca historycznie i krajobrazowo trasa wytyczona w 1960 r. Wiedzie przez obszary północno-wschodniej Wielkopolski, Kujawy Zachodnie oraz wschodnią część Równiny

Inowrocławskiej. W miejscowościach zlokalizowanych na trasie Szlaku występują cenne zabytki związane z początkami polskiej państwowości.

2.8 Kapitał społeczny

Udział w wyborach

Największym przejawem aktywności społecznej jest udział w wyborach samorządowych, a jej wskaźnikiem jest frekwencja wyborcza, która odzwierciedla jak dani mieszkańcy są zaangażowani w wybór władz lokalnych oraz regionalnych.

Poniższe tabela przedstawiają udział mieszkańców Gminy Gniezno w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2018 r. (kolejno do rad gmin oraz rad miast w miastach na prawach powiatu; rad powiatów; sejmików województwa) w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski.

Tabela 20 Wybory do rad gmin oraz rad miast w miastach na prawach powiatu w 2018 r. w Gminie Gniezno, powiecie gnieźnieńskim, województwie wielkopolskim i kraju

	uprawnieni do głosowania	oddane głosy ogółem	frekwencja wyborcza
Gmina Gniezno	8 992	5 428	60,36%
powiat gnieźnieński	99 422	56 238	56,56%
województwo wielkopolskie	2 576 355	1 451 562	56,34%
Polska	29 095 469	16 041 203	55,13%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 20.01.2022 r.)

Tabela 21 Wybory do rad powiatów w 2018 r. w Gminie Gniezno, powiecie gnieźnieńskim, województwie wielkopolskim i kraju

	uprawnieni do głosowania	oddane głosy ogółem	frekwencja wyborcza
Gmina Gniezno	8 992	5 436	60,45%
powiat gnieźnieński	112 935	62 713	55,53%
województwo wielkopolskie	2 119 504	1 185 491	55,93%
Polska	20 471 882	11 184 814	54,64%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 20.01.2022 r.)

Tabela 22 Wybory do sejmików województwa w 2018 r. w Gminie Gniezno, powiecie gnieźnieńskim, województwie wielkopolskim i kraju

	Uprawnieni do głosowania	Oddane głosy ogółem	Frekwencja wyborcza
Gmina Gniezno	8 992	5 427	60,35%
powiat gnieźnieński	113 126	62 748	55,47%
województwo wielkopolskie	2 710 885	1 515 000	55,89%
Polska	30 170 012	16 545 490	54,84%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 20.01.2022 r.)

Analiza danych z powyższych tabel wykazuje, że mieszkańcy Gminy Gniezno wzięli czynny udział w wyborach samorządowych w 2018 r. Frekwencja wyborcza w tym przypadku była wyższa niż w powiecie, województwie i całym kraju.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są jednostkami albo organami administracji publicznej oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku, co wynika z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Możemy do nich zaliczyć przede wszystkim: stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe (w tym uczniowskie kluby sportowe), ochotnicze straże pożarne, koła łowieckie, partie polityczne, związki zawodowe, kółka rolnicze, koła gospodyń wiejskich, itp.

Na terenie Gminy Gniezno działa kilka organizacji pozarządowych, a mianowicie:

- ❖ Cztery jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Mnichowie, Modliszewie, Zdziechowie i Strzyżewie Smykowym;
- ❖ Dziewięć kół gospodyń wiejskich działających w Modliszewie, Modliszewku, Strzyżewie Paczkowym, Szczytnikach Duchownych, Woli Skorzęckiej, Zdziechowej, Mnichowie, Osińcu, Jankowie Dolnym;
- ❖ Kilkanaście kółek rolniczych;
- ❖ Kilkanaście stowarzyszeń: Stowarzyszenie Integracja w Szczytnikach Duchownych; Stowarzyszenie Miłośników Sprzętu Wojskowego Militarni Gniezno w Mnichowie; Stowarzyszenie Rodzinnych Ogródków Działkowych w Łabiszynie; Stowarzyszenie na Rzecz Aktywizacji Społecznej Siedlisko w Lubochni; Stowarzyszenie Karpiove Słoń w Szczytnikach Duchownych;

Stowarzyszenie Wielki Mały Uśmiech w Osińcu; Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej Garnizon Gniezno w Szczytnikach Duchownych; Wielkopolskie Stowarzyszenie Genealogiczne „Gniazdo” w Mnichowie; Stowarzyszenie Rodzice – Przedszkolakom w Zdziechowie, Stowarzyszenie Na Rzecz Bezkolizyjnego Skomunikowania Drogi Powiatowej nr 2152P z Miastem Gnieznom „Gniezno Blżej” w Mnichowie; Stowarzyszenie Klub kota X-TREME w Dębówcu;

- ❖ Dwa kluby sportowe: Młodzieżowy Klub Sportowy „Mnichowo” w Mnichowie oraz Uczniowski Klub Sportowy „Twardy” w Szczytnikach Duchownych.

Na mocy uchwały nr XLIII/3292021 Rady Gminy Gniezno z 25 listopada 2021 r. przyjęto *Program współpracy Gminy Gniezno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2022 rok.*

2.9 Finanse i administracja

Zgodnie z przepisami Konstytucji RP na dochody jednostek samorządu terytorialnego składają się dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Ważne jest jednak, żeby podstawę dochodów stanowiły środki własne, a subwencje i dotacje były tylko uzupełnieniem budżetu jednostki samorządowej.

Dochody, które posiadają samorzady pozwalają im realizować konkretne zadania. W związku z tym muszą one posiadać majątek własny, ale równocześnie mogą korzystać z dochodów publicznych, w których mają udział adekwatny do przydzielonych im zadań.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego źródło dochodów własnych gminy stanowią przede wszystkim:

- ❖ Wpływy z podatków – od nieruchomości, rolny, leśny, od środków transportowych, dochodowy od osób fizycznych (opłacany w formie karty podatkowej), od spadków i darowizn oraz od czynności cywilnoprawnych
- ❖ Wpływy z opłat – skarbowe, targowa, miejscowa, uzdrowska, od posiadania psa, reklamowa, eksploatacyjna,
- ❖ Dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych,
- ❖ Dochody z majątku gminy,

- ❖ Spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy,
- ❖ Dochody z kar pieniężnych i grzywien,
- ❖ Odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę,
- ❖ Dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego.

Subwencja ogólna dla gmin składa się z części wyrównawczej, równoważącej, oświatowej i rozwojowej. Część wyrównawczą otrzymują gminy o niskim wskaźniku dochodów podatkowych na 1 mieszkańca oraz gminy o niskiej gęstości zaludnienia. Część równoważącą uzyskują gminy o wysokich wydatkach na dodatki mieszkaniowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Część oświatowa jest wypłacana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez gminę, poza zadaniami związanymi z dowozem uczniów i przedszkolami. Część rozwojową otrzymują gminy w momencie, gdy dochody z PIT i CIT w danym roku spadną poniżej ustalonego poziomu.

Dotacje celowe z budżetu państwa jednostki samorządowe mogą przeznaczać na:

- ❖ Zadania z zakresu administracji rządowej,
- ❖ Zadania wykonywane na mocy porozumień z organami administracji rządowej,
- ❖ Usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz skutków innych klęsk żywiołowych
- ❖ Finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych,
- ❖ Realizację zadań wynikających z umów międzynarodowych.

Jednostki samorządów terytorialnych mogą również otrzymać dotacje celowe, które mogą wykorzystać na dofinansowanie zadań własnych związanych z:

- ❖ Inwestycjami w szkoły i placówki oświatowe,
- ❖ Inicjatywami wspierającymi edukację na obszarach wiejskich,
- ❖ Reformą oświaty,
- ❖ Budową i remontami obiektów sportowych oraz rozwojem sportu (w tym sportu strzeleckiego).

Gmina Gniezno w 2020 r. osiągnęła dochód w wysokości 72 745 611,54 zł, wykonując plan budżetowy w 99,6%. Natomiast wydatki poniosła w wysokości 73 639 220,36 zł, wykonując plan budżetowy w 95,01%. Oznacza to, że budżet na koniec 2020 roku zakończył się deficytem w wysokości 893 608,82 zł. Ponadto zadłużenie Gminy z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiło 31 751 000 zł.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

W tabeli poniżej została przedstawiona struktura dochodów w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.

Tabela 23 Struktura dochodów w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
dochody ogółem	35 227 389,77	48 302 640,77	52 059 831,64	54 958 358,80	62 885 188,51	72 745 611,54
dochody własne	19 859 259,71	24 938 308,99	23 096 770,90	25 659 075,42	28 305 191,36	33 451 738,33
subwencja ogólna ogółem	8 659 730,00	9 055 093,00	9 142 557,00	9 498 456,00	10 749 086,00	11 085 855,00
dotacje ogółem	6 708 400,06	14 309 238,78	19 820 503,74	19 800 827,38	23 830 911,15	28 208 018,21

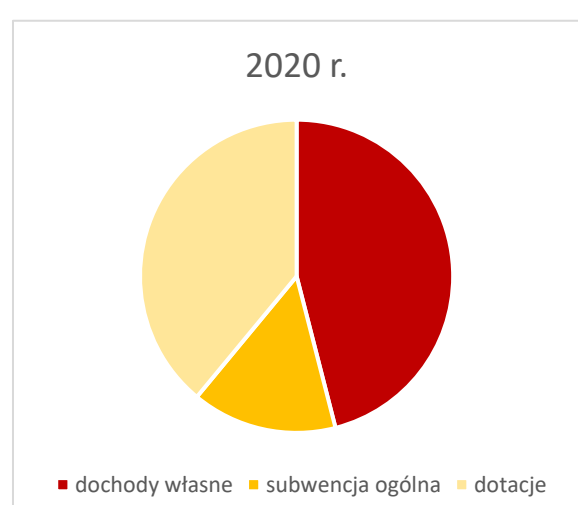
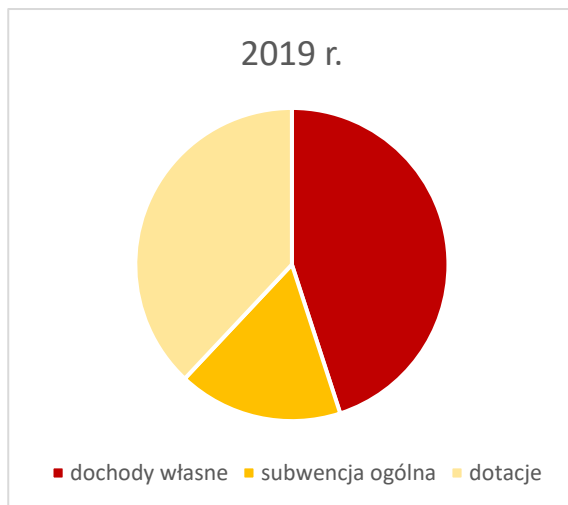
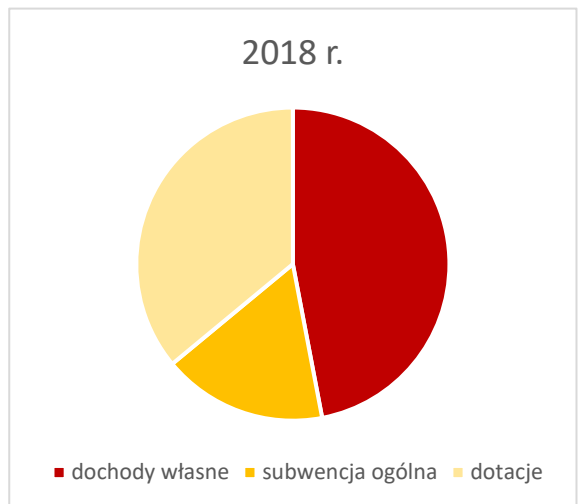
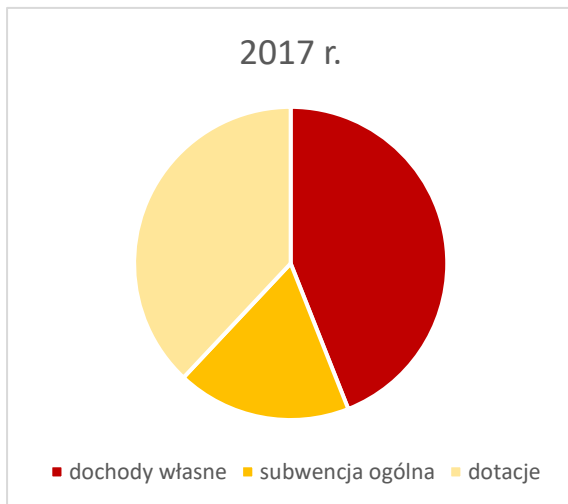
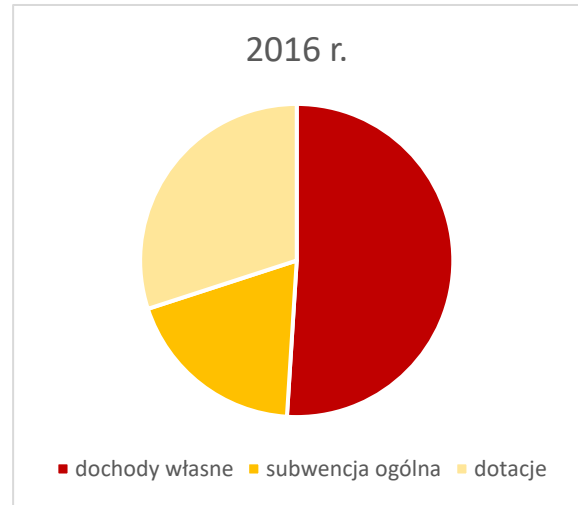
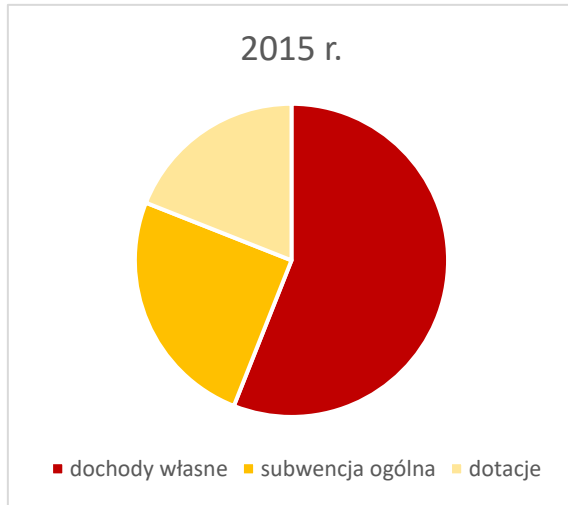
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 21.01.2020)

Analiza powyższej tabeli wykazała wzrost dochodów Gminy, co jest bardzo pozytywną sytuacją. Istotne jest, że systematycznie rośnie każdy rodzaj dochodów uzyskiwanych przez Gminę.

Ponadto wykresy znajdujące się na kolejnej stronie pokazują, że spory procent dochodów, gdyż około 50% stanowią dochody własne.

Wykres 4 Struktura dochodów w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 28.01.2022 r.)

Poniższa tabela przedstawia strukturę wydatków w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.

Tabela 24 Struktura wydatków w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
wydatki ogółem	37 667 357,94	46 781 412,87	59 162 747,73	63 742 680,61	65 151 159,25	73 639 220,36
wydatki majątkowe ogółem	9 742 304,43	8 952 411,13	13 492 503,84	17 953 590,84	13 712 773,41	14 164 832,27
wydatki bieżące ogółem	27 925 053,51	37 829 001,74	45 670 243,89	45 789 089,77	51 438 385,84	59 474 388,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 21.01.2022 r.)

Analiza powyższej tabeli wykazała systematyczny wzrost wydatków ponoszonych przez Gminę Gniezno. Od kilku lat wydatki przewyższają ilość dochodów, co skutkuje deficytem budżetowym. Jest to zjawisko negatywne i wymaga podjęcia decyzji zmierzających do polepszenia sytuacji finansowej Gminy.

2.10 Analiza SWOT sfery społecznej

W celu zebrania i uporządkowania informacji oraz wniosków wynikających z diagnozy sytuacji społecznej Gminy Gniezno dokonano analizy SWOT. W poniższej tabeli zaprezentowano mocne i słabe strony Gminy oraz jej szanse i zagrożenia w sferze społecznej.

Tabela 25 Analiza SWOT sfery społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ Wzrost liczby ludności❖ Wzrost gęstości zaludnienia❖ Wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym❖ Przewaga liczby osób w wieku przedprodukcyjnym nad osobami w wieku poprodukcyjnym❖ Dodatni przyrost naturalny❖ Dodatnie saldo migracji❖ Działalność żłobka❖ Rozbudowana sieć przedszkoli<ul style="list-style-type: none">❖ Wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli❖ Wzrost liczby uczniów szkół podstawowych❖ Wyniki egzaminów ósmoklasisty na poziomie porównywalnym z powiatem❖ Duży wzrost poziomu wyników egzaminu ósmoklasisty z j. angielskiego❖ Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej❖ Spadek liczby beneficjentów zasiłków: stałego, okresowego, celowego, rodzinnego❖ Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej❖ Funkcjonowanie programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”❖ Działalność prywatnego Domu Pomocy Społecznej❖ Obowiązywanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii❖ Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego❖ Obowiązywanie Programu na rzecz osób starszych❖ Działalność trzech Klubów Seniora❖ Funkcjonowanie projektu „Aktywny Senior w gminie Gniezno”<ul style="list-style-type: none">❖ Wzrost liczby budynków mieszkalnych i mieszkań	<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym❖ niski współczynnik skolaryzacji brutto❖ wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny❖ wzrost liczby osób korzystających z pomocy w postaci usług opiekuńczych❖ brak ośrodka zdrowia na terenie Gminy❖ brak apteki na terenie Gminy❖ wzrost liczby akcji ratowniczych podejmowanych przez Ochotnicze Straże Pożarne❖ wzrost liczby miejscowych zagrożeń❖ wzrost liczby fałszywych alarmów❖ brak jednostki policyjnej na terenie Gminy❖ deficyt budżetowy w ostatnich latach❖ zadłużenie Gminy z tytułu kredytów i pożyczek<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost wydatków Gminy

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

<ul style="list-style-type: none">❖ Wzrost liczby przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań❖ Duża przewaga przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań nad wskaźnikami z powiatu, województwa i kraju❖ Działalność czterech jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej<ul style="list-style-type: none">❖ Spadek liczby pożarów❖ Osiem obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego❖ działalność Gminnej Biblioteki Publicznej❖ coroczna organizacja Dożynek Gminnych❖ prężnie działające koła gospodyń wiejskich❖ duża liczba obiektów sportowych<ul style="list-style-type: none">❖ działalność Uczniowskiego Koła Sportowego i Koła Szachowego<ul style="list-style-type: none">❖ cztery trasy nordic walking❖ przebieg Szlaku Piastowskiego przez obszar Gminy❖ frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2018 r. wyższa niż w powiecie, województwie i kraju<ul style="list-style-type: none">❖ działalność organizacji pozarządowych❖ wzrost dochodów❖ dochody własne na poziomie ok. 50% dochodów ogółem	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">❖ możliwość skorzystania ze świadczeń w ramach Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego❖ możliwość pozyskiwania środków finansowych (w tym funduszy UE) na realizację projektów o charakterze społecznym, jak na przykład MALUCH+	<ul style="list-style-type: none">❖ następstwa związane z pandemią koronawirusa

Źródło: opracowanie własne

3. Sfera gospodarcza

3.1 Potencjał gospodarczy

Potencjał gospodarczy stanowi jeden z najważniejszych czynników rozwoju każdej jednostki samorządowej. Wpływa on na wzrost poziomu życia mieszkańców, rozumiany jako stopień zaspokojenia potrzeb dobrami o charakterze materialnym, kulturowym, edukacyjnym oraz związanym z ochroną zdrowia i bezpieczeństwem publicznym. Podczas analizy potencjału gospodarczego jest istotna w szczególności aktywność zawodowa mieszkańców, lokalny rynek pracy, poziom przedsiębiorczości oraz atrakcyjność środowiska naturalnego.

Gminy, wykorzystując swoje położenie oraz nawiązując współpracę międzyregionalną z innymi gminami, również z jednostkami samorządowymi z sąsiednich państw, ma szansę na większy rozwój. Gmina Gniezno współpracuje z innymi społecznościami samorządowymi, jest członkiem następujących stowarzyszeń:

- ❖ Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski,
- ❖ Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Światowid.

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski powstała w 1991 r. Skupia 119 gmin i 14 powiatów z obszaru Wielkopolski. Działa na rzecz integracji poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego. Do jego zadań należy w szczególności:

- ❖ Reprezentowanie interesów członków stowarzyszenia,
- ❖ Prowadzenie działalności doradczej i szkoleniowej,
- ❖ Wspieranie rozwoju gospodarczego regionu oraz promocja gmin i powiatów,
- ❖ Promocja Wielkopolski.

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Światowid powstało w 2004 r. z inicjatywy przedsiębiorców i rolników. Zrzesza podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, samorządy, instytucje oraz osoby fizyczne. Działa na terenie dziewięciu gmin powiatu gnieźnieńskiego (Czarniejewo, Gniezno, Kiszkowo, Kłecko, Łubowo, Niechanowo, Mieleszyn, Trzemeszno, Witkowo), czterech gmin powiatu poznańskiego (Czerwonak, Pobiedziska, Kostrzyn, Kleszczewo) i jednej gminy powiatu wrzesińskiego (Nekla). Jego zadaniem jest działanie na rzecz wielofunkcyjnego rozwoju i poprawy życia na wsi.

Województwo wielkopolskie, na którego terenie leży Gmina Gniezno, należy do regionów o względnie dużej atrakcyjności inwestycyjnej. Wyróżnia się przede wszystkim

ponadprzeciętną dostępnością transportową, dobrze rozwiniętą infrastrukturą gospodarczą oraz korzystnymi warunkami dla lokalizacji działalności usługowej.

Fundacja Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej wraz z Instytutem Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk realizują wieloletni projekt badawczy *Monitoring Rozwoju Obszarów Wiejskich*. Jego celem jest stała obserwacja zmian społeczno-gospodarczych dokonujących się na obszarach wiejskich w Polsce. Dotyczy w szczególności zagadnień: dezagrarnizacji lokalnej gospodarki, dostępności przestrzennej gmin, lokalnych finansów publicznych, rynku pracy. Procesów demograficznych, edukacji, aktywności społecznej czy warunków bytowych. Zgodnie z Monitoringiem Gmina Gniezno należy do gmin typu piątego, czyli obszaru wielofunkcyjnego z równowagą sektorów.

Gmina Gniezno znajduje się w obrębie Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego, do którego przynależą również gminy Czarniejewo, Kłecko, Łubowo, Niechanowo, Witkowo oraz miasto Gniezno. Szansą GOF jest korzystne położenie względem sieci transportowej, a także potencjał turystyczny, który opiera się w szczególności na obiektach sakralnych i wartościach dziedzictwa kulturowego oraz walorach przyrodniczych. Przynależność Gminy do GOF stwarza możliwości rozwoju społecznego gospodarczego, przede wszystkim dzięki powiązaniom funkcjonalnym i przestrzennym z miastem Gniezno.

Dochody gmin stanowią jeden z głównych czynników, mających wpływ zarówno na bieżącą sytuację, jak i możliwości inwestycyjne i rozwój samorządu. W latach 2018-2020 dochody własne Gminy prezentowały się następująco:

- ❖ W 2018 r. wyniosły 25 659 075,42 zł, co stanowiło około 47% całkowitych dochodów,
- ❖ W 2019 r. wyniosły 28 305 191,36 zł, co stanowiło około 45% całkowitych dochodów,
- ❖ W 2020 r. wyniosły 33 451 738,33 zł, co stanowiło około 46% całkowitych dochodów.

O potencjale gospodarczym świadczy tzw. wskaźnik inwestycyjny, czyli udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach gminy. W 2020 r. Gmina Gniezno na realizację zadań inwestycyjnych przeznaczyła kwotę 14 164 832,27 zł, co stanowiło około 19% ogólnych wydatków. Warto zaznaczyć, że od 2018 r. wydatki inwestycyjne zmalały o około 4 mln. Celem inwestycji podejmowanych przez gminy jest wzrost jakości życia mieszkańców, ale także możliwość rozwoju przedsiębiorczości. W ostatnich latach Gmina Gniezno

inwestowała przede wszystkim w budowę i modernizację sieci komunikacyjnej, infrastrukturę techniczną oraz obiekty infrastruktury społecznej.

3.2 Przedsiębiorczość

W Gminie Gniezno dominują mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające od 0 do 9 osób) – w 2020 r. było ich aż 1531 (stanowi to 97%). Ich ilość wzrosła w ciągu kilku lat o około 300, co jest pozytywnym zjawiskiem. Małych przedsiębiorstw (zatrudniających od 10 do 49 osób) w 2020 r. było 46. W tym przypadku ich ilość w ostatnich latach nieznacznie zmalała. Natomiast ilość średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 50 do 249 osób) w 2020 r. wynosiła zaledwie 4. W Gminie nie prowadzi działalności żadne duże przedsiębiorstwo, czyli zatrudniające 250 i więcej osób.

Poniższa tabela przedstawia ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.

Tabela 26 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	1260	1284	1337	1404	1485	1581
osoby fizyczne	1092	1107	1149	1214	1284	1362
osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawne	168	177	188	190	201	219

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 28.01.2022 r.)

Analiza danych zaprezentowanych w tabeli powyżej wykazała, że w Gminie systematycznie wzrasta ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, z czego większość stanowią działalności prowadzone przez osoby fizyczne – jest ich prawie 6 razy więcej.

Tabela na następnej stronie przedstawia przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Gniezno według sekcji PKD 2007 w latach 2015-2020. Polską Klasyfikację Działalności (czyli PKD) wprowadzono w 2007 r. Jest to umownie przyjęty, hierarchicznie usystematyzowany podział zbioru działalności gospodarczych wykonywanych przez podmioty gospodarcze.

Tabela 27 Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Gniezno według sekcji PKD 2007 w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	1260	1284	1337	1404	1485	1581
Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	43	45	41	38	33	30
Sekcja B – górnictwo i wydobywanie	6	6	6	6	7	7
Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	114	116	122	122	129	135
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	2	2	2	2	2
Sekcja E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami	8	8	8	8	9	11
Sekcja F – budownictwo	204	203	217	240	262	288
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	368	363	371	387	400	416
Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	94	100	104	104	112	118
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	28	28	33	33	28	29

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sekcja J – informacja i komunikacja	19	19	20	23	23	26
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	33	31	35	40	44	51
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	28	30	33	35	39	41
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	83	90	96	106	108	118
Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	52	61	67	69	76	81
Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	4	4	4	4	4	4
Sekcja P – edukacja	43	43	41	36	38	42
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	34	35	38	42	50	53
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	22	23	24	23	26	24
Sekcja S i T – pozostała działalność usługowa; gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	76	76	74	85	94	103

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 28.01.2022 r.)

Analiza danych przedstawionych w powyższej tabeli wykazała, że najczęściej przedsiębiorstw działa w branży związanej z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych i motocykli. Duża ilość przedsiębiorców zajmuje się także budownictwem. Największe przyrosty wystąpiły we wspomnianych sekcjach. Ponadto warto zauważyć, że w sekcji związanej z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem nastąpił w ostatnich latach spadek ilości przedsiębiorców zajmujących się wspomnianą działalnością.

3.3 Rynek pracy

Rozwój gospodarczy nie jest możliwy bez udziału osób pracujących. Pracującymi są wszystkie osoby, które wykonują pracę przynoszącą im zarobek (w formie wynagrodzenia za pracę) lub dochód. Do pracujących zalicza się zatem następujące podmioty:

- ❖ Osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy,
- ❖ Pracodawców i pracujących na własny rachunek,
- ❖ Osoby wykonujące pracę nakładczą,
- ❖ Agentów,
- ❖ Członków spółdzielni produkcji rolniczej,
- ❖ Duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Tabela poniżej przedstawia stan zatrudnienia mieszkańców Gminy Gniezno w latach 2015-2020.

Tabela 28 Pracujący w Gminie Gniezno w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	1 115	1 180	1 326	1 232	1 178	1 108
Kobiety	512	551	604	555	531	502
Mężczyźni	603	629	722	677	647	606
Pracujący na 1000 ludności	100	104	114	103	96	88

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 02.02.2022 r.)

Analiza powyższych danych wykazała, że do 2017 r. liczba pracujących w Gminie Gniezno stopniowo rosła, co można uznać za pozytywne zjawisko. Jednakże wraz z pandemią

koronawirusa nastąpił spadek wspomnianego wskaźnika, co jest niekorzystną sytuacją, choć powszechną ze względu na ogólnopolskie lockdowny, w wyniku których wiele osób zakończyło działalność gospodarczą czy straciło zatrudnienie.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym jest osoba:

- ❖ która ukończyła lat 18 i nie osiągnęła wieku emerytalnego,
- ❖ niezatrudniona i niewykonywująca innej pracy zarobkowej,
- ❖ zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu prac,
- ❖ zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy,
- ❖ poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

W procesie analizy istotny jest podział bezrobocia na jawne (inaczej rejestrowane) oraz utajone (inaczej ukryte). Bezrobocie utajone dotyczy osób nieaktywnych zawodowo, ale przy tym nieobjętych ewidencją z powodu niezarejestrowania w powiatowych w urzędach pracy. Natomiast bezrobocie jawne obejmuje osoby, które zgłosiły się do urzędów pracy i są zarejestrowane jako bezrobotne.

Ważną kwestią jest, że wszelkie statystyki obejmują tylko bezrobocie jawne, co oznacza, że nie oddają w pełni stanu bezrobocia.

Poniższa tabela przedstawia poziom bezrobocia jawnego w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz całego kraju.

Tabela 29 Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba bezrobotnych ogółem						
Gmina Gniezno	302	248	206	147	119	166
powiat gnieźnieński	4705	3849	3102	2357	1802	2050
województwo wielkopolskie	93 311	77 697	58 857	50 807	46 313	60 958
Polska	1 563 339	1 335 155	1 081 746	968 888	866 374	1 046 432

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
kobiety zarejestrowane jako bezrobotne						
Gmina Gniezno	186	138	132	87	77	91
powiat gnieźnieński	2712	2222	1944	1464	1075	1147
województwo wielkopolskie	53 807	45 716	35 766	31 452	27 986	35 548
Polska	816 138	712 227	595 530	542 642	479 415	561 606
mężczyźni zarejestrowani jako bezrobotni						
Gmina Gniezno	116	110	74	60	42	75
powiat gnieźnieński	1993	1627	1158	893	727	912
województwo wielkopolskie	39 504	31 981	23 091	19 415	18 327	25 410
Polska	747 201	622 928	486 216	426 246	386 959	484 826
osoby poniżej 30 r. życia zarejestrowane jako bezrobotne						
Gmina Gniezno	93	84	62	41	28	39
powiat gnieźnieński	1332	1047	784	564	404	425
województwo wielkopolskie	29 341	22 525	16 569	14 019	12 842	16 829
Polska	459 208	363 901	282 366	251 994	222 972	271 158
osoby powyżej 50 r. życia zarejestrowane jako bezrobotne						
Gmina Gniezno	73	73	52	37	34	49
powiat gnieźnieński	1279	1095	880	729	569	640
województwo wielkopolskie	24 537	20 994	15 457	13 127	11 994	14 853
Polska	429 763	376 948	298 561	262 704	235 672	268 763
osoby długotrwale bezrobotne						
Gmina Gniezno	161	122	84	56	44	53
Powiat gnieźnieński	2456	1969	1483	1048	706	879
Województwo wielkopolskie	45 801	38 067	28 021	21 825	18 111	23 906
Polska	880 286	747 623	594 789	507 235	432 438	515 776

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 28.01.2022 r.)

Analiza powyższych danych ukazała, że w latach 2015-2019 nastąpił spadek bezrobocia we wszystkich jednostkach administracyjnych, jednak w 2020 r. sytuacja się zmieniła i ilość bezrobotnych wzrosła. Wpływ na to najprawdopodobniej miała pandemia koronawirusa.

Warto zaznaczyć, że w Gminie Gniezno wśród bezrobotnych dominują kobiety. Może to wynikać z niskich kwalifikacji zawodowych, braku aktywizacji zawodowej lub pełnieniu innych funkcji społecznych, jak na przykład wychowywanie dzieci. W wielu sytuacjach obowiązki domowe nie pozwalają kobietom na podjęcie pracy lub zmuszają do rezygnacji z dotychczasowego zatrudnienia. Ponadto dostępne oferty pracy są bardzo często nieodpowiednie, bo przykładowo wymagają pracy w trybie zmianowym. W związku z tym kobiety są narażone na długotrwałe bezrobocie. Z tego powodu gminy powinny przeciwdziałać wyłączeniu zawodowemu kobiet poprzez odpowiednią ich aktywizację oraz ułatwianie im powrotu do pracy na przykład po urlopie macierzyńskim/wychowawczym. Mogą między innymi zapewniać miejsca opieki nad małymi dziećmi.

Tabela 30 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	4,3	3,5	2,8	2,0	1,6	2,1
powiat gnieźnieński	5,2	4,3	3,5	2,7	2,1	2,4
województwo wielkopolskie	4,3	3,6	2,8	2,4	2,2	2,9
Polska	6,5	5,6	4,6	4,2	3,8	4,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 28.01.2022 r.)

3.4 Analiza SWOT sfery gospodarczej

W celu zebrania i uporządkowania informacji oraz wniosków wynikających z diagnozy sytuacji gospodarczej Gminy Gniezno dokonano analizy SWOT. W poniższej tabeli zaprezentowano mocne i słabe strony Gminy oraz jej szanse i zagrożenia w sferze gospodarczej.

Tabela 31 Analiza SWOT sfery gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ współpraca ze społecznościami samorządowymi❖ wzrost liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w Gminie❖ wzrost dochodów własnych❖ spadek bezrobocia do 2019 r.❖ udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym mniejszy niż w powiecie, województwie i kraju	<ul style="list-style-type: none">❖ mała liczba średnich przedsiębiorstw❖ brak dużych przedsiębiorstw❖ spadek liczby osób pracujących❖ przewaga liczby kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych❖ wzrost bezrobocia w 2020 r.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">❖ możliwość rozwoju sektora turystycznego❖ tworzenie nowych miejsc pracy❖ rozwój gospodarstw ekologicznych oraz specjalistycznych❖ możliwość pozyskania środków finansowych (w tym funduszy UE)	<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost bezrobocia❖ następstwa spowodowane pandemią koronawirusa

Źródło: opracowanie własne

4. Sfera przestrzenna

4.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina wiejska Gniezno znajduje się w województwie wielkopolskim, w powiecie gnieźnieńskim. Na poniższych mapach zaprezentowano lokalizację Gminy na mapach powiatu oraz województwa.

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Gniezno na mapie powiatu gnieźnieńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/powiaty/327.html> (dostęp: 14.01.2022 r.)

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Mapa 2 Lokalizacja Gminy Gniezno na mapie województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/województwa/15.html> (dostęp: 14.01.2022 r.)

Gmina to jedna z 226 gmin w województwie wielkopolskim oraz jedna z 10 gmin wchodzących w skład powiatu gnieźnińskiego. Graniczy z następującymi jednostkami samorządowymi:

- ❖ Otacza gminę miejską Gniezno (powiat gnieźniński),
- ❖ Od zachodu z gminami Kłecko (powiat gnieźniński) i Łubowo (powiat gnieźniński),
- ❖ Od północnego zachodu z gminą Mieleszyn (powiat gnieźniński),

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY GNIEZNO

- ❖ Od północnego wschodu z gminą Rogowo (powiat żniński, województwo kujawsko-pomorskie),
- ❖ Od wschodu z gminą Trzemeszno (powiat gnieźnieński),
- ❖ Od południowego wschodu z gminą Witkowo (powiat gnieźnieński),
- ❖ Od południa z gminą Niechanowo (powiat gnieźnieński),
- ❖ Od południowego zachodu z gminą Czarniejewo (powiat gnieźnieński).

Gmina znajduje się w dogodnym położeniu ze względu na lokalizację w niedużej odległości od największych ośrodków miejskich w województwie wielkopolskim, jak na przykład miasto Gniezno. Ponadto od stolicy województwa wielkopolskiego, czyli Poznania dzieli ją zaledwie ok. 60 km (prowadzi tam droga ekspresowa S5).

Mapa 3 Lokalizacja Gminy Gniezno na mapie Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/> (dostęp: 14.01.2022 r.)

W skład Gminy wchodzi 32 miejscowości, w tym 31 sołectw. Są to następujące jednostki: Braciszewo, Dalki, Dębówiec, Ganina, Goślinowo, Jankowo Dolne, Kalina, Krzyszczewo, Lubochnia, Lulkowo, Łabiszynek, Mnichowo, Modliszewo, Modliszewko, Mączniki, Napoleonowo, Obora, Obórka, Osiniec, Piekary, Pyszczyn, Pyszczynek, Skierszewo, Strzyżewo Kościelne, Strzyżewo Paczkowe, Strzyżewo Smykowe, Szczytniki Duchowne, Wełnica, Wierzbiczany, Wola Skorzęcka, Zdziechowa.

Mapa 4 Podział Gminy Gniezno na sołectwa

Źródło: opracowanie własne

Gmina Gniezno pod względem wielkości plasuje się na drugim miejscu w powiecie gnieźnieńskim. Jej powierzchnia wynosi 17 816 ha, co stanowi około 14% powierzchni powiatu oraz 0,6% powierzchni województwa.

Siedzibę władz gminnych stanowi miasto Gniezno (które należy do miejskiej gminy Gniezno), gdzie skupiona jest większość usług publicznych, jak administracja, zdrowie, kultura czy część oświaty. Dla Gminy stanowi to zarówno przywilej, jak i problem.

Gmina Gniezno położona jest w obrębie Wysoczyzny Gnieźnieńskiej, inaczej nazywanej Pojezierzem Gnieźnieńskim. Rozciąga się ona od Pagórków Gnieźnieńskich na południu, na wschodzie sięga po Pagórki Mogileńskie, na zachodzie po Pagórki Poznańskie i Kostrzyńskie, a na północy po Pagórki Janowieckie z doliną rzeki Wełny.

4.2 Uwarunkowania przestrzenne

Podstawę polityki przestrzennej samorządów terytorialnych oraz administracji rządowej stanowi ład przestrzenny. Ma on charakter zbiorczy, dlatego uważa się go za dobro wspólne. Brak odpowiedniego ładu negatywnie wpływa zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i na zainteresowanie ze strony potencjalnych inwestorów.

Definicję ładu przestrzennego można znaleźć w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z nią jest to takie ukształtowanie terenu, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Ład przestrzenny stanowi, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, jedno z zadań własnych gminy. Realizacja tego zadania opiera się przede wszystkim na uchwalaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest jednym z aktów polityki przestrzennej gminy. Wskazuje między innymi obowiązujący stan zagospodarowania przestrzennego, przedstawia ogólny zamiar jego przekształcania oraz ustanawia lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Istotne jest, że studium nie należy do aktów prawa miejscowego, ale jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W Gminie Gniezno obowiązuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gniezno*, które wprowadzono na mocy uchwały nr 119/XI/2000 Rady Gminy z dnia 28 lutego 2000 r., a następnie zmieniono uchwałą nr XV/90/2019 Rady Gminy z dnia 26 września 2019 r.

Zgodnie ze Studium tereny bez prawa zabudowy stanowią około 28% powierzchni Gminy, tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny osadnicze około 43%, tereny doleśień, korytarze ekologiczne, lasy, łąki, wody około 19%, drogi około 5%, tereny usług około 5%.

Kolejnymi aktami planistycznymi gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które sporządza się w celu ustalenia przeznaczenia terenów, a także określenia

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY GNIEZNO

sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. Plany miejscowe stanowią akty prawa miejscowego, co oznacza, że mają charakter aktów prawnych powszechnie obowiązujących.

Na terenie Gminy Gniezno obowiązuje obecnie 249 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które swoim zakresem obejmują nieco ponad 6% (około 11 km²) powierzchni Gminy.

Poniższa mapa przedstawia obowiązujące w Gminie Gniezno plany miejscowe.

Źródło: <https://gniezno.e-mapa.net/> (dostęp: 14.01.2022 r.)

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gmina może wydawać decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Występuje ona w dwóch formach, tj. decyzji o:

- ❖ Ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,

❖ Warunkach zabudowy.

Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego jest wymagana jedynie przy inwestycjach budowlanych, które w świetle prawa wymagają uzyskania pozwolenia na budowę. Natomiast w przypadku inwestycji polegających na remoncie, montażu lub przebudowie nieprowadzącej do zmiany sposobu zagospodarowania terenu i użytkowania obiektu budowlanego czy wpływającej na zmianę jego formy architektonicznej nie jest potrzebna wspomniana decyzja. Za inwestycje publiczne można uznać przede wszystkim wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne; utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego; budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Decyzja o warunkach zabudowy szczegółowo określa rodzaj inwestycji (czyli co można na danej działce zbudować), warunki zabudowy i zagospodarowania terenu wynikające z przepisów szczególnych (np. ochrona środowiska), warunki obsługi w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji (czyli do jakich sieci ma być podłączony budynek albo jakie urządzenia należy zainstalować na działce), wymagania dotyczące ochrony interesów osób trzecich, linie rozgraniczające inwestycji oraz szczególne warunki wynikające z charakteru inwestycji. Jej głównym celem jest dopilnowanie, by planowana inwestycja nie naruszyła ładu przestrzennego, zatem może określać szczegółowo wysokość budynku, jego kształt, umiejscowienie na działce oraz inne elementy istotne z punktu widzenia urbanistyki i estetyki.

4.3 Infrastruktura techniczna

Pod pojęciem infrastruktury technicznej należy rozumieć wszelkie zagadnienia związane z drogami oraz sieciami związane z drogami oraz sieciami wodociągowymi, kanalizacyjnymi, ciepłowniczymi, elektrycznymi, gazowymi oraz telekomunikacyjnymi, co wynika głównie z ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz pośrednio z ustawy o samorządzie gminnym, gdzie znajdziemy zadania własne gminy dotyczące spraw : gminnych dróg, ulic, mostów, placów, organizacji ruchu drogowego, a także wodociągów, zaopatrzenia w kanalizację, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię ciepłą, elektryczną oraz gaz.

Inwestycje w infrastrukturę techniczną dokonywane przez gminę pozwalają wpłynąć pozytywnie na jakość życia, a także przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności gminy wśród potencjalnych inwestorów i mieszkańców.

Sieć wodociągowa

Woda do gospodarstw domowych, gospodarstw rolnych oraz podmiotów gospodarczych dostarczana jest z pięciu Stacji Uzdatniania Wody, a mianowicie:

- ❖ Stacja Uzdatniania Wody w Modliszewku (zarządzana przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gnieźnie), która obsługuje miejscowości Modliszewo, Modliszewko, Krzyszczewo, Napoleonowo,
- ❖ Stacja Uzdatniania Wody w Jankówku (zarządzana przez Spółdzielnię Mieszkaniową Łabiszynek), która obsługuje miejscowości Jankówko (część), Jankowo Dolne, Kalina, Lulkowo,
- ❖ Stacji Uzdatniania Wody w Łabiszynku (zarządzana przez Spółdzielnię Mieszkaniową Łabiszynek), która zlokalizowana jest w Goślinowie i obsługuje jedynie miejscowość Łabiszynek ,
- ❖ Stacji Uzdatniania Wody w Gnieźnie (zarządzana przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gnieźnie), która zlokalizowana jest na ul. Sosnowej w mieście Gniezno i obsługuje miejscowości Wola Skorzęcka, Lubochnia,
- ❖ Stacji Uzdatniania Wody w Gnieźnie (zarządzana przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gnieźnie), która zlokalizowana jest na ul. Żwirki i Wigury w mieście Gniezno i obsługuje miejscowości Osiniec, Piekary, Wełnica, Goślinowo, Zdziechowa, Jankówko (część), Szczytniki Duchowne, Obora, Obórka, Wierzbiczany, Pyszczynek, Strzyżewo Kościelne, Strzyżewo Paczkowe, Strzyżewo Smykowie, Ganina, Dębówiec, Braciszewo, Dalki, Mnichowo, Pyszczyń, Skiereszewo).

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Poniższa tabela przedstawia odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz całego kraju.

Tabela 32 Odsetek osób korzystających z infrastruktury wodociągowej w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	86,3	86,3	86,5	86,5	88,2	88,8
powiat gnieźnieński	97,2	97,2	97,2	97,2	97,3	97,3
województwo wielkopolskie	96,4	96,4	96,5	96,6	96,6	96,6
Polska	91,8	91,9	92,0	92,0	92,2	92,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 14.01.2022 r.)

Analiza danych przedstawionych w tabeli powyżej wykazała, że ilość osób korzystających z sieci wodociągowej systematycznie rośnie, wciąż jednak ich ilość jest mniejsza niż wartości na poziomie powiatu, województwa oraz kraju.

Sieć kanalizacyjna

Gminę Gniezno obsługują następujące oczyszczalnie ścieków:

- ❖ Oczyszczalnia ścieków w Jankowie Dolnym – odprowadzane są do niej ściegi z miejscowości Jankowo Dolne, Jankówko i Wełnica,
- ❖ Oczyszczalnia ścieków w Łabiszynku – odbiera ścieki jedynie z miejscowości Łabiszynek,
- ❖ Miejska Oczyszczalnia Ścieków położona na terenie miasta Gniezno – podłączeni są do niej mieszkańcy miejscowości Skierszewo,
- ❖ Oczyszczalnia ścieków w Działyniu, położona na terenie gminy Kłecko – obsługuje pozostałe skanalizowane miejscowości, tj. Zdziechowa, Mączniki i Obórka.

Mieszkańcy z obszarów Gminy nieobjętych kanalizacją posiadają w większości przypadków przydomowe zbiorniki bezodpływowe, które w momencie nieodpowiedniej szczelności stanowią zagrożenie dla środowiska naturalnego.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Poniższa tabela przedstawia odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Gniezno w latach 2015-2020 w porównaniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz Polski.

Tabela 33 Odsetek osób korzystających z infrastruktury kanalizacyjnej w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	27,2	27,4	27,5	27,6	20,6	28,4
powiat gnieźnieński	76,2	76,8	76,7	76,7	75,7	76,5
województwo wielkopolskie	70,6	71,4	71,8	72,1	72,2	72,8
Polska	69,7	70,2	70,5	70,8	71,2	71,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 14.01.2022 r.)

Analiza powyższych danych wykazała, że w ciągu kilku lat nastąpił niewielki wzrost ilości osób korzystających z sieci kanalizacyjnej. Jednakże odsetek tych osób wciąż wynosi mniej niż 1/3 wszystkich mieszkańców Gminy. Ilość ta jest dużo niższa niż na poziomie powiatu, województwa oraz Polski, dlatego konieczne są inwestycje w tym obszarze.

Sieć gazowa

Operatorem sieci gazowej jest Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. oddział Zakład Gazowniczy w Poznaniu, Gazownia w Gnieźnie.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Poniższa tabela przedstawia odsetek osób korzystających z sieci gazowej w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu gnieźnieńskiego, województwa wielkopolskiego oraz całego kraju.

Tabela 34 Odsetek osób korzystających z infrastruktury gazowej w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Gniezno	31,9	37,8	41,8	45,1	48,9	51,7
powiat gnieźnieński	49,3	49,9	50,3	50,6	51,5	52,3
województwo wielkopolskie	47,4	47,5	47,8	48,2	49,8	51,9
Polska	52,1	52,1	52,1	52,3	52,9	54,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (dostęp: 14.01.2022 r.)

Analiza powyższych danych ukazała bardzo pozytywną sytuację, a mianowicie spory wzrost ilości osób podłączonych do sieci gazowej na obszarze Gminy (aż o 20%). Dzięki temu Gmina Gniezno znacznie przybliżyła się do wartości na poziomie powiatu, województwa oraz kraju, gdzie odsetek również wynosi około 50%.

Sieć elektroenergetyczna

Obszar Gminy Gniezno jest zasilany z trzech stacji transformatorowych WN/SN – Falkowo, Gniezno Winiary oraz Gniezno Wschód. Pierwsza zlokalizowana jest na terenie Gminy, a pozostałe na terenie miasta Gniezno. Ponadto na terenie Gminy umieszczone są 132 sztuki stacji transformatorowych SN/nn/.

W Gminie zlokalizowane są również źródła energii produkujące energię pochodzącą z odnawialnych źródeł energii – elektrownia wiatrowa w miejscowości Modliszewko oraz elektrownia biogazowa w miejscowości Lulkowo.

Sieć ciepłownicza

Gospodarstwa domowe na terenie Gminy Gniezno w większości przypadków wyposażone są w ogrzewanie centralne, niektóre posiadają ogrzewanie pokojowe, jak ogrzewanie podłogowe czy piece kaflowe.

Nośnikami ciepła są przede wszystkim węgiel, drewno i gaz, ale również olej opałowy i biomasa. Wiele gospodarstw stosuje więcej niż jedno źródło ciepła.

Gospodarka odpadami

Selektywna zbiórka odpadów to sposób odbierania śmieci, które polega na wcześniejszym posortowaniu odpadów, a następnie umieszczeniu ich w odpowiednio wydzielonych workach lub pojemnikach. 1 lipca 2017 r. na terenie całej Polski zaczął obowiązywać Wspólny System Segregacji Odpadów, który pozwolił ujednoczyć sposób selekcji i zbierania odpadów, a jednocześnie wyznaczył gminom pięcioletni okres przystosowania się do nowych przepisów i postawił im odpowiednie wymagania co do osiągniętych poziomów recyklingu.

Gmina Gniezno w 2020 r. osiągnęła następujące poziomy recyklingowe:

- ❖ Poziom ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych – 2,08% (maksimum wymagane przez ustawę to 35%)
- ❖ Poziom recyklingu odpadów budowlanych pochodzących z rozbiórki – 100% (minimum wymagane przez ustawę to 70%)
- ❖ Poziom recyklingu odpadów z grup: papier, metal, szkło i tworzywa sztuczne – 49,97% (minimum wymagane przez ustawę to 50%)

Jak wynika z powyższych informacji, Gmina osiągnęła dwa pierwsze poziomy, w ostatnim przypadku była bardzo bliska ustawowego wymogu.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, obowiązek zapewnienia mieszkańcom możliwości selektywnej zbiórki odpadów komunalnych spoczywa na gminach. Selektywna zbiórka musi objąć minimum sześć grup odpadów: szkło, papier, metal, tworzywa sztuczne, odpady biodegradowalne oraz odpady wielomateriałowe. Dodatkowo gminy muszą określić harmonogram zbierania odpadów oraz wyznaczyć przedsiębiorstwo, które będzie odpowiadało za wspomnianą zbiórkę.

Podmiotem odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych zlokalizowanych w Gminie Gniezno jest obecnie spółka URBIS. Natomiast od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych odpady odbiera pięć przedsiębiorstw.

Odebrane odpady przekazywane są do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie oraz do Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych Poznań. Taki system generuje jednak spore koszty.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych dla mieszkańców Gminy Gniezno znajduje się w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie. Warto zaznaczyć, że Gmina zamierza zbudować odrębny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

4.4 Transport i komunikacja

Jak już wspomniano, jednym z zadań własnych gminy jest zarządzanie infrastrukturą drogową, a w szczególności drogami gminnymi. Dotyczy to przede wszystkim ich budowy, konieczności utrzymania w dobrym stanie technicznym, odśnieżaniu czy pokrywaniu kosztów oświetlenia.

Zgodnie z raportem o stanie Gminy za 2019 r. długość dróg będących w zarządzie Gminy wynosi 270 km. Są to w większości drogi asfaltowe, z kostki brukowej, ale również gruntowe. Część utwardzonych dróg charakteryzuje się złym stanem nawierzchni, co jest spowodowane ich wiekiem oraz zniszczeniem w wyniku dużego natężenia ruchu i ciężaru pojazdów poruszających się po tych drogach.

Przez Gminę prowadzą liczne drogi powiatowe i gminne.

Na obszarze Gminy Gniezno występują dwie drogi wojewódzkie. Jest to droga nr 190, która łączy Krajenkę z Gniezmem oraz droga nr 197, która łączy Sławę Wielkopolską z Gniezmem.

Ponadto przez teren Gminy przebiegają trzy drogi krajowe. Jest to droga ekspresowa S5, która planowo ma przebiegać przez województwa warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie i dolnośląskie; droga nr 15, która łączy Trzebnicę z Ostródą (przebiega przez województwa: dolnośląskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie oraz warmińsko-mazurskie) oraz droga nr 5, która łączy największe aglomeracje miejskie: bydgoską, poznańską, wrocławską oraz wałbrzyską.

Przez Gminę bieżą również trzy szlaki kolejowe:

- ❖ Linia kolejowa nr 353, która łączy Poznań ze wschodnią granicą Polski. Przebiega przez miejscowości Jankowo Dolne, Szczytniki Duchowne, Dalki i Mnichowo. Jest to linia o największym natężeniu ruchu.
- ❖ Linia kolejowa nr 281, która łączy Chojnice z Oleśnicą. Przebiega przez miejscowości Pyszczyn, Zdziechowa i Mączniki.
- ❖ Linia kolejowa nr 377, która łączy Gniezno ze Sławą Wielkopolską. Używana jest bardzo rzadko, jedynie do przewozu paliwa w cysternach

Transport publiczny na terenie Gminy Gniezno jest obsługiwany przez PKD Gniezno oraz MPK Gniezno (na mocy porozumienia gminnego z 10 lipca 2009 r.). Na obszarze Gminy zlokalizowanych jest kilkanaście przystanków obsługiwanych przez PKD Gniezno. Natomiast MPK Gniezno posiada cztery linie autobusowe obsługujące teren Gminy, które swoim zasięgiem obejmują miejscowości zlokalizowane w obrębie 3 km od miasta Gniezna.

4.5 Środowisko naturalne

Klimat

Gmina Gniezno pod względem klimatycznym należy do Regionu Środkowowielkopolskiego. Obszar ten charakteryzuje się dominacją mas powietrza polarnomorskiego, średnimi temperaturami rocznymi w przedziale 6,4°C-9,4°C oraz niewielką ilością opadów (500-550 mm rocznie).

Teren Gminy wyróżnia się najniższymi temperaturami powietrza na tle całego regionu, co najbardziej jest zauważalne w miesiącach wiosennych. Ma na to wpływ przede wszystkim urzeźbienie terenu i roślinność – przede wszystkim stosunkowo duże kompleksy leśne.

Grunty

Lasy zajmują jedynie 15,04% powierzchni Gminy Gniezno, co stanowi dosyć niski odsetek. Wynika to głównie z przewagi funkcji rolniczej na obszarze Gminy oraz naturalnego zagospodarowania jej terenu. Lasy na terenie Gminy należą do Nadleśnictwa Gniezno obręb Popowo Kościelne.

Lasy są zlokalizowane przede wszystkim na najmniej żyznych terenach w północnej części Gminy. Są to tzw. „Lasy królewskie” w wieku 50-80 lat. Przeważają tam lasy świeże i mieszane z drzewostanem sosnowym. Ponadto spore kompleksy leśne występują przy jeziorze Piotrowskim oraz na południowym wschodzie Gminy. Tam również dominują drzewostany sosnowe, chociaż można tam spotkać także dęby, świerki oraz modrzewie.

Pozostałe grunty i nieużytki są wykorzystane pod zabudowę mieszkaniową rozproszoną i zwartą oraz urządzenia infrastruktury liniowej, a także z przeznaczeniem do zabudowy.

Zgodnie z danymi gminnymi na obszarze Gminy występują następujące rodzaje gruntów:

- ❖ Użytki rolne – 13 571 ha – 76,19% w odniesieniu do ogólnej powierzchni Gminy,

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY GNIEZNO

- ❖ Grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione – 2 618 ha – 14,70% ,
- ❖ Grunty zabudowane i zurbanizowane – 876 ha – 4,92%,
- ❖ Grunty pod wodami – 406 ha – 2,28%,
- ❖ Nieużytki – 340 ha – 1,91%,
- ❖ Tereny różne – 1 ha – wartość bliska 0%.

Niemal na całym obszarze Gminy przeważają gleby brunatne wylugowane, które w większości wykorzystywane są pod uprawy rolne. W północno-wschodniej części Gminy występują natomiast gleby bielcowe, na których utworzył się kompleks leśny Lasu Królewskiego.

Sieć wodna

Na terenie Gminy Gniezno występują liczne rzeki: Wełna, Wełnianka (Struga Gnieźnieńska), Wrześnica, Dębina, Struga Dębowiecka oraz Struga Sadowiecka. Gmina leży w granicach zlewni rzek Wełny, Wrześnicy i Noteci. Obszary źródłowe tych rzek stanowią tereny z płytko występującą wodą gruntową, tereny zabagnione i podmokłe.

Ponadto w Gminie występują również liczne jeziora i zbiorniki wodne, które stanowią część Pojezierza Gnieźnieńskiego. Największym z nich jest jezioro Wierzbiczańskie, które charakteryzuje się bogactwem form terenu i różnorodnością fauny i flory o walorach rezerwatowych. Pozostałe jeziora to: Jankowskie, Strzyżewskie, Piotrowskie, Wełnickie, Głębozeczek, Pyszczynek, Buczek, Modrze, Mrzygłód, Małe Sykule, Ławiczno i Biskupiec.

Gmina położona jest w granicach głównych zbiorników wód podziemnych nr 143 (Subzbiornik Inowrocław-Gniezno) i nr 144 (Dolina Kopalna Wielkopolska). Zasilanie wspomnianych wód odbywa się w szczególności podczas roztopów wiosennych.

Największe zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Gminy stanowią ścieki gromadzone w nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych w przypadku gospodarstw domowych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, wylewanie ścieków w przypadkowe miejsca, nawozy stosowane w rolnictwie (również te naturalne) oraz chemiczne środki ochrony roślin.

Formy ochrony przyrody

Ochrona przyrody, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Powyższa ustawa wyróżnia dziesięć następujących form ochrony przyrody: parki narodowe,

rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom, dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu. Na obszarze Gminy Gniezno występują dwie z powyższych form ochrony przyrody, a mianowicie obszary Natura 2000 oraz pomniki przyrody.

Obszary Natura 2000 mają na celu objęcie ochroną około 200 najcenniejszych i zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz ponad tysiąca rzadkich i zagrożonych gatunków.

Na terenie Gminy Gniezno wyróżniono jeden obszar Natura 2000, który swoim zasięgiem obejmuje jezioro Wierzbiczańskie wraz z terenami przyległymi. Ponadto obejmuje również jeziora Ostrowickie, Skorzęcińskie, Powidzkie, Kosewskie i Ostrowskie oraz fragment doliny rzeki Noteci. Obszar ten jest pod ochroną z powodu występujących tam charakterystycznych zbiorowisk roślinnych.

Pomniki przyrody to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, które wyróżniają je wśród innych tworów. Mogą to być drzewa okazałych rozmiarów, źródła, wodospady, skałki czy jaskinie. Powoływane są w drodze uchwały rady gminy, po uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska (wcześniej robił to wojewoda, a w czasach PRL wojewódzka rada narodowa).

W Gminie Gniezno zlokalizowane są dwa pomniki przyrody. Pierwszy z nich utworzony został 28 lutego 1957 r. na mocy orzeczenia Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu. Stanowi go grupa drzew, a dokładnie dwa jarzęby brekinie (*Sorbus torminalis*). Drugi utworzone 10 lutego 1981 r. na mocy decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Poznaniu. Jest to również grupa drzew, ale w tym przypadku są to trzy lipy drobnolistne (*Tilia cordata*). Oba pojemniki znajdują się w Jankowie Dolnym.

Gminny program ochrony środowiska

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska gminy mają obowiązek opracowania Programu ochrony środowiska. Jest on podstawowym instrumentem służącym realizacji zadań

własnych i koordynowanych w zakresie ochrony środowiska. Program powinien uwzględniać indywidualne cechy środowiska na danym obszarze, występujące lokalne zagrożenia, a także zapisy gminnych dokumentów strategicznych.

Gmina Gniezno posiada *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gniezno na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026* wraz z prognozą oddziaływania wspomnianego Programu na środowisko. Program został przyjęty na moc uchwały nr XXVII/202/2020 Rady Gminy z dnia 24 września 2020 r. Głównym celem Programu jest – poprawa warunków życia mieszkańców dzięki polepszeniu stanu środowiska naturalnego i adaptacji do zmian klimatu, który Gmina zamierza realizować poprzez cele szczegółowe i kierunki interwencyjne w następujących obszarach: ochrona klimatu i jakość powietrza, zagrożenie hałasem, gospodarka wodno-ściekowa, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Dokumenty wykonawcze oraz programy związane z ochroną środowiska

Gmina Gniezno posiada *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gniezno na lata 2021-2032*. Nadrzędnym celem programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. Zakłada on realizację następujących zadań:

- ❖ Inwentaryzację z natury obiektów, które zawierają azbest,
- ❖ Edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu oraz procedur usuwania, zabezpieczania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych,
- ❖ Propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego usuwania azbestu,
- ❖ Zapoznanie i pomoc mieszkańcom w pozyskiwaniu środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- ❖ Bieżący monitoring realizacji programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym i mieszkańcom.

Na mocy uchwały nr XXVII/197/2016 Rady Gminy z dnia 29 listopada 2016 r. wprowadzono *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Gniezno*. Stanowi on określenie wizji rozwoju Gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Zadaniem Planu jest w szczególności podniesienie efektywności energetycznej, zwiększenie poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych.

Pod koniec 2019 r. Gmina Gniezno rozpoczęła realizację programu *Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej*. Jest on prowadzony i finansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Inwentaryzacja wyrobów wykazała, że w gospodarstwach rolnych na obszarze Gminy zgromadzono około 222 tony odpadów. Należą do nich: folie rolnicze, siatki i sznurki do owijania balotów, opakowania po nawozach oraz opakowania typu big-bagi. W grudniu 2019 r. Gmina zawnioskowała o dofinansowanie na realizację zadania w ramach powyższego programu.

4. 5 Analiza SWOT sfery przestrzennej

W celu zebrania i uporządkowania informacji oraz wniosków wynikających z diagnozy sytuacji przestrzennej Gminy Gniezno dokonano analizy SWOT. W poniższej tabeli zaprezentowano mocne i słabe strony Gminy oraz jej szanse i zagrożenia w sferze przestrzennej.

Tabela 35 Analiza SWOT sfery przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ Korzystne położenie administracyjne i geograficzne❖ Posiadania aktów planistycznych, jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (246 planów miejscowych)❖ Wzrost liczby osób korzystających z sieci wodociągowej<ul style="list-style-type: none">❖ Funkcjonowanie kilku stacji uzdatniania wody❖ wzrost liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej<ul style="list-style-type: none">❖ funkcjonowanie oczyszczalni ścieków❖ spory wzrost liczby osób korzystających z sieci gazowej❖ lokalizacja sieci transformatorowych na terenie Gminy<ul style="list-style-type: none">❖ lokalizacja źródeł energii odnawialnej – elektrownia wiatrowa i biogazowa❖ osiągnięcie większości ustawowych poziomów recyklingowych	<ul style="list-style-type: none">❖ bardzo niski odsetek (6%) objęcia powierzchni Gminy planami miejscowymi<ul style="list-style-type: none">❖ niewielki odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej❖ zanieczyszczanie wód powierzchniowych i podziemnych przez gospodarstwa domowe i rolnicze

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

<ul style="list-style-type: none">❖ funkcjonowanie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych❖ duży odsetek (77%) dróg gminnych stanowią drogi asfaltowe i betonowe❖ rozwinięta sieć dróg gminnych i powiatowych❖ przebieg dróg wojewódzkich i krajowych❖ przebieg szlaków kolejowych❖ funkcjonowanie transportu publicznego❖ wysoka jakość gleb❖ rozbudowana sieć hydrograficzna – liczne rzeki i jeziora❖ występowanie obszaru Natura 2000❖ występowanie pomników przyrody❖ posiadanie aktualnego Programu Ochrony Środowiska❖ posiadanie Programu oczyszczania kraju z azbestu	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost znaczenia rolnictwa ekologicznego❖ możliwość pozyskania środków finansowych (w tym funduszy UE) na inwestycje skierowane na infrastrukturę techniczną oraz ochronę środowiska, np. na infrastrukturę drogową czy termomodernizację budynków	<ul style="list-style-type: none">❖ wzrost emisji gazów cieplarnianych❖ zmiany klimatu spowodowane globalnym ociepleniem

Źródło: opracowanie własne

5. Analiza SWOT

W celu ujednolicenia dokumentu sporządzono kompleksową analizę SWOT sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Gniezno, co zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 36 Analiza SWOT sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ❖ korzystna i stabilna demograficzna ❖ spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej <ul style="list-style-type: none"> ❖ obowiązywanie programów społecznych ❖ posiadanie dokumentów strategicznych ❖ rozbudowana sieć przedszkoli i szkół podstawowych ❖ dobry dostęp do infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, elektroenergetyczna) ❖ wysoka aktywność społeczna <ul style="list-style-type: none"> ❖ wzrost dochodów Gminy ❖ dostęp do atrakcyjnych przestrzeni społecznych (wielość miejsc spędzania czasu, place zabaw, obiekty sportowe, świetlice) ❖ wzrost ilości przedsiębiorstw zarejestrowanych w Gminie ❖ dobra lokalizacja i dostępność komunikacyjna ❖ atrakcyjność środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ niski współczynnik skolaryzacji brutto ❖ brak bezpośredniego dostępu do opieki zdrowotnej <ul style="list-style-type: none"> ❖ wzrost bezrobocia w 2020 r. ❖ mała liczba średnich przedsiębiorstw oraz brak dużych zakładów pracy ❖ mały odsetek objęcia powierzchni Gminy przez plany miejscowe
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Funkcjonowanie świadczeń społecznych, jak 500+ czy Rodzinny Kapitał Opiekuńczy ❖ Możliwość pozyskania środków finansowych (w tym funduszy UE) na inwestycje i realizację planowanych projektów ❖ Możliwość rozwoju sektora turystycznego ❖ Wzrost poziomu świadomości ekologicznej ❖ Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii ❖ Walory przyrodniczo-krajobrazowe Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Następstwa związane z pandemią koronawirusa ❖ Pogarszająca się sytuacja na rynku pracy <ul style="list-style-type: none"> ❖ Zmiany klimatyczne

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel

Tabela 1 Stan ludności według płci oraz współczynnik feminizacji w Gminie Gniezno w latach 2015-2020	6
Tabela 2 Stan ludności w Gminie Gniezno w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020	6
Tabela 3 Gęstość zaludnienia w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju.....	7
Tabela 4 Stan ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	8
Tabela 5 Stan ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	9
Tabela 6 Stan ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	10
Tabela 7 Przyrost naturalny w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju.....	11
Tabela 8 Współczynnik dzietności w latach 2015-2020 w kraju i wszystkich województwach.....	13
Tabela 9 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.....	15
Tabela 10 Stan zameldowań i wymeldowań w Gminie Gniezno w latach 2015-2020	16
Tabela 11 Szkoły podstawowe w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.....	21
Tabela 12 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	22
Tabela 13 Wyniki egzaminów ósmoklasisty w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	23
Tabela 14 Liczba świadczeniobiorców zasiłku rodzinnego w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.....	28
Tabela 15 Budynki mieszkalne w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	35
Tabela 16 Mieszkania w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju.....	35
Tabela 17 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie Gniezno w latach 2015-2020 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju.....	36

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
GMINY GNIEZNO

Tabela 18 Ilość akcji ratowniczych podejmowanych przez OSP w Gminie Gniezno w latach 2018-2020	37
Tabela 19 Działalność bibliotek publicznych w Gminie Gniezno w latach 2015-2020	39
Tabela 20 Wybory do rad gmin oraz rad miast w miastach na prawach powiatu w 2018 r. w Gminie Gniezno, powiecie gnieźnieńskim, województwie wielkopolskim i kraju	41
Tabela 21 Wybory do rad powiatów w 2018 r. w Gminie Gniezno, powiecie gnieźnieńskim, województwie wielkopolskim i kraju	41
Tabela 22 Wybory do sejmików województwa w 2018 r. w Gminie Gniezno, powiecie gnieźnieńskim, województwie wielkopolskim i kraju	42
Tabela 23 Struktura dochodów w Gminie Gniezno w latach 2015-2020	45
Tabela 24 Struktura wydatków w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.....	47
Tabela 25 Analiza SWOT sfery społecznej.....	48
Tabela 26 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Gniezno w latach 2015-2020.....	52
Tabela 27 Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Gniezno według sekcji PKD 2007 w latach 2015-2020	53
Tabela 28 Pracujący w Gminie Gniezno w latach 2015-2020	55
Tabela 29 Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020.....	56
Tabela 30 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020.....	58
Tabela 31 Analiza SWOT sfery gospodarczej	59
Tabela 32 Odsetek osób korzystających z infrastruktury wodociągowej w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020	68
Tabela 33 Odsetek osób korzystających z infrastruktury kanalizacyjnej w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020	69
Tabela 34 Odsetek osób korzystających z infrastruktury gazowej w Gminie Gniezno w porównaniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2015-2020.....	70
Tabela 35 Analiza SWOT sfery przestrzennej	77
Tabela 36 Analiza SWOT sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.....	79

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Gniezno na mapie powiatu gnieźnieńskiego	60
Mapa 2 Lokalizacja Gminy Gniezno na mapie województwa wielkopolskiego	61
Mapa 3 Lokalizacja Gminy Gniezno na mapie Polski	62
Mapa 4 Podział Gminy Gniezno na sołectwa.....	63

Formularz zgłaszania uwag do Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Gniezno oraz Strategii Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030

1. Informacje o zgłaszającym

Instytucja	
Imię i nazwisko	
Telefon	
Adres e-mail	

Uwagi do „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Gniezno” oraz „Strategii Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030 ” przyjmowane będą wyłącznie na niniejszym formularzu. Konieczne jest wypełnienie punktu 1.

2. Zgłaszane uwagi, propozycje zmian

Nazwa dokumentu (zaznacz X)	☐ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Gniezno ☐ Strategia Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030
Oryginalny zapis w dokumencie	
Numer strony	
Propozycja zmiany	
Uzasadnienie uwagi	

Wyrażam zgodę na przetwarzanie przez Gminę Gniezno reprezentowaną przez Marię Suplicką wójta Gminy Gniezno danych osobowych zawartych w formularzu zgłaszania uwag do dokumentu „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Gniezno” oraz dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030”.

Administratorem Państwa danych osobowych jest Gmina Gniezno reprezentowana przez Marię Suplicką wójta Gminy Gniezno, z siedzibą w Gnieźnie, al. 11 Reymonta 9-11, 62-200 Gniezno. Dane osobowe przetwarzane będą w procesie opracowywania dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Gniezno na lata 2022-2030”.

Przysługuje Państwu prawo dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania. Podanie danych jest dobrowolne.

.....
Data podpis

Wypełniony formularz prosimy przesłać drogą elektroniczną na adres e-mail: sekretariat@urządgminy.gniezno.pl wpisując w tytule e-maila: „Uwagi do Strategii”.